

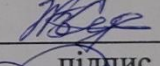
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

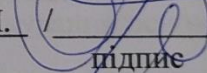
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

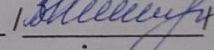
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи
за спеціальністю 071 – «Облік і оподаткування»

на тему: «Облік наявності та руху основних засобів та їх
оподаткування»

Виконала: студентка 4 курсу, групи ОП-20 Жуган В.В. / /
ПІБ підпис

Керівник д.е.н., проф. Брадул О.М. / /
ПІБ підпис

Нормоконтролер к.е.н., доц. Шепелюк В.А. / /
ПІБ підпис

Завідувачка кафедри к.е.н., доцент Адамовська В.С. / /

Кривий Ріг – 2024 р.

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувачка кафедри ООПУА
к.е.н., доцент Адамовська В.С.

AA

«22» лютого 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу студентки

Жуган Вікторії Владиславівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Облік наявності та руху основних засобів та їх оподаткування»

керівник роботи Брадул Олександр Михайлович, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом по КНУ від «22» лютого 2024 року № 172 С

2. Строк подання студентом роботи: 17.06.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи: фінансові звіти, накази, первинні документи, нормативно правова база, яка регламентує облік та оподаткування основних засобів, наукові публікації.

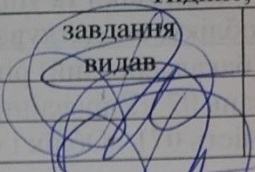
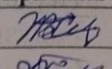
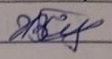
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Теоретичні основи обліку та оподаткування основних засобів.

Розділ 2. Аналітичні аспекти обліку та оподаткування основних засобів на Пат «АрселорМіттал Кривий Ріг».

5. Перелік графічного матеріалу: 24 таблиці та 9 рисунків.

6. Консультанти розділів роботи

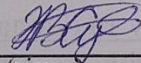
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	д.е.н., професор Брадул О.М.		
Розділ 2	д.е.н., професор Брадул О.М.		

7. Календарний план:

№ з/п	Етапи роботи	Термін виконання	Примітка
1.	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	22.02.2024 р.	Виконано
2.	Збір матеріалів до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	23.02-10.05.2024 р.	Виконано
3.	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	15-25.04.2024 р.	Виконано
4.	Підготовка I розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його консультанту	26.04-10.05.2024 р.	Виконано
5.	Підготовка II розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його консультанту	12-24.05.2024 р.	Виконано
6.	Підготовка вступної частини	01.06.2024 р.	Виконано
7.	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи студентом	02-10.06.2024 р.	Виконано
8.	Отримання відгуку керівника	11-14.06.2024 р.	Виконано
9.	Попередній захист роботи	07.06.2024 р.	Виконано
10.	Захист роботи	18.06.2024 р.	Виконано

Дата видачі завдання «22» лютого 2024 р.

Студент

(підпис)**Жуган В.В.**

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)**Брадул О.М.**

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА РОБОТУ	2
РЕФЕРАТ	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	5
ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	8
1.1 Критичний аналіз підходів до визначення та класифікації основних засобів	8
1.2 Критерії визнання та оцінювання основних засобів згідно нормативно- правових документів, що регламентують порядок їх обліку та оподаткування	19
2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	28
2.1 Аналіз діяльності та облікової політики ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	28
2.2 Бухгалтерський облік та оподаткування основних засобів на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	48
2.3 Проблемні аспекти обліку та оподаткування основних засобів і можливі шляхи їх вирішення.....	66
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.

Криворізький національний університет

Факультет економіки та управління бізнесом

Кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу на тему:

«Облік наявності та руху основних засобів та їх оподаткування»

ВР: 79 сторінок, 24 таблиць, 9 рисунків, 59 джерел, 16 додатків.

Мета ВР: дослідження теоретичних і практичних аспектів обліку наявності та руху основних засобів та їх оподаткування на прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Об'єкт дослідження: процес організації обліку та оподаткування наявності та руху основних засобів на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Предмет дослідження: теоретичні та практичні особливості організації обліку наявності та руху основних засобів і їх оподаткування.

Методи дослідження: аналіз, синтез, зіставлення, узагальнення, порівняння, класифікація, табличний та графічний.

Результати дослідження: можуть бути використані підприємством для покращення обліку та оподаткування основних засобів та для прийняття кращих управлінських рішень щодо їх придбання, експлуатації та вибуття.

Ключові слова: ОБЛІК, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, НЕОБОРОТНІ АКТИВИ, АНАЛІЗ, ЗНОС, ПЕРВІСНА ВАРТІСТЬ, РАХУНКИ, ФІНАНСОВА І ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ
І ТЕРМІНІВ

1. «АМКР» – «АрселорМіттал Кривий Ріг»;
2. БО – бухгалтерський облік;
3. грн – гривня;
4. див. – дивіться;
5. Дод. – додаток;
6. ОЗ – основні засоби;
7. МВО – матеріально відповідальна особа;
8. млн – мільйон;
9. млрд – мільярд;
10. МНМА – малоцінні необоротні матеріальні активи;
11. МСБО – Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;
12. МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності;
13. НА – нематеріальні активи;
14. НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку;
15. п. – пункт;
16. ПАТ – Публічне акціонерне товариство;
17. ПВ – первісна вартість;
18. ПДВ – податок на додану вартість;
19. ПКУ – Податковий кодекс України;
20. рис. – рисунок;
21. табл. – таблиця.
22. тис. – тисяча;
23. СВ – справедлива вартість;
24. ст. – стаття;
25. ФЗ – фінансова звітність.

ВСТУП

В сучасному світі, де конкуренція постійно зростає, для підприємств будь-якого масштабу стає все більш важливим мати у своєму розпорядженні надійні та ефективні інструменти. Цю роль відіграють ОЗ. Вони є необхідними для виробництва товарів або надання послуг, допомагають збільшити продуктивність та ефективність роботи підприємства. Крім того, ОЗ можуть бути використані для збільшення конкурентоспроможності підприємства на ринку, а також можуть служити як засіб для залучення інвестицій та підвищення капіталу підприємства. Тому правильний облік та оподаткування ОЗ є важливим для успішної діяльності підприємства.

Тема обліку та оподаткування ОЗ є однією з найактуальніших в сучасній економічній літературі та наукових працях. Публікується багато статей, книг, монографій, присвячених цій проблематиці. Автори досліджують різні аспекти обліку та оподаткування ОЗ, пропонують нові методи та підходи до їх оптимізації.

Важливо зазначити, що рівень наукових досліджень в цій сфері постійно зростає. Це свідчить про те, що проблема обліку та оподаткування ОЗ є важливою для української економіки і потребує подальшого вивчення та вирішення.

Метою кваліфікаційної (бакалаврської) роботи є дослідження теоретичних і практичних аспектів обліку наявності та руху ОЗ та їх оподаткування на прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Виходячи з мети, визначаються наступні завдання дослідження:

- здійснити критичний аналіз підходів до визначення та класифікації ОЗ;
- дослідити критерії визнання та оцінювання ОЗ згідно нормативно-правових документів, що регламентують порядок їх обліку та оподаткування;
- провести аналіз діяльності та облікової політики ПАТ «АМКР»;
- проаналізувати особливості БО та оподаткування ОЗ на ПАТ

«АМКР»;

- визначити проблемні аспекти обліку та оподаткування ОЗ і можливі шляхи їх вирішення.

Об'єктом дослідження є процес методології обліку та оподаткування наявності та руху ОЗ на ПАТ «АМКР».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні особливості обліку наявності та руху ОЗ і їх оподаткування.

Методи дослідження, які будуть використані при вирішенні поставлених завдань: аналіз, синтез, зіставлення, узагальнення, порівняння, класифікація, табличний та графічний.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти, ПКУ, НП(С)БО, МСБО, МСФЗ та інші нормативно-правові акти, наукові публікації вітчизняних вчених у фахових виданнях, академічні видання, монографії, матеріали наукових конференцій, інтернет-ресурси, первинна документація, матеріали ФЗ ПАТ «АМКР».

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1 Критичний аналіз підходів до визначення та класифікації основних засобів

ОЗ – це фундамент будь-якого підприємства. Від їх стану, кількості, ефективності використання залежить не лише виробничий процес, але й конкурентоспроможність та фінансовий результат компанії.

Наразі в українському законодавстві відсутнє чітке та однозначне визначення поняття «основні засоби», а також не існує єдиного, вичерпного переліку їх складників. Це призводить до різних трактувань цього терміну в нормативних документах, що може спричинити труднощі та неоднозначність в їх обліку та оподаткуванні.

Тлумачення поняття «основні засоби», що викладені у в нормативних джерелах у податковій та бухгалтерській сфері наведено у табл. 1.1.

Таким чином, проаналізувавши таблицю 1.1, можна зазначити, що визначення поняття «ОЗ» у НП(С)БО 7 [36] та МСБО 16 [35] досить схожі. Це зумовлено тим, що при розробці національних стандартів бухгалтерського обліку значною мірою використовувалися принципи та підходи, закріплені в міжнародних стандартах.

Водночас, у ПКУ на відміну від НП(С)БО 7 та МСБО 16 у визначенні ОЗ використовується вартісний показник. За яким матеріальні активи відносяться до ОЗ, якщо їх вартість перевищує 20 000 грн [48]. Цей критерій змінювався протягом дії положень ПКУ (див. Дод. А).

Застосування такого вартісного критерію для визначення ОЗ у БО є необов'язковим і залежить від облікової політики підприємства, а вже у податковому обліку – обов'язковим.

Таблиця 1.1 – Поняття «основні засоби» в нормативно-правових актах України

Нормативний документ	Визначення
НП(С)БО 7 «Основні засоби» [36]	Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).
МСБО 16 «Основні засоби» [35]	Основні засоби - це матеріальні об'єкти, що їх утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей і використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду.
Податковий кодекс України [48]	Основні засоби - матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік).

Джерело: розроблено автором на основі [35; 36; 48]

Отже, спираючись на досліджувані нормативні документи можна визначити, що ОЗ – це матеріальні активи, які використовуються підприємством у господарській діяльності протягом тривалого часу (більше одного року).

В економічній літературі зустрічається безліч різних інтерпретацій та дефініцій ОЗ, деякі з яких наведені в таблиці 1.2.

Вивчення ОЗ є пріоритетним напрямком досліджень у таких галузях, як:

- БО (дослідники вивчають методи обліку ОЗ, їх амортизації, оцінки та впливу на ФЗ);

Таблиця 1.2. – Тракткування сутності поняття «основні засоби» в економічній літературі

№ з/п	Автор	Визначення
1.	Ф.Ф. Бутинець [6]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує для використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року.
2.	Т.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський [41]	Основні фонди – засоби праці, які беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово, в міру зношення, переносять свою вартість на продукцію, що виробляється.
3.	О. Бондар [2]	Основні засоби – це сукупність матеріальних активів у формі засобів праці, які багаторазово приймають участь у процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами.
4.	Л.К. Сук, П.Л. Сук [57]	Основні засоби підприємства, установи – це сукупність матеріально-речових цінностей, що діють в натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері.
5.	А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк [13]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство формує для використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій і очікуваний термін корисного застосування яких перевищує рік.
6.	О.В. Коваленко, І.В. Громова [22]	Основні фонди – це частина засобів виробництва, які діють у процесі виробництва протягом тривалого періоду, зберігають впродовж усього періоду натурально-речовинну форму та переносять свою вартість на продукцію частинами за ступенем зносу у вигляді амортизаційних відрахувань.
7.	Т.В. Мордвінцева, К.О. Стулей [31]	основні засоби – це матеріальні активи, придатні для використання в процесі діяльності суб'єкта підприємництва або установи (організації), які втрачають свою вартість частково, шляхом перенесення її на знов створений продукт, очікуваний термін використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу).
8.	Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь та ін. [5]	Основні засоби – це сукупність всіх засобів праці, які функціонують в натуральній формі впродовж тривалого часу (більше одного року) як у сфері виробництва, так і в невиробничій сфері і протягом всього терміну служби не втрачають своєї споживчої форми; поступово зменшують свою вартість у зв'язку з фізичним або моральним зносом; беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох виробничих циклів.

Джерело: розроблено автором на основі [2; 5; 6; 13; 22; 31; 41; 57]

- фінанси (аналізується вплив ОЗ на інвестиційні рішення, структуру капіталу та фінансову стійкість підприємства);
- інвестиції (вивчається роль ОЗ в інвестиційних проектах, їх оцінка та прогнозування впливу на прибуток);
- економіка підприємства (досліджується роль ОЗ в процесі виробництва, їх вплив на продуктивність та конкурентоспроможність підприємства) [23].

З таблиці 1.2 видно, що розкриття поняття «ОЗ» різними авторами не мають суттєвих відмінностей.

Аналіз визначень ОЗ, наданих різними авторами, у співвідношенні з їх характеристиками, дозволяє виділити два основних підходи до трактування економічної суті ОЗ:

1. Перший підхід: ототожнення ОЗ з матеріальними активами або матеріальними цінностями. Це означає, що ОЗ розглядаються як фізичні об'єкти, які мають матеріальну форму та вартість.
2. Другий підхід: визначення ОЗ як засобів праці. Це означає, що ОЗ розглядаються як інструменти, які використовуються для виробництва продукції або надання послуг [55].

Отже, ознайомившись з різними трактуваннями поняття «ОЗ» з табл. 1.2, можна зробити висновок, що більшість авторів сходяться на думці щодо ключових критеріїв, які повинні відповідати активам, щоб бути класифікованими як ОЗ. Ці критерії можна узагальнити так:

- матеріальність: ОЗ повинні мати матеріально-речову форму, тобто бути фізичними об'єктами, які можна побачити та відчутти;
- призначення: ОЗ повинні бути призначені для використання протягом тривалого часу у виробничій діяльності, наданні послуг, здаванні в оренду іншим особам або для виконання адміністративних чи соціально-культурних функцій;

- строк корисного використання: ОЗ повинні мати очікуваний строк корисного використання, який перевищує один рік або операційний цикл, якщо він більше року [23; 55].

Водночас, потрібно зазначити те, що за відсутності єдиного, загальноприйнятого визначення ОЗ, різні автори можуть включати в це поняття різні характеристики та ознаки.

Запорукою чіткого та систематизованого БО ОЗ є їх класифікація за певними характеристиками.

Класифікація ОЗ – це процес їх групування за певними ознаками з метою систематизації обліку та управління ними. Існує декілька підходів до класифікації ОЗ, які ґрунтуються на різних критеріях [30].

Класифікація ОЗ має велике значення для підприємства з кількох причин:

1. Ефективне управління активами:

- дозволяє чітко структурувати та обліковувати ОЗ за різними ознаками, що полегшує їх контроль та аналіз;
- сприяє кращому плануванню інвестицій в ОЗ, їх ремонту, модернізації та списання;
- допомагає оптимізувати використання ОЗ у виробничому процесі та інших сферах діяльності підприємства.

2. БО та оподаткування:

- забезпечує правильне відображення ОЗ у бухгалтерській звітності відповідно до національних та міжнародних стандартів БО;
- дозволяє чітко визначити амортизаційні групи ОЗ для розрахунку амортизаційних відрахувань, що впливає на податкові зобов'язання підприємства;
- сприяє уникненню помилок та порушень у сфері бухгалтерського обліку та оподаткування [59].

3. Аналіз фінансового стану:

- дозволяє оцінити структуру та динаміку зміни ОЗ підприємства, що дає цінну інформацію для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін;

- сприяє кращому розумінню ефективності використання ОЗ та їх впливу на фінансові результати підприємства;

- допомагає приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо інвестування в ОЗ та їх використання.

4. Контроль за збереженням ОЗ:

- дозволяє чітко визначити місцезнаходження та відповідальних осіб за кожен об'єкт ОЗ;

- сприяє кращому контролю за збереженням ОЗ та запобігає їх втратам, крадіжкам та псуванню;

- допомагає своєчасно проводити ремонтні роботи та модернізацію ОЗ.

5. Оцінка ринкової вартості:

- дозволяє чітко визначити групу, до якої належить той чи інший об'єкт ОЗ, що полегшує оцінку його ринкової вартості;

- сприяє прийняттю обґрунтованих рішень щодо продажу, оренди або списання ОЗ;

- допомагає уникненню фінансових втрат при здійсненні операцій з ОЗ [29].

Науковці постійно досліджують та вдосконалюють системи класифікації ОЗ, прагнучи зробити їх більш чіткими, логічними та практичними.

Існує безліч класифікацій ОЗ, що використовуються в сучасній бухгалтерській практиці. Найбільш поширеними є класифікації за: функціональним призначенням, галузевою ознакою, використанням, ознакою належності (табл. 1.3).

Згрупування ОЗ за класифікаційними ознаками наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.3 – Класифікація ОЗ різними науковцями

№ з/п	Класифікація Автори	За функціональним призначенням	За галузевою ознакою	За використанням	За ознакою належності	За натурально-матеріальним складом	За речовим характером	За джерелами фінансування	За характером відображення зносу	За характером участі
1	Домбровська Н. Р. [10]	+	+	+	+					
2	Садовська І. Б. [54]	+	+	+	+	+				
3	Бутинець Ф. Ф. [6]	+	+	+	+		+			
4	Радзивилук Ю. В. [53]	+	+	+	+		+			
5	Оспіщев В. І. [42]	+			+			+	+	+
6	Ткаченко Н. М. [56]	+	+	+	+	+				
7	Кафка С. М. [20]	+		+	+					
8	Єрмак О. І. [12]	+	+	+	+					
9	Кундря-Висоцька О. П. [26]	+	+	+	+	+				

Джерело: розроблено автором на основі [6; 10; 12; 20; 26; 42; 53; 54; 56]

Таблиця 1.4 – Класифікація основних засобів

№ з/п	Класифікаційна ознака	Групи основних засобів
1	За функціональним призначенням	виробничі
		невиробничі
2	За галузевою ознакою	промисловості
		сільськогосподарські
		будівельні
		транспортні
3	За використанням	зв'язку
		діючі
		недіючі
4	За ознакою належності	запасні
		власні
5	За технічним станом	орендовані
		нові
		відремонтовані (добудовані)
		модернізовані
6	З урахуванням специфіки їх виробничого призначення (за натурально-речовим складом)	частково ліквідовані
		будівлі і споруди
		машини та обладнання
		транспортні засоби
		інструменти, прилади та інвентар
	інші основні засоби	

Джерело: розроблено автором на основі [3; 21; 30; 59]

Таким чином, за функціональним призначенням ОЗ поділяються на дві категорії:

1. Виробничі – задіяні безпосередньо у виробничому процесі та сприяють його реалізації. Приклади: споруди і будівлі, де розміщуються виробничі цехи; силові машини та обладнання, що забезпечують енергією та теплом виробничі лінії; робочі машини та обладнання, які використовуються для виготовлення продукції.

2. Невиробничі – не використовуються напряму або опосередковано у виробничій діяльності. Їх призначення – обслуговування комунальних та культурно-побутових потреб працівників. Приклади: будівлі й споруди, де розміщуються їдальні, гуртожитки, медичні пункти; обладнання, машини та апарати, що використовуються в цих будівлях [3; 29].

За галузевою ознакою ОЗ поділяється на певні групи:

- промислові (верстати, станки, конвеєри);
- будівельні (екскаватори, бульдозери, бетономішалки);
- сільськогосподарські (трактори, комбайни, плуги);
- транспортні (автомобілі, літаки, кораблі);
- зв'язку (телекомунікаційні вежі, супутники, обладнання зв'язку).

Крім вищезазначених, існують й інші групи ОЗ за галузевою ознакою, наприклад, торговельні, медичні, наукові тощо [21; 30].

Залежно від використання, ОЗ поділяються на три категорії:

1. Діючі (належать всі ОЗ, які використовуються в поточній господарській діяльності підприємства). Це ОЗ, які активно використовуються в поточній господарській діяльності підприємства. Приклади: верстати та обладнання на виробничих лініях; комп'ютери та офісне обладнання; транспортні засоби, що використовуються для перевезення вантажів тощо.

2. Недіючі (тимчасово не використовуються у зв'язку з: консервацією підприємства або окремих цехів; ремонтом або модернізацією; сезонністю роботи). Такі активи знаходяться на балансі підприємства, але не беруть

участі у виробництві продукції або наданні послуг протягом певного періоду часу.

3. Запасні (знаходяться в резерві; призначені для заміни об'єктів ОЗ, що вийшли з ладу або потребують ремонту; не використовуються в поточній господарській діяльності, але можуть бути введені в експлуатацію у разі потреби) [24; 29].

ОЗ за ознакою належності поділяються на:

1. Власні – це ОЗ, якими володіє підприємство на правах власності. Вони відображаються в активах балансу підприємства. Їх придбавають за рахунок власних коштів підприємства, отриманих від: статутного (пайового, акціонерного) капіталу, додаткового капіталу, власного прибутку, цільового фінансування, цільових надходжень.

2. Орендовані – це ОЗ, які належать іншій особі (орендодавцю), але тимчасово використовуються підприємством (орендарем) на основі договору оренди. Не відображаються в активах балансу орендаря. Замість цього, орендар відображає право користування орендованим активом у позабалансовому обліку. Орендна плата включається до складу витрат орендаря протягом строку дії договору [21; 30].

Для внутрішнього обліку на підприємстві може застосовуватися поділ ОЗ за технічним станом на:

- нові (ОЗ, які не використовувалися раніше та відповідають нормам технічної експлуатації);
- відремонтовані (добудовані) (ОЗ, на яких проведено ремонт, що відновив їх працездатність, або добудовано нові частини);
- модернізовані (ОЗ, на яких проведено модернізацію, що покращила їх технічні характеристики або розширила функціональні можливості);
- частково ліквідовані (ОЗ, з яких демонтовано деякі частини, що не вплинуло на їх працездатність).

За натурально-речовим складом ОЗ можна поділити на: будівлі і споруди; транспортні засоби; обладнання і машини; інструменти, прилади та інвентар; інші ОЗ [30].

Інформацію про групи ОЗ можна отримати з таких нормативних документів:

1. НП(С)БО 7 «Основні засоби» [36];
2. Методичні рекомендації з обліку ОЗ № 561 [32];
3. Інструкція до Плану рахунків № 291 [16];
4. Пункт 138.3.3 ПКУ для податкових цілей (класифікація основних засобів) [48];
5. МСБО 16 «Основні засоби» (класи ОЗ) [35].

Згідно з НП(С)БО 7 [36] та Планом рахунків БО № 291 [47], ОЗ класифікуються на дві групи: ОЗ та інші необоротні матеріальні активи, що також поділяються на підгрупи.

Згідно з ПКУ, для нарахування амортизації ОЗ поділяються на 16 груп. Натомість МСБО 16 передбачає їхню класифікацію на дев'ять класів (табл. 1.5) [19].

Згідно з класифікацією, що представлена в ПКУ, для кожної групи ОЗ визначено мінімально допустимі строки їх корисного використання (див. Дод. Б). Ці строки варіюються від 2 до 20 років. Це означає, що підприємство не має права встановлювати строк корисності окремих груп ОЗ менший, ніж той, що встановлено ПКУ [48].

Важливо зазначити, що класифікація ОЗ в ПКУ більшою мірою схожа з класифікацією, що надана в НП(С)БО 7. Ця подібність значно скоротила відмінності між податковим та БО ОЗ, що спростило ведення обліку для підприємств [30].

Отже, класифікація ОЗ є важливим інструментом для ефективного управління активами підприємства, ведення БО та оподаткування, аналізу фінансового стану, контролю за збереженням ОЗ та оцінки їх ринкової вартості.

Таблиця 1.5 – Класифікація ОЗ за НП(С)БО, ПКУ і МСБО

Групи основних засобів згідно в НП(с)БО 7 [36]	Групи основних засобів згідно з ПКУ [48]	Класи основних засобів згідно з МСБО 16 [35]
<p>1. Основні засоби:</p> <ul style="list-style-type: none"> - земельні ділянки; - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом; - будівлі, споруди та передавальні пристрої; - машини та обладнання; - транспортні засоби; - інструменти, прилади інвентар (меблі); - тварини; - багаторічні насадження, плодоносні рослини; - інші основні засоби. <p>2. Інші необоротні матеріальні активи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бібліотечні фонди; - МНМА; - тимчасові (нетитульні) споруди; - природні ресурси; - інвентарна тара; - предмети прокату; - інші необоротні матеріальні активи. 	<p>Група 1 - земельні ділянки;</p> <p>Група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;</p> <p>Група 3 - будівлі, споруди, передавальні пристрої;</p> <p>Група 4 - машини та обладнання;</p> <p>Група 5 - транспортні засоби;</p> <p>Група 6 - інструменти, прилади, інвентар, меблі;</p> <p>Група 7 - тварини;</p> <p>Група 8 - багаторічні насадження;</p> <p>Група 9 - інші основні засоби;</p> <p>Група 10 - бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України;</p> <p>Група 11 - МНМА;</p> <p>Група 12 - тимчасові (нетитульні) споруди;</p> <p>Група 13 - природні ресурси;</p> <p>Група 14 - інвентарна тара;</p> <p>Група 15 - предмети прокату;</p> <p>Група 16 - довгострокові біологічні активи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - земля; - земля та будівлі; - машини та обладнання; - кораблі; - літаки; - автомобілі; - меблі та приладдя; - офісне обладнання; - плодоносні рослини.

Джерело: сформовано за [35; 36; 48]

Таким чином, можна зробити висновок, що ОЗ відіграють важливу роль у діяльності будь-якого підприємства. Їх можна визначити як матеріальні активи, які використовуються у виробництві продукції або наданні послуг, здатні приносити підприємству економічну вигоду протягом тривалого періоду (більше одного року) та зберігають свою натурально-речову форму. А правильна класифікація ОЗ дозволяє вести їх облік згідно з вимогами чинного законодавства та забезпечити надійність і достовірність бухгалтерської інформації.

1.2 Критерії визнання та оцінювання основних засобів згідно нормативно-правових документів, що регламентують порядок їх обліку та оподаткування

В Україні облік та оподаткування ОЗ регламентуються комплексом нормативно-правових актів, які можна поділити на чотири рівні (див. Дод. В)

Визнання та оцінювання ОЗ є важливими процесами, які забезпечують надійність та достовірність бухгалтерської інформації, сприяють прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, а також підвищують прозорість фінансового становища та результатів діяльності підприємства.

Чинні нормативні документи (ПКУ [48], НП(С)БО 7 [36], МСБО 16 [35], Закон № 996 [50]) чітко визначають, що критерії визнання ОЗ не відрізняються від критеріїв визнання інших видів активів.

Згідно з правилами БО, ОЗ визнаються активом за умови:

- потенційні вигоди, які підприємство очікує отримати від експлуатації ОЗ;
- можливість достовірного визначення вартості ОЗ [50; 36].

Важливо зазначити, що ОЗ має ряд специфічних особливостей, розглянутих раніше, які диференціюють їх від інших активів (обов'язкова фізична форма, застосування у виробництві продукції, наданні послуг або в адміністративних цілях, термін використання більше року).

Таким чином, критерії визнання ОЗ ґрунтуються на загальних принципах БО, але з урахуванням їх специфічних характеристик [39].

При визнанні ОЗ як об'єкта БО критерій «вартість» не є обов'язковим. Він використовується лише у податковому обліку для відокремлення групи ОЗ, званих МНМА [48].

Неправильне застосування цього критерію у БО може призвести до спотворення даних ФЗ. Це пов'язано з тим, що амортизація буде розподілена нерівномірно між звітними періодами [39].

Отже, можна провести порівняльний аналіз податкового та

бухгалтерського законодавства щодо визнання ОЗ. Це дозволить чітко розмежувати критерії визнання ОЗ у цих двох системах обліку та уникнути помилок при їх обліку (табл. 1.6).

Таблиця 1.6 – Порівняльний аналіз податкового та бухгалтерського законодавства щодо визнання ОЗ

№ з/п	Ознака	Податковий облік	Бухгалтерський облік
1.	Матеріальність	Основними засобами можуть вважатися тільки матеріальні активи.	Основними засобами є лише матеріальні активи.
2.	Підконтрольність	Платник податку на прибуток фактично є власником основних засобів.	Активи визначаються як ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання котрих, як очікується, приведе до отримання економічних вигід у майбутньому.
3.	Строк корисного використання	Строк корисного використання з дати введення в експлуатацію повинен перевищувати рік (або операційний цикл, якщо він триваліший за рік).	Строк корисного використання з дати введення в експлуатацію повинен перевищувати рік (або операційний цикл, якщо він триваліший за рік).
4.	Призначення	Призначаються платником податку для використання у господарській діяльності.	Утримуються з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, виконання робіт і надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій.
5.	Вартісна межа	Вартість перевищує 20 000 гривень.	Не передбачена.

Джерело: сформовано автором за [36;48; 50]

Згідно з даними таблиці 1.6, визначення таких ознак ОЗ, як матеріальність та строк корисного використання, в бухгалтерському та податковому законодавстві повністю збігаються.

Щодо використання ОЗ у господарській діяльності, у бухгалтерському та податковому обліку спостерігаються деякі відмінності. За пп. 14.1.36 ПКУ можна зазначити, що господарська діяльність визначається як діяльність фізичних та юридичних осіб, метою якої є отримання доходу (пов'язана з виготовлення, реалізацію товарів, виконання завдань, надання послуг). Вона

може здійснюватися самостійно або через свої підрозділи, а також через інших осіб за договорами. [48].

Деякі об'єкти ОЗ, які не використовуються у господарській діяльності платника податку на прибуток, визнаються невиробничими ОЗ. Це визначено у пп. 138.3.2 ПКУ [48]. А витрати на їх придбання або створення не амортизуються. До невиробничих ОЗ належать необоротні матеріальні активи які утримуються підприємством винятково для задоволення особистих потреб своїх працівників або засновників (житлові будинки, які надаються працівникам для проживання; транспортні засоби, які використовуються співробітниками для особистих потреб; спортивні майданчики та інші об'єкти соціальної інфраструктури, які використовуються робітниками) [25].

У БО не існує поділу ОЗ на виробничі та невиробничі. Незалежно від того, де використовується необоротний матеріальний актив (у виробництві, постачанні товарів, наданні послуг, оренді, адміністративній або соціально-культурній діяльності), згідно з НП(С)БО його класифікують як ОЗ та нараховують на нього амортизацію. Таким чином, використання активу в господарській діяльності не є визначальним фактором для бухгалтерської класифікації необоротного матеріального активу як ОЗ [25].

Міжнародна практика має трохи інший підхід до визначення основних ОЗ, порівняно з національним законодавством. МСБО 16 до ОЗ належать лише необоротні матеріальні активи, які відповідають двом критеріям:

- ОЗ мають бути призначені для використання в основній діяльності підприємства;
- ОЗ можуть використовуватися для отримання орендної плати або для забезпечення функціонування адміністративного апарату підприємства. [8; 35].

Важливо зазначити, що у цьому визначенні не знайшлося місця для соціально-культурної функції. Це означає, що матеріальний об'єкт, придбаний саме для цієї функції, не може бути відображений у МСФЗ-

звітності серед ОЗ. Однак, якщо підприємство може продемонструвати ймовірність отримання майбутніх економічних вигід від такого об'єкта, його все ж таки доведеться визнати у складі необоротних активів [8].

У БО критерій «вартісна межа» не є обов'язковим, тоді як у податковому обліку він використовується для визначення МНМА [48].

Отже, можна визначити, що для визнання об'єкта ОЗ він повинен відповідати таким певним критеріям: матеріальність, підконтрольність, строк корисного використання і призначення. А також до основних критеріїв, визначених НП(С)БО 7 та МСБО 16, відносяться: можливість достовірної оцінки та отримання в майбутньому економічної вигоди [35; 36].

Доцільно зазначити, що всі ці критерії повинні бути виконані одночасно, щоб об'єкт міг бути визнаний ОЗ.

Важливість оцінювання ОЗ у бухгалтерському та податковому обліку складно переоцінити. Адже саме від правильної та своєчасної оцінки ОЗ залежить: відображення реального фінансового стану підприємства; визначення ефективності використання ресурсів; прийняття обґрунтованих управлінських рішень; обчислення амортизаційних відрахувань.

Оцінювання ОЗ у БО регулюється низкою нормативних документів, які встановлюють чіткі правила та принципи цієї процедури.

До таких документів належать:

1. НП(С)БО 7 «Основні засоби» [36].
2. Методрекомедації № 561 [32].
3. Закон «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658 [15].

Для підприємств, які застосовують МСФЗ, питання оцінювання ОЗ регламентується МСБО 16 «Основні засоби» [35].

За НП(С)БО 7 для оцінки ОЗ можуть застосовуватися різні види вартостей (рис. 1.1).

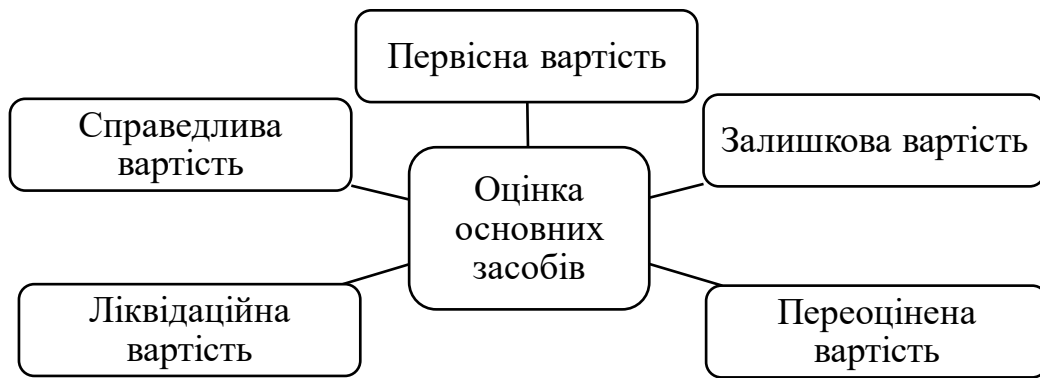

Рисунок 1.1 – Види вартостей для оцінки ОЗ за НП(С)БО 7

Джерело: побудовано автором на основі [36]

Про вибір вартісної оцінки ОЗ у різних ситуаціях за НП(С)БО 7 див. Дод. Г.

У табл. 1.7 наведена інформація про те, як визначається вартість ОЗ та які сфери застосування її видів.

Таблиця 1.7 – Види оцінки основних засобів

Вартість ОЗ (види)	Як визначається	Де застосовується
Первісна вартість (вартість придбання)	Ціна основного засобу та сукупність усіх витрат пов'язаних з його придбанням та введенням в експлуатацію (рис. 1.2). Первісна вартість може бути змінена під час переоцінки ОЗ, його модифікації, добудови тощо.	При початковій постановці на облік у разі придбання або виготовлення власними силами
Залишкова (балансова) вартість	Первісна вартість за вирахуванням накопиченого зносу (амортизації).	У звіті про фінансовий стан (балансі)
Справедлива вартість	сума, за яку можна продати цей основний засіб за звичайних умов, коли сторони угоди незалежні та обізнані в усіх умовах угоди і господарській ситуації на ринку. Різновидами справедливої вартості є: - ринкова вартість; - відновлювальна вартість – вартість виготовлення/будівництва аналогічного об'єкта з поправкою на його існуючий знос (застосовується у разі, якщо ринкову вартість визначити неможливо).	При переоцінці ОЗ, у звіті про фінансовий стан (балансі) після переоцінки; у ситуаціях, коли первісна вартість невідома
Ліквідаційна вартість	сума коштів або вартість інших активів, яку очікується отримати при реалізації ОЗ або його ліквідації після закінчення строку корисного експлуатації, якщо відняти витрати, пов'язані з таким продажем (ліквідацією).	Це сума, яка використовується лише при розрахунку суми амортизації

Джерело: розроблено автором на основі [3; 36; 40;]

Найчастіше в оцінці ОЗ використовується ПВ і СВ, а у БО також завжди присутня залишкова (балансова) вартість.

Вартість, за якою ОЗ вперше обліковуються на підприємстві, називається їх первісною вартістю. Вона формується з фактичних витрат, понесених на їх придбання або будівництво. Компоненти з яких складається ПВ (історична (фактична) собівартість) ОЗ за НП(С)БО 7 зображені на рисунку 1.2.

Рисунок 1.2 – Складові первісної вартості ОЗ за НП(С)БО 7

Джерело: побудовано автором на основі [36]

Справедлива вартість ОЗ стає орієнтиром при: операціях з обміну; оприбуткуванні безоплатно отриманих ОЗ; внесенні ОЗ до статутного капіталу [45].

При визначенні СВ ОЗ враховуються такі фактори:

- очікувані грошові потоки, які генеруватимуть ОЗ протягом їх строку корисної експлуатації;
- ринкові ціни на аналогічні активи;

- загальний стан економіки та ринкові умови;
- витрати, пов'язані з продажем ОЗ.

Окрім ПВ та СВ, при операціях з ОЗ також використовується їх ліквідаційна вартість.

Визначення ліквідаційної вартості ОЗ може бути складним завданням через невизначеність ринкових цін у далекому майбутньому (від 5 до 20 років). У багатьох випадках, коли складно точно оцінити ліквідаційну вартість, приймається припущення, що вона дорівнює нулю. Це рішення, як правило, фіксується в обліковій політиці підприємства або при введенні активу до балансу [45].

Для платників податку на прибуток вигідніше не визначати ліквідаційну вартість ОЗ. Це пояснюється тим, що:

- збільшується сума амортизаційних відрахувань (при відсутності ліквідаційної вартості вся ПВ ОЗ може бути амортизована протягом їх строку корисної експлуатації, що призводить до зменшення оподаткованого прибутку та, відповідно, до економії на податках) [45; 48];

- зменшується основа для нарахування ПДВ (при списанні ОЗ за рішенням платника ПДВ, залишкова вартість буде меншою, що призведе до зменшення суми податку, яка має бути сплачена) [45; 48].

Таким чином, утримання від визначення ліквідаційної вартості ОЗ може призвести до значної економії податків для платників податку на прибуток.

В бухгалтерському балансі ОЗ відображаються за їх залишковою вартістю. Вона показує, скільки коштують ОЗ на певний момент часу, вираховуючи їх знос [36; 45].

Переоцінка ОЗ може проводитися підприємствами, якщо існує значна розбіжність між їх залишковою та СВ на певну дату [36].

Якщо залишкова вартість ОЗ значно відрізняється від їх СВ, це може свідчити про те, що: ОЗ застаріли і втратили свою економічну цінність; ринкова вартість ОЗ зросла, що може бути пов'язано з інфляцією, змінами

попиту та пропозиції на ринку, або іншими факторами.

Переоцінка ОЗ дозволяє привести їх облікову вартість у відповідність до їх ринкової вартості [36].

Згідно з МСБО 16 вартість об'єкта ОЗ, який відповідає критеріям визнання як актив, визначається на основі його собівартості [35].

Складові собівартості ОЗ за МСБО 16 наведенні на рис. 1.3.

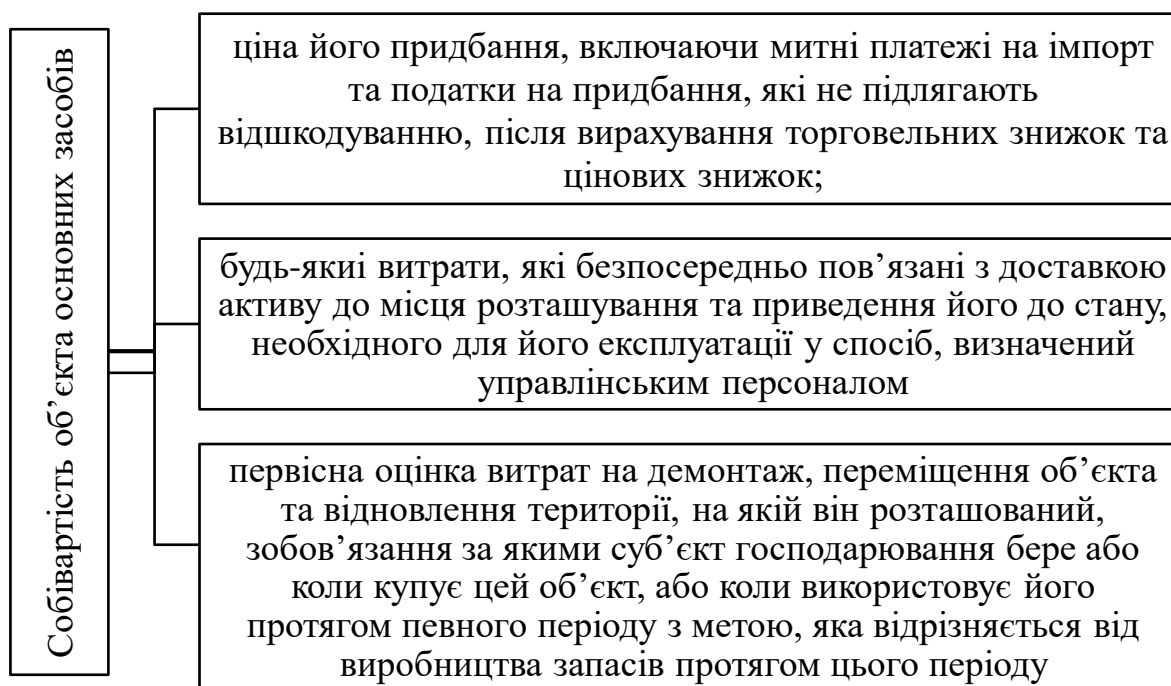

Рисунок 1.3 – Елементи собівартості ОЗ за МСБО 16

Джерело: побудовано автором на основі [35]

МСБО 16 пропонує два підходи до оцінювання ОЗ протягом їх строку корисної експлуатації:

1. Модель собівартості: ОЗ оцінюються за їх собівартістю, віднімаючи з неї накопичену амортизацію та всі накопичені збитки від зменшення корисності [35; 44].

2. Модель переоцінки: після визнання об'єкта ОЗ активом, його слід обліковувати за переоціненою сумою.

Переоцінена сума – це СВ об'єкта на дату переоцінки, з коригуванням на накопичену амортизацію та накопичені збитки від зменшення корисності [35;44].

Переоцінка ОЗ повинна проводитися з достатньою регулярністю. Це означає, що переоцінка повинна проводитися так часто, щоб балансова вартість об'єкта суттєво не відрізнялася від його СВ на дату кінця звітного періоду [44].

Важливо зазначити, що підприємство може обирати лише одну з цих моделей оцінювання ОЗ та застосовувати її протягом усього строку корисної експлуатації ОЗ.

Отже, точна та неупереджена оцінка ОЗ є важливим інструментом для аналізу, управління фінансовими ресурсами та прийняття стратегічних рішень.

Таким чином, можна зробити висновок, що визнання та оцінювання ОЗ є важливими аспектами податкового та БО, адже вони впливають на ФЗ підприємства, його податкові зобов'язання та управлінські рішення. Для визнання та оцінювання ОЗ використовуються різні методи, які регламентуються бухгалтерськими стандартами та податковим законодавством.

2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

2.1 Аналіз діяльності та облікової політики ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

ПАТ «АМКР» – це український гігант гірничо-металургійної галузі, який володіє повним циклом виробництва металу.

Це не просто підприємство, а справжній лідер в своїй сфері, фаворит європейського ринку, еталон потужності та ефективності [43].

Компанія за формою власності є публічним акціонерним товариством. Це означає, що його статутний капітал поділений на акції, які можуть вільно обертатися на фондовому ринку.

ПАТ «АМКР» знаходиться у місті Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна. Розмір статутного капіталу складає 3 859 533 тис. грн. З 2020 року генеральним директором є Лонгобардо Мауро [43].

4 серпня 1934 року – знаменна дата в історії української чорної металургії. Саме цього дня на доменній печі №1 Криворізького металургійного заводу (нині – «АМКР») було отримано перший чавун. Ця подія стала початком шляху до перетворення Кривого Рогу на один із провідних центрів чорної металургії не лише України, але й світу [1; 18; 43].

У грудні 1957 року на 35-тонному конвертері, щойно введеному в експлуатацію, було отримано першу післявоєнну криворізьку сталь. Ця подія ознаменувала собою новий етап розвитку комбінату, який став підприємством із повним металургійним циклом [1; 18; 43].

У грудні 1974 року була введена в експлуатацію найпотужніша у світі на той час доменна піч № 9 з корисним об'ємом 5 000 м³. Це стало значним досягненням для комбінату та всієї радянської металургійної галузі, демонструючи її лідируючі позиції на світовому ринку [1; 18; 43].

У 1996 році розпочався масштабний процес реструктуризації

комбінату. Цей процес мав на меті модернізацію виробництва, підвищення його ефективності та інтеграцію з іншими підприємствами [1; 18; 43].

В рамках реструктуризації:

1. Новокриворізький ГЗК увійшов до складу Криворізького державного гірничо-металургійного комбінату «Криворіжсталь» на правах структурного підрозділу. Це об'єднало два потужних виробника залізної руди під одним управлінням.

2. Було створено агропромисловий комплекс. Цей комплекс мав на меті забезпечити комбінат власними сільськогосподарськими продуктами, що дозволило б йому знизити залежність від зовнішніх постачальників.

3. У 1997 році до комбінату приєднано коксохімічний завод [18; 43].

У 2001 році на базі рудоуправління імені Кірова, з його окремих виробничих потужностей, було створено шахтоуправління з підземного видобутку руди. Це стало окремим підрозділом комбінату «Криворіжсталь», який з того часу перетворився на інтегроване металургійне підприємство з повним циклом виробництва [1; 18; 43].

Підприємство у 2004 році отримало статус відкритого акціонерного товариства під назвою «Криворізький гірничо-металургійний комбінат». В тому ж році уряд України дав згоду на приватизацію комбінату, який на той час був найбільшим в країні. Переможцем приватизаційного конкурсу став консорціум, створений структурами політиків та бізнесменів Ріната Ахметова та Віктора Пінчука (зятя другого президента України Леоніда Кучми). За комбінат вони заплатили 803 млн. доларів [1; 18; 43].

Після Помаранчевої революції та політичних змін в Україні у 2005 році підприємство стало об'єктом реприватизації згідно з рішенням суду. Фонд державного майна України провів відкритий аукціон, на якому міжнародна компанія «Міттал Стіл» запропонувала за підприємство рекордну суму в 4,8 млрд доларів.

У 2007 році комбінат увійшов до складу корпорації «АрселорМіттал», одного з найбільших світових виробників сталі. Головний співвласник –

Лакшмі Міттал, відомий англійський бізнесмен індійського походження та мільярдер. Зміна власника призвела до зміни назви підприємства на ВАТ «АМКР» [1; 43].

На загальних зборах акціонерів, що відбулися 21 квітня 2011 року, було ухвалено важливе рішення про зміну назви підприємства на ПАТ «АМКР», що стало черговим кроком на шляху до модернізації та підвищення прозорості компанії [18; 43].

Український металургійний гігант зробив значний крок вперед, запустивши 27 лютого 2017 року нову коксову батарею №6 з інноваційною технологією трамбування шахти [18; 43].

14 травня 2020 року було призупинено роботу дільниці № 1 цеху блюмінг. Це рішення стало частиною Стратегії сталого розвитку компанії, яка передбачає поступовий відхід від застарілих технологій та оновлення виробничих потужностей. Метою оновлення є не лише підвищення ефективності виробництва, але й впровадження природоохоронних проєктів [43].

У 2021 році, а саме у липні, «АМКР» розпочав масштабний проєкт з модернізації доменної печі № 9. Загальна вартість проєкту сягає 270 млн доларів. Після завершення реконструкції очікується значне скорочення викидів пилу з доменної печі № 9. Це стане можливим завдяки впровадженню нової системи аспірації та сучасних газоочисних установок [43].

У березні 2022 року, внаслідок повномасштабної війни в Україні, робота підприємства була суттєво скорочена. А з липня цього ж року більша частина колективу, включаючи керівний склад та іноземних фахівців, перейшли на роботу з 2/3 навантаженням [18; 43].

У жовтні 2022 року компанія розпочала процес виведення з експлуатації двох найстаріших коксових батарей – №№1 та 2. Цей крок призведе до значного скорочення викидів забруднюючих речовин від коксохімічного виробництва, зменшивши їх на 37% [43].

Наступним кроком стало виведення з експлуатації найстарішої агломераційної фабрики підприємства у січні 2023 року. Ця фабрика раніше забезпечувала доменний цех №1 агломератом в обсязі 8000 тонн на добу. Після виведення з експлуатації агломераційної фабрики на підприємстві залишаться три аглоцехи, а також рудний двір аглофабрики метвиробництва [43].

Більш детальна інформація щодо створення і розвитку ПАТ «АМКР» наведена у Дод. Д.

Отже, історія ПАТ «АМКР» – це історія трудових подвигів тисяч людей, історія технічних інновацій та постійного вдосконалення.

Сьогодні комбінат є одним із найсучасніших металургійних підприємств у світі, яке відповідає найвищим екологічним стандартам.

Продукція «АМКР» використовується в різних галузях промисловості, таких як машинобудування, будівництво, енергетика.

Комбінат є важливим бюджетоутворюючим підприємством для Кривого Рогу та всієї України (у 2020 році підприємство сплатило 6,4 млрд грн податків і зборів, у 2021 році – 14,6 млрд грн, у 2022 році – 8,8 млрд грн, у 2023 році – 4,1 млрд грн) [17].

Підприємство здійснює повний цикл виробництва сталі, починаючи від видобутку залізної руди до виготовлення готової металопродукції. Цей цикл включає в себе:

- коксохімічне виробництво (виготовлення коксу, який використовується як паливо в доменному печі);
- гірничо-збагачувальне виробництво (видобуток та збагачення залізної руди для отримання концентрату);
- шахтоуправління з підземного видобутку руди (видобуток залізної руди з підземних родовищ);
- металургійне виробництво: аглодоменний переділ, сталеплавильний переділ, прокатний переділ (виплавка чавуну, сталі та прокатка готової металопродукції) [1; 43].

Структура виробництва підприємства наведена у Дод. Е.

Інформація про основні та додаткові види діяльності ПАТ «АМКР» наведена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Основний та додаткові напрямки діяльності ПАТ «АМКР»

КВЕД	Вид діяльності
Основний напрямок діяльності:	
24.10	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів
Додаткові напрямки діяльності:	
07.10	Добування залізних руд
19.10	Виробництво коксу та коксопродуктів
43.29	Інші будівельно-монтажні роботи
85.32	Професійно-технічна освіта
85.59	Інші види освіти, н.в.і.у.
86.10	Діяльність лікарняних закладів
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля
47.25	Роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах
71.12	Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах
36.00	Забір, очищення та постачання води
41.20	Будівництво житлових і нежитлових будівель
42.21	Будівництво трубопроводів

Джерело: розроблено автором на основі [43]

«АМКР» – це не просто виробник металопродукції, це потужний гравець на світовому ринку, який диктує тренди якості та надійності. Його продукція сягає найвіддаленіших куточків планети, долаючи кліматичні кордони та об'єднуючи людей завдяки своїй універсальності.

Широка географія поставок – це не просто цифри, а свідчення бездоганної репутації та прагнення до досконалості. Підприємство експортує свою продукцію до понад 100 країн світу (до Центральної Азії, країн Перської затоки, а також до Африки та Європи) [1; 43].

Компанія пропонує широкий асортимент сталевих продукції, який відповідає потребам різноманітних галузей промисловості (табл. 2.2).

Підприємство щорічно випускає більше 6 млн тонн сталі, понад 5 млн тонн прокату та більше 5,5 млн тонн чавуну [43].

Таблиця 2.2 – 5 основних видів продукції на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Вид продукції	Різновиди
Арматурний прокат	- арматура в мотках; - арматура в прутках.
Катанка	- катанка з вуглецевої сталі для перетягування в дріт / катанка круглого перетину з вуглецевої сталі; - катанка стальна канатна; - катанка з вуглецевої сталі звичайної якості; - катанка з низьковуглецевої та легованої сталі для виготовлення зварного дроту.
Сортовий та фасонний прокат	- полоса сталева гарячекатана; - прокат гарячекатаний квадратний; - прокат гарячекатаний із вуглецевої сталі (кутовий рівнополічний); - прокат з якісної конструкційної нелегованої та легованої сталі для холодного видавлювання та висадки; - прокат сортовий гарячекатаний круглий; - прокат сортовий, калібрований, із спеціальною обробкою поверхні із вуглецевої якісної конструкційної сталі; - прокат з ресорно-пружинної вуглецевої та легованої сталі; - вироби гарячекатані з конструкційної сталі TUV NORD; - прокат гарячекатаний круглий загального призначення; - прокат гарячекатаний квадратний загального призначення; - полоса гарячекатана загального призначення; - рівнополічні кутики зі сталі.
Заготовка	- заготовка гарячекатана квадратного перетину; - заготовка безперервнолита.
Чушковий чавун	- ПЛ1 / ПЛ2.

Джерело: сформовано на основі [43]

На ПАТ «АМКР» пріоритетним напрямком є забезпечення бездоганної якості всієї продукції. Це підтверджується не лише відповідністю національним стандартам України, але й проходженням сертифікації у багатьох інших країнах. З метою розширення географії ринків збуту та підтвердження високих стандартів на міжнародному рівні, підприємство щорічно проводить сертифікацію продукції. Наразі «АМКР» володіє сертифікатами, що засвідчують відповідність арматурного, фасонного та сортового прокату вимогам національних стандартів численних країн: Італія, Великобританія, Німеччина, Румунія, ОАЕ, Бельгія, Саудівська Аравія, Колумбія, Франція, Ізраїль, Болгарія, Нідерланди, Литва, Індія та Туреччина [43].

На фундаменті чотирьох ключових цінностей – безпека, сталий

розвиток, якість та лідерство – будується довгострокова стратегія розвитку «АМКР» [43].

Ця стратегія ґрунтується на трьох ключових пріоритетах:

- стабільне виробництво (забезпечення безперебійного та ефективного виробництва високоякісної металопродукції);
- скорочення витрат (оптимізація виробничих процесів та пошук нових шляхів економії ресурсів);
- першочергове забезпечення металопродукцією потреб внутрішнього ринку (задоволення потреб українських споживачів у якісній металопродукції) [43].

Ключові напрями які лежать в основі стратегії компанії наведені у табл.

2.3.

Таблиця 2.3 – Ключові напрями які лежать в основі стратегії ПАТ «АМКР»

№ з/п	Напрямок	Опис
1.	Виробництво екологічно чистої та безпечної сталі	- дбайливе використання природних ресурсів; - мінімізація впливу виробничої діяльності на довкілля; - фінансування природоохоронних проєктів.
2.	Створення безпечного та комфортного робочого середовища	- поліпшення умов праці для співробітників та підрядників; - фінансування заходів з охорони праці та промислової безпеки; - лікувально-профілактичні заходи щодо збереження здоров'я та профілактики профзахворювань персоналу; - соціальний захист робітників.
3.	Інвестиції в розвиток персоналу	- навчання та розвиток кадрів; - підвищення кваліфікації співробітників.
4.	Розвиток місцевих громад	- внесок коштів в покращення інфраструктури міста та регіону; - благодійна допомога міським навчальним та медичним закладам.

Джерело: розроблено автором за [43]

ПАТ «АМКР» характеризується чітко вираженою ієрархічною структурою управління. Це означає, що повноваження та відповідальність у компанії розподілені на декілька рівнів, від вищого керівництва до рядових співробітників.

Відповідно до Статуту, управління товариством здійснюють такі

органи (рис. 2.1):

1. Вищий орган управління – Загальні збори акціонерів.
2. Наглядова рада.
3. Виконавчий орган – Генеральний директор.

Рисунок 2.1 – Структура управління ПАТ «АМКР»

Джерело: побудовано автором на основі [43]

Діяльність основних органів управління підприємства регламентується Положенням про загальні збори акціонерів та Положенням про Наглядову раду, які визначають повноваження, порядок роботи та взаємодію між цими органами [43].

Загальні збори акціонерів має право приймати рішення з усіх питань діяльності підприємства. На щорічних загальних зборах акціонерів розглядаються наступні питання:

- затвердження річного звіту;
- розподіл прибутку та збитків;
- прийняття рішення за наслідками розгляду звіту Наглядової ради та звіту Генерального директора.

Крім того, на зборах можуть бути розглянуті й інші питання, які акціонери вважають актуальними [43].

Наглядова рада ПАТ «АМКР» відіграє ключову роль у:

- стратегічному управлінні бізнесом (визначає стратегічні напрямки

розвитку компанії, контролює їх виконання та приймає рішення щодо ключових інвестицій);

- захисті прав акціонерів (забезпечує дотримання прав акціонерів та захищає їхні інтереси);

- забезпеченні ефективності інвестицій (контролює діяльність менеджменту та оцінює результативність його роботи, щоб інвестиції акціонерів використовувалися максимально ефективно) [43].

ПАТ «АМКР» керується Генеральним директором, який обирається Наглядовою радою. Він несе відповідальність за:

- загальне керівництво діяльністю підприємства (планування, організацію, координацію та контроль всіх аспектів роботи компанії);

- виконання рішень загальних зборів акціонерів та Наглядової ради;

- представництво підприємства у відносинах з третіми сторонами (ведення переговорів з партнерами, постачальниками, клієнтами та органами державної влади);

- затвердження внутрішніх розпорядчих документів [43].

На підприємстві функціонує постійний Керуючий Комітет, до складу якого входять топ-менеджери компанії. Цей Комітет відповідає за розробку стратегії розвитку компанії з ключових напрямків діяльності [43].

Повна характеристика ПАТ «АМКР» не можлива без аналізу основних економічних показників діяльності підприємства.

Фінансово-економічні показники, які характеризують господарську діяльність ПАТ «АМКР» представлені у таблиці 2.4, яка створена на підставі даних Балансу (Звіт про фінансовий стан) (див. Дод. Є, Є1) та Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (див. Дод. Ж, Ж1).

Таблиця 2.4 – Основні економічні показники фінансово-господарської діяльності ПАТ «АМКР» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
				2021-2020	2022-2021	2021-2020	2022-2021
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, тис. грн	19 143 229	25 804 212	7 486 969	6 660 983	-18 317 243	34,80	-70,99
Кредиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, тис. грн	8 196 186	13 934 490	9 152 068	5 738 304	-4 782 422	70,01	-34,32
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	118 481 756	122 510 787	125 500 198	4 029 031	2 989 411	3,40	2,44
Знос основних засобів, тис. грн	66 485 656	70 565 333	106 503 469	4 079 677	35 938 136	6,14	50,93
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн	51 996 100	51 945 454	18 996 729	-50 646	-32 948 725	-0,10	-63,43
Ступінь зносу основних засобів, %	56,11	57,60	84,86	1,48	27,26	2,65	47,33
Ступінь придатності основних засобів, %	43,89	42,40	15,14	-1,48	-27,26	-3,38	-64,30
Кількість працівників, осіб	19 504	18747	17221	-757	-1 526	-3,88	-8,14
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, тис. грн	63 496 684	109 303 155	43 818 410	45 806 471	-65 484 745	72,14	-59,91
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	58 845 530	74 561 304	55 829 721	15 715 774	-18 731 583	26,71	-25,12
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	4 651 154	34 741 851	(12 011 311)	30 090 697	-46 753 162	646,95	-134,57
Інші операційні доходи, тис. грн	324 998	521 083	596 185	196 085	75 102	60,33	14,41
Адміністративні витрати, тис. грн	2 159 849	3 511 390	1 805 121	1 351 541	-1 706 269	62,58	-48,59
Витрати на збут, тис. грн	48 092	109 339	42 846	61 247	-66 493	127,35	-60,81
Інші операційні витрати, тис. грн	701 915	605 870	797 304	-96 045	191 434	-13,68	31,60
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	2 066 296	31 036 335	(14 060 397)	28 970 039	-45 096 732	1402,03	-145,30
Чистий фінансовий результат, тис. грн	740 902	25 216 068	(49 009 104)	24 475 166	-74 225 172	3303,43	-294,36

Джерело: розраховано та оформлено на основі ФЗ підприємства

Таким чином, проаналізувавши за даними табл. 2.4 основні економічні показники фінансово-господарської діяльності ПАТ «АМКР» за 2020-2022 рр., можна зробити висновок, що протягом аналізованого періоду фінансовий стан підприємства був нестабільним.

Відбувається зростання дебіторської заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги у 2021 році на 34,80 % (або на 6 660 983 тис. грн). Тоді як у 2022 році порівняно з 2021 роком спостерігається значне скорочення дебіторської заборгованості на 71% (на 18 317 243 тис. грн), що свідчить про скорочення обсягів реалізації продукції за цей період.

Щодо кредиторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги), то її показники також були різноманітними. У 2021 році порівняно з попереднім роком заборгованість збільшилась на 5 738 304 тис. грн (на 70,01%), а у 2022 році вже зменшилась на 4 782 422 тис. грн (на 34,32%).

За період 2020-2022 років зношуваність основних засобів є високою та має тенденцію до збільшення. Зростають коефіцієнти зносу в динаміці і відповідно зменшуються коефіцієнти придатності. Ступінь зносу основних засобів на кінець 2022 року становив 84,86%, що є критичним та свідчить про нагальну потребу оновлення матеріально-технічної бази підприємства.

Негативною тенденцією у діяльності підприємства слід відмітити постійне скорочення чисельності працюючих, зокрема у 2021 році чисельність працівників підприємства знизилась на 757 осіб або на 3,88%, у 2022 році – на 1 526 осіб або на 8,14%. Це може бути пов'язане з автоматизацією виробництва, погіршенням фінансового стану, оптимізацією витрат та впливом зовнішніх факторів.

Чистий доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за досліджуваний період був різноманітним. Так, у 2021 році порівняно з 2020 роком відбувається значне зростання чистого доходу на 45 806 471 тис. грн. або на 72,14%, а вже у 2022 році цей показник знизився на 59,91% (або на 65 484 745 тис. грн) і становив 43 818 410 тис. грн.

Негативним явищем у діяльності підприємства є значна частка

собівартості реалізованої продукції у виручці. Так, у 2020 році вона склала 92,67%, у 2021 році – 68,22%, а у 2022 році взагалі становила 127,41%, що свідчить про перевищення собівартості над виручкою. У 2021 у році відбулося зростання собівартості реалізованої продукції порівняно з 2020 роком на 26,71%, що пов'язано зі зростанням обсягів реалізації, а у 2020 році цей показник зменшився на 25,12% (або на 18 731 583 тис. грн) і становив 55 829 721 тис. грн.

У 2021 році валовий прибуток підприємства зростає аж на 646,95% і становить 34 741 851 тис. грн. Але вже у 2022 році підприємство має валовий збиток у розмірі 12 011 311 тис. грн, який виник через значне зменшення виручки від реалізації та недостатнє зниження собівартості реалізованої продукції.

Позитивним явищем є те, що інші операційні доходи за аналізуючий період мали тенденцію до зростання. Так, у 2021 році цей показник зріс на 196 085 тис. грн (на 60,33%), а у 2022 році – на 14,41% (на 75 102 тис. грн).

Адміністративні витрати та витрати на збут у 2021 році порівняно з 2020 роком збільшилися на 62,58% та на 127,35% відповідно. А у 2022 році навпаки зменшилися на 48,59% і на 60,81% відповідно.

Щодо інших операційних витрат, то вони спочатку у 2021 році скоротилися на 96 045 тис. грн (13,68%) а потім у 2022 році зросли на 31,60% (191 434 тис. грн).

Підприємство за 2020-2021 роки працювало прибутково. Так, прибуток від операційної діяльності у 2021 році порівняно з 2020 р. зріс на 1402,03% і становив 31 036 335 тис. грн. Чистий прибуток взагалі збільшився на 3303,43% і дорівнював 25 216 068 тис. грн.

Однак у 2022 році підприємство працювало збитково. Збиток від операційної діяльності становив 14 060 397 тис. грн, а величина чистого збитку становила 49 009 104 тис. грн. Компанія працювала менш ніж на половину потужності та значна частина працівників була у простої. Це було пов'язано з блокадою основних морських портів, а також багаторазовим

відключенням електроенергії через повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Війна в країні негативно вплинула не лише на діяльність ПАТ «АМКР», але й на інші великі українські металургійні компанії (див. Дод. З) [].

Отже, проаналізувавши показники, які характеризують господарську діяльність ПАТ «АМКР», можна зробити висновок, що за 2020-2021 рр. фінансово-економічний стан підприємства був задовільним. А 2022 рік став переломним для підприємства. Проте незважаючи на виклики, ПАТ «АМКР» залишається одним із найбільших виробників сталі в Україні. Компанія має значні ресурси та досвід, що дозволяє їй сподіватися на покращення свого фінансового стану у майбутньому.

Ознайомившись з основними економічними показниками ПАТ «АМКР», можна зробити аналіз динаміки та структури ОЗ підприємства за 2020-2022 рр..

Динаміка ОЗ та її аналіз на підприємстві наведені на рис. 2.2 та в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Горизонтальний аналіз ОЗ на ПАТ «АМКР» за 2020-2022 рр.

Групи основних засобів	Сума, тис. грн			Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021-2020	2022-2021	2021-2020	2022-2021
Будівлі та споруди	22051229	21433300	7662578	-617929	-13770722	-2,80	-64,25
Машини та обладнання	25384090	25835735	8591740	451645	-17243995	1,78	-66,74
Транспортні засоби	1633126	2105851	678971	472725	-1426880	28,95	-67,76
Інші активи	1232616	1144754	402727	-87862	-742027	-7,13	-64,82
Загальна сума	50301061	50519640	17336016	218579	-33183624	0,43	-65,68

Джерело: розраховано автором за даними ФЗ підприємства

Таким чином, проаналізувавши динаміку ОЗ підприємства, можна визначити, що у 2021 році порівняно з 2020 роком загалом ОЗ зросли лише на 0,43% (або на 218 579 тис. грн), незважаючи на незначне зростання загальних ОЗ, динаміка за окремими групами активів суттєво відрізняється.

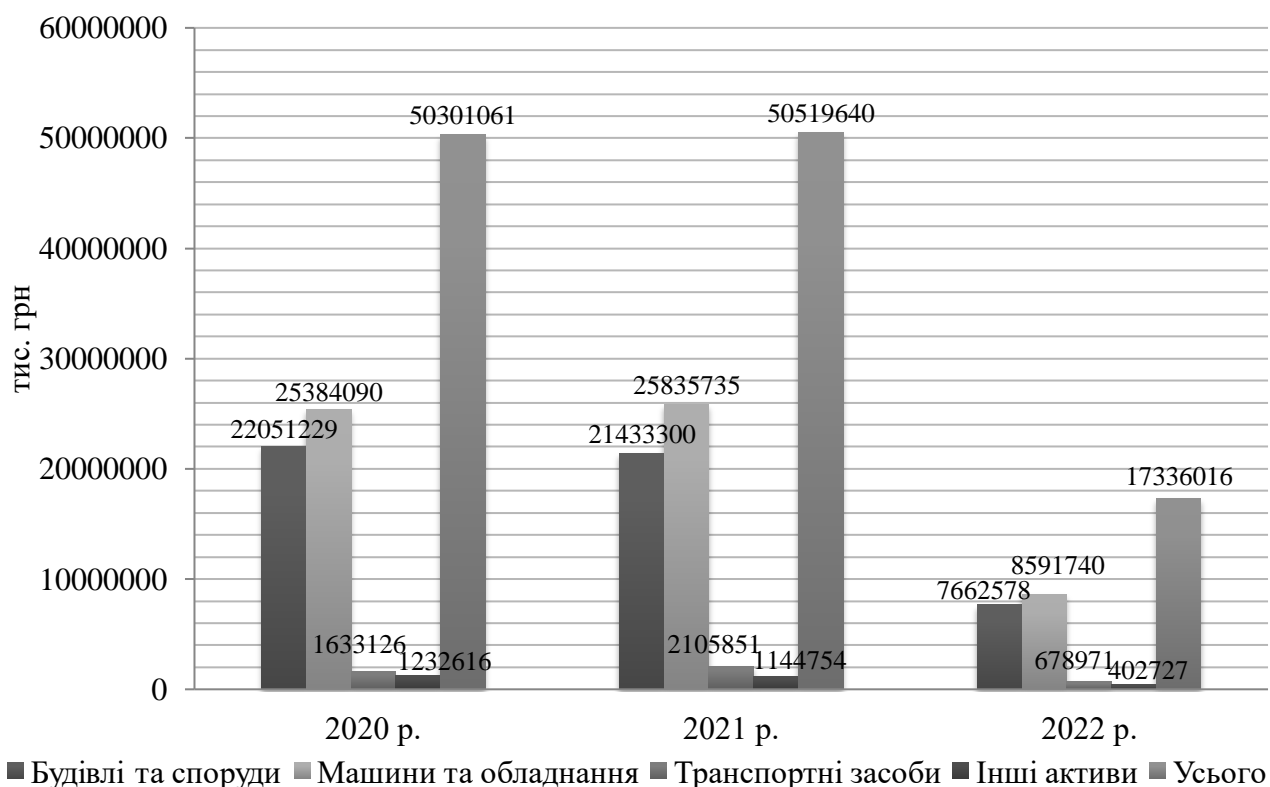

Рисунок 2.2 – Динаміка основних засобів ПАТ «АМКР» за 2020-2022 рр.

Джерело: побудовано автором на основі даних ФЗ підприємства

За цей період відбувається зниження будівель й споруд на 2,80% (може свідчити про їх старіння або знос) та інших активів та на 7,13%. А машини, обладнання і транспортні засоби навпаки зростають на 1,78% і на 28,95% відповідно, що є позитивним моментом для підприємства (для його продуктивності та конкурентоспроможності).

А ось вже у 2022 році порівняно з попереднім роком на підприємстві відбулося значне (більш ніж удвічі) скорочення ОЗ, як в цілому (на 65,68% або на 33 183 624 тис. грн) так, і за окремими елементами. Таке велике скорочення активів за один рік (більше 65%) є доволі нетиповим явищем, що може свідчити про наявність серйозних проблем в діяльності підприємства, які потребують негайного вирішення.

Інформація щодо аналізу структури ОЗ підприємства за 2020-2022 рр. наведена у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Вертикальний аналіз ОЗ на ПАТ «АМКР» 2020-2022 рр.

Групи основних засобів	Частка, %			Структурне зрушення +/-	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 до 2020	2022 до 2021
Будівлі та споруди	43,84	42,42	44,20	-1,42	1,78
Машини та обладнання	50,46	51,14	49,56	0,68	-1,58
Транспортні засоби	3,25	4,17	3,92	0,92	-0,25
Інші активи	2,45	2,27	2,32	-0,18	0,05
Загальна сума	100,00	100,00	100,00	-	-
у тому числі:					
активна частина	53,71	55,31	53,48	-	-
пасивна частина	46,29	44,69	46,52	-	-

Джерело: розраховано автором за даними ФЗ підприємства

Огляд структури ОЗ на підприємстві свідчить про те, що протягом досліджуваних періодів суттєвих змін у її складі не спостерігалось (див. Дод. И). Так, у 2021 році порівняно з 2020 роком частка активної частини ОЗ (транспортні засоби, машини й обладнання) дещо зростає на 1,6 %, що є позитивними моментом і свідчить про покращення їх структури та підвищення ефективності використання. Проте вже у 2022 році спостерігається негативна тенденція, активна частина знижується на 1,83% (свідчить про зменшення обсягів виробництва та фінансові труднощі).

Згідно з п. 5 ст. 8 Закону № 996 підприємства самостійно визначають совою облікову політику [50].

Облікова політика – це своєрідний «компас» для ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Вона чітко визначає які принципи, методи та процедури використовуються для обліку активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів та витрат; як саме ведеться БО на всіх етапах; як складається та подається ФЗ.

Облікова політика ПАТ «АМКР» затверджується наказом керівника підприємства, та містить правила ведення БО з усіх аспектів діяльності товариства. Положення про облікову політику наведено у Дод. І.

Згідно МСБО 1 «Подання фінансової звітності» у примітках до річної фінансової звітності необхідно відображати основні аспекти облікової

політики підприємства [34].

ПАТ «АМКР» складає ФЗ відповідно до МСФЗ та Закону № 996 [50]. Для обліку господарських операцій підприємство застосовує відповідні МСФЗ та МСБО адаптовані до його діяльності.

На підприємстві для надання чіткої та неупередженої оцінки його фінансового стану, застосовують професійні судження, які ґрунтуються на МСФЗ та Концептуальній основі [24].

Облікова політика підприємства ґрунтується на двох ключових принципах:

- принцип нарахування (доходи та витрати визнаються в тому періоді, до якого вони належать, незалежно від дати надходження або виплати коштів, що забезпечує більш точне відображення фінансового стану та результатів діяльності підприємства;

- принцип безперервності діяльності (припускає, що підприємство буде продовжувати свою діяльність у найближчому майбутньому, не маючи наміру припиняти або значно скорочувати свою діяльність, що впливає на оцінку активів та зобов'язань підприємства) [43].

На ПАТ «АМКР» діє бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером [43].

Також облікова політика підприємства надає інформацію про програму для обліку, робочий план рахунків, спосіб зберігання реєстрів БО тощо.

Для ведення обліку та складання ФЗ підприємство використовує українську гривню як основну валюту [43].

Компанія формує та подає як окрему, так і консолідовану ФЗ, які ґрунтуються на принципі історичної собівартості (активи та зобов'язання відображаються у звітності за тією ціною, за якою вони були придбані або взяті) [43].

Після опису загальних положень в обліковій політиці, розкривається специфіка стосовно конкретних об'єктів обліку та окремих статей фінансової звітності.

Облікова політика підприємства щодо ОЗ визначає наступні аспекти: порядок визначення та склад первісної вартості ОЗ, групування ОЗ, терміни корисного використання, метод нарахування амортизації ОЗ, облік незавершеного будівництва, порядок вибуття об'єктів ОЗ та облік прибутків (збитків) при цьому [43].

Відповідно вартість ОЗ у балансі підприємства визначається як різниця між їх ПВ (собівартістю) та накопиченою амортизацією і накопиченими збитками від зменшення корисності [43].

Так як для обліку ОЗ підприємство застосовує МСБО 16 «Основні засоби» [35], ці активи та склад їх первісної вартості визначається за цим стандартом [43].

Щодо амортизації ОЗ, то на підприємстві використовується прямолінійний метод [43].

ОЗ на ПАТ «АМКР» поділені на чотири основні групи:

1. Будівлі та споруди;
2. Машини й обладнання;
3. Транспортні засоби;
4. Інші активи [43].

Терміни корисного використання цих груп ОЗ представлені у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Строки корисного використання груп ОЗ на ПАТ «АМКР»

Групи основних засобів	Роки
Будівлі та споруди	10-50 років
Машини та обладнання	3-30 років
Транспортні засоби	5-15 років
Інші активи	2-20 років

Джерело: [43]

Об'єкт ОЗ на підприємстві перестає визнаватися активом у двох випадках:

- після його вибуття (продаж, дарування, обмін, ліквідація або інший спосіб відчуження);

- коли більше не очікується отримання майбутніх економічних вигод від його використання (якщо актив зношений, морально застарів, пошкоджений або не відповідає потребам підприємства) [43].

А також у обліковій політиці компанії підіймається питання щодо знецінення ОЗ («зменшення корисності ОЗ та незавершених капітальних інвестицій»), де також зазначається про методику визначення очікуваної суми відшкодування активу [43].

Інформацію щодо інших об'єктів обліку та аспектів облікової політики підприємства див. Дод. І.

Загалом, облікова політика ПАТ «АМРК» дає користувачам ФЗ чітке уявлення про те, як компанія веде облік своїх активів, зобов'язань, доходів та витрат. Це сприяє прозорості та надійності ФЗ.

На ПАТ «АМРК» впроваджена система SAP ERP, яка автоматизує всі етапи БО. Завдяки цій системі всі бізнес-процеси підприємства зведені воедино, що веде до їх оптимізації та суттєвого підвищення результативності управління.

SAP ERP – це потужне програмне забезпечення, розроблене німецькою компанією SAP SE. Працює в режимі реального часу, охоплюючи всі аспекти діяльності організації [58].

Система надає кожному користувачеві набір інструментів, необхідних для його продуктивної роботи (табл. 2.8).

Система дозволяє організувати роботу всіх відділів та підрозділів, забезпечуючи єдиний інформаційний простір. SAP ERP володіє багатим функціоналом, який охоплює всі аспекти роботи підприємства, від ведення обліку та бухгалтерії до управління проектами та аналітики. Працівники різних напрямків, незалежно від їх посади чи відділу, можуть використовувати систему для виконання своїх завдань [58].

Таблиця 2.8 – Опис інструментів для продуктивної роботи користувачів

Користувач	Опис інструментів та можливостей
Керівництво	<ul style="list-style-type: none"> - отримує доступ до достовірних даних про фінансовий стан компанії (ця інформація дає можливість проводити стратегічне планування та економічне прогнозування); - має можливість комплексно аналізувати діяльність компанії в різних сферах, що дозволяє не лише оцінювати результати роботи, але й регулювати фактори, які впливають на її ефективність.
Керівники середньої ланки	- забезпечуються даними для оперативного планування, організації роботи та ресурсів (це підвищує контрольованість роботи, адже можна чітко визначити не лише ланку, де виникають проблеми, але й конкретного співробітника, який допускає помилки).
Співробітники	<ul style="list-style-type: none"> - отримують доступ до інструментів, які дозволяють їм ефективно виконувати свою роботу; - мають можливість фіксувати дані, необхідні для ведення діяльності організації.

Джерело: розроблено автором на основі [58]

Система складається з різних модулів, опис яких наведений у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Характеристика модулів SAP ERP

Модуль SAP ERP	Характеристика
Управління фінансами	- дозволяє вести облік основних засобів, контролювати фінансові операції, автоматизувати роботу бухгалтерії, вести необхідну звітність.
Виробництво	<ul style="list-style-type: none"> - управління всіма аспектами виробництва; - здійснюється планування, контроль і аналіз робіт.
Замовлення	<ul style="list-style-type: none"> - регуляція взаємовідносин з контрагентами; - підтримка операцій продажу, обслуговування, сервісу клієнтів і т.д..
Управління якістю	- забезпечується планування та контроль якості продукції під час виробництва і закупівель.
Ремонт і обслуговування обладнання	- планування коштів на проведення ремонтних робіт і облік витрат.
Інформаційні потоки	<ul style="list-style-type: none"> - з'єднання модулів з інструментами, технологіями та сервісами, які загальні для додатків; - можна задати правила, згідно з якими дана частина системи автоматизує господарські операції.
Управління персоналом	<ul style="list-style-type: none"> - планування зайнятості співробітників, розрахунок заробітної плати, відряджень, пільг тощо; - модуль дозволяє наймати персонал, проводити підвищення кваліфікації.

Джерело: сформовано на основі [58]

Завдяки інтеграції бізнес-процесів SAP ERP пропонує низку суттєвих переваг, які роблять роботу компанії більш ефективною та злагодженою:

- економія ресурсів;
- оперативне прийняття рішень;
- покращення співпраці та комунікації між співробітниками;
- єдиний інформаційний простір;
- прозорість та контроль;
- інформація в режимі реального часу;
- синхронізація та узгодженість [58].

Незважаючи на значні переваги, система SAP ERP має й певні недоліки:

- необхідність оптимізації бізнес-процесів (деякі критично важливі для організації бізнес-процеси потребують переробки та оптимізації, щоб узгодити їх з логікою та функціоналом системи);

- висока вартість впровадження (комплексна інтеграція може бути дуже дорогою, адже це потребує не лише закупівлі ліцензійного програмного забезпечення, але й оплати послуг консультантів, навчання персоналу та налаштування системи);

- обмежені можливості кастомізації (впровадження додаткових функцій або змін до стандартних процесів може бути дорогим та складним у реалізації, а також потребувати постійного супроводу та оновлення) [58].

Важливо зазначити, що ці недоліки не завжди є критичними, і їх вплив може бути мінімізований за умови ретельного планування, аналізу та підготовки до впровадження SAP ERP.

Отже, можна зробити висновок, що облікова політика ПАТ «АМКР» є важливою складовою системи БО та ФЗ, яка забезпечує достовірність, порівнянність, легітимність та прозорість фінансової інформації, а також сприяє оптимізації податкових платежів та підвищенню ефективності управління підприємством. А впровадження системи SAP ERP на підприємстві стало позитивним досвідом, адже система суттєво покращила роботу компанії та зробила її більш конкурентоспроможною.

2.2 Бухгалтерський облік та оподаткування основних засобів на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

В основі чіткої та бездоганної роботи будь-якого підприємства лежать первинні документи. Саме вони слугують фундаментом для ведення БО, адже відображають всі господарські операції, які відбуваються протягом діяльності. Щоб запобігти непорозумінням з партнерами та контролюючими органами, важливо чітко розуміти вимоги до оформлення та змісту первинних документів.

Вимоги до форми та змісту первинних документів в БО ґрунтуються на таких нормативних актах:

- Закон № 996-XIV [50];
- Положення про документальне забезпечення записів у БО № 88 [49].

Первинні документи – це юридичні підтвердження здійснення господарських операцій. Вони можуть бути оформлені як у письмовій, так і в електронній формі [46].

Метою складання первинних документів є: фіксація факту здійснення господарської операції; інформаційний контроль; обчислення показників; захист прав та інтересів тощо.

До видів первинних документів можна віднести:

- касові документи: підтверджують надходження та витрачання готівкових коштів (чеки, квитанції, ордери на виплату готівки);
- банківські документи: підтверджують надходження та витрачання коштів з рахунків у банках (виписки з рахунків, платіжні доручення);
- рахунки-фактури: підтверджують продаж товарів або послуг (рахунки-фактури, накладні, акти приймання-передачі);
- видаткові та прибуткові ордери: використовуються для оформлення внутрішньогосподарських операцій (видача матеріалів зі складу, оприбуткування готової продукції);
- інші документи: договори, акти, звіти, протоколи тощо [46].

Усі первинні документи зобов'язані містити певний перелік реквізитів, який чітко визначений у ч. 2 ст. 9 Закону № 996 [50]. Окрім цього, до первинних документів, залежно від характеру операції та технології обробки даних, можуть бути включені й додаткові реквізити, які визначаються у пп. 2.3 Положення № 88 [49] (див. табл. 2.10).

Відсутність будь-якого реквізиту може зробити документ недійсним та позбавити його юридичної сили.

Первинні документи повинні зберігатися протягом певного періоду часу, визначеного законодавством. Це робиться для того, щоб контролюючі органи мали можливість перевірити правильність ведення бухгалтерського та податкового обліку [46].

Таблиця 2.10 – Обов'язкові та додаткові реквізити первинних документів

Обов'язкові реквізити	Додаткові реквізити (необов'язкові)
<ul style="list-style-type: none"> - назву документа (форми); - дату складання; - назву підприємства, від імені якого складено документ; - зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції; - посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; - особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції. 	<ul style="list-style-type: none"> - печатка; - ідентифікаційний код підприємства, установи з Державного реєстру; - номер документа; - підстава для здійснення операцій; - дані про документ, що засвідчує особу-одержувача, тощо.

Джерело: розроблено на основі [49; 50]

Документальне оформлення обліку ОЗ до 2021 року здійснювалося за типовими формами наказу № 352 від 29.12.1995 [52]. У жовтні 2021 року цей наказ втратив чинність.

Наказ Мінфіну № 818 від 13.09.2016 р. [51] фактично став альтернативою до Наказу № 352. Попри свою назву цей наказ може використовуватися не лише суб'єктами державного сектору, він є універсальним інструментом для обліку та списання ОЗ, який можуть використовувати всі юридичні особи, незалежно від їх сфери діяльності.

Порівняння форм, затверджених наказом № 352, з новими формами,

запровадженими наказом № 818 наведене у Дод. Ї.

На ПАТ «АМКР» використовуються форми обліку ОЗ, які розроблені з урахуванням специфіки роботи підприємства. Порядок оформлення первинних документів з обліку ОЗ регламентується наказом про облікову політику підприємства.

Наприклад, Акт введення в експлуатацію ОЗ – це документ, який може використовуватися підприємством для: оформлення господарських операцій з зарахування об'єктів незавершеного капітального будівництва до складу ОЗ; підтвердження факту придбання, створення (виготовлення) нових ОЗ; фіксації дати введення в експлуатацію безоплатно отриманих ОЗ. Акт складається в одному примірнику комісією, призначеною розпорядженням (наказом) керівника підприємства. Акт містить такі дані: назва об'єкта; інвентарний (номенклатурний) номер; ПВ; ліквідаційна вартість; строк корисного використання; рік випуску (побудови); номер паспорта; коротка характеристика об'єкта; інші відомості [51]. Приклад заповнення Акта введення в експлуатацію основних засобів ПАТ «АМКР» наведено у Дод. Й.

При безоплатному отриманні або передачі ОЗ на підприємстві може складатися Акт приймання-передачі. Цей документ оформлюється у двох примірниках комісією, яка призначається розпорядженням (наказом) керівника [51].

Акт внутрішнього переміщення ОЗ може слугувати для документального оформлення господарських операцій, пов'язаних з переміщенням ОЗ в межах одного підприємства. Акт заповнюється МВО, яка передає такі активи та складається у трьох примірниках [51].

Також на підприємстві у разі потреби можуть застосовуватися: Акт передачі на ремонт, реконструкцію та модернізацію ОЗ та Акт приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих ОЗ [51].

Підприємство може використовувати два типи актів для оформлення вибуття ОЗ:

1. Акт списання ОЗ (часткової ліквідації) – використовується для

оформлення вибуття ОЗ у двох випадках: повна або часткова ліквідація [51].

2. Акт списання транспортних засобів – використовується для оформлення вибуття транспортних засобів в трьох випадках: зношення, знищення (аварії, стихійні лиха або інші надзвичайні ситуації), інші причини (крадіжка або втрата) [51].

Інвентарна картка обліку об'єкта ОЗ слугує основним реєстром аналітичного обліку цих активів на підприємстві. Для кожного об'єкта ОЗ бухгалтерською службою відкривається лише одна інвентарна картка. Цей документ містить всю необхідну інформацію про актив, починаючи з його надходження на підприємство до вибуття (коли його купили, скільки він коштує, де використовується, хто за нього відповідає тощо). Інформація для картки береться з різних документів, таких як акт введення в експлуатацію, акт приймання-передачі, технічний паспорт та інші [51]. Приклад заповнення картки обліку ОЗ на ПАТ «АМКР» наведено у Дод. К.

Водночас перелік форм, які використовуються на підприємстві, може бути доповнений іншими документами, необхідними для забезпечення належного обліку основних засобів з урахуванням специфіки його діяльності.

ПАТ «АМКР» використовує систему SAP ERP для ведення БО, включаючи облік ОЗ. Система дозволяє використовувати власні робочі плани рахунків, які відповідають потребам конкретного підприємства. Класифікація рахунків може відповідати структурі українського Плану рахунків БО [47], з деякими адаптаціями, необхідними для SAP, а групування рахунків є більш деталізованим.

Робочий план рахунків ПАТ «АМКР» в SAP формується на основі загального плану рахунків БО та є конфіденційною інформацією.

SAP дозволяє автоматизувати всі етапи обліку ОЗ на підприємстві відповідно до МСБО, включаючи:

- оприбуткування ОЗ (зараховуються на баланс підприємства за їх первісною вартістю; здійснюється автоматичне створення запитів на придбання, замовлення та приймання таких активів);

- ведення облікової картки ОЗ (створюється облікова картка, яка містить всю інформацію про ОЗ, включаючи його ПВ, залишкову вартість, суму нарахованої амортизації, строк корисної служби, дату введення в експлуатацію, місцезнаходження тощо);
- нарахування амортизації згідно з обраним методом (прямолінійний метод);
- переоцінка ОЗ (періодично проводиться переоцінка ОЗ, щоб привести їх балансову вартість у відповідність з їх реальною вартістю);
- ремонт та модернізація ОЗ (облік витрат на ремонт та модернізацію ОЗ);
- вибуття ОЗ (наприклад, через фізичний знос, моральне старіння, ліквідацію підприємства тощо, залишкова вартість списується на відповідні рахунки обліку).

Приклади бухгалтерських записів з обліку ОЗ за МСБО наведені у табл.

2. 11.

Таблиця 2.11 – Бухгалтерські записи з обліку ОЗ за МСБО

№ з/п	Господарська операція	Д-т рахунка	К-т рахунка
1	2	3	4
1.	Придбання основних засобів у постачальника.	«Основні засоби»	«Грошові кошти» або «Розрахунки з кредиторами»
2.	Надходження основних засобів, виготовлених/збудованих власними силами.	«Основні засоби»	«Виробництво», «Незавершене будівництво» або «Готова продукція»
3.	Нарахування амортизації для підприємств, які ведуть фінансовий облік витрат за їхніми елементами.	«Витрати на амортизацію»	«Накопичена амортизація основних засобів»
4.	Нарахування амортизації (фінансовий облік витрат здійснюється за їхньою функціональною ознакою).	«Виробничі накладні витрати», «Витрати на збут», «Адміністративні витрати»	«Накопичена амортизація основних засобів»
5.	Відображення в обліку витрат, пов'язаних з поліпшенням основних засобів.	«Основні засоби» або «Накопичена амортизація ОЗ»	«Грошові кошти» або інші рахунки
6.	Збільшення первісної вартості основних засобів (дооцінка).	«Основні засоби»	«Дооцінка»

Продовження таблиці 2.11

1	2	3	4
7.	Дооцінка накопиченої амортизації.	«Дооцінка»	«Накопичена амортизація ОЗ»
8.	Уцінка основних засобів.	«Втрати від уцінки основних засобів», «Накопичена амортизація ОЗ»	«Основні засоби»
9.	Вибуття основних засобів: - списується валова балансова вартість основних засобів;	«Реалізація»	«Основні засоби».
10.	- списується сума накопиченої амортизації та вартості реалізації;	«Накопичена амортизація ОЗ», «Грошові кошти»	«Реалізація»
11.	- одержаний прибуток від реалізації основних засобів;	«Реалізація»	«Прибуток від реалізації ОЗ»
12.	- сума списаної дооцінки машини;	«Дооцінка»	«Нерозподілений прибуток»
13.	- списується вартість основних засобів, які знищені внаслідок стихійного лиха;	«Збиток від надзвичайних подій», «Накопичена амортизація ОЗ»	«Основні засоби»

Джерело: розроблено автором на основі [37]

Рахунок 10 «Основні засоби» використовується для відстеження та узагальнення даних про наявність та рух активів, що належать підприємству або взяті в фінансову оренду. До таких активів належать: власні та орендовані об'єкти ОЗ та об'єкти інвестиційної нерухомості (Інструкція про застосування Плану рахунків № 291 [16]).

Для кращої деталізації обліку ОЗ рахунок 10 складається з субрахунків (рис. 2.3).

Дебет рахунку 10 «Основні засоби» використовується для відображення таких операцій:

1. Надходження ОЗ на баланс підприємства:

- придбання ОЗ;
- створення ОЗ;
- безоплатно отримані ОЗ.

2. Поліпшення об'єкта ОЗ (відображення витрат, пов'язаних з

модернізацією, модифікацією, добудовою, дообладнанням, реконструкцією тощо, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, очікуваних від використання об'єкта).

3. Дооцінка вартості об'єкта ОЗ (відображення суми збільшення вартості об'єкта основних засобів внаслідок переоцінки).

4. Створення забезпечення (відображення суми створеного забезпечення, зокрема на передбачену законодавством рекультивацию порушених земель) [16].

Рахунок 10 «Основні засоби»
100 «Інвестиційна нерухомість»
101 «Земельні ділянки»
102 «Капітальні витрати на поліпшення земель»
103 «Будинки та споруди»
104 «Машини та обладнання»
105 «Транспортні засоби»
106 «Інструменти, прилади та інвентар»
107 «Тварини»
108 «Багаторічні насадження та плодоносні рослини»
109 «Інші основні засоби»

Рисунок 2.3 – Субрахунки рахунку 10 «Основні засоби»

Джерело: побудовано автором на основі [16]

Кредит рахунку 10 використовується для відображення таких операцій:

1. Вибуття ОЗ:

- продаж ОЗ;
- безоплатна передача ОЗ;
- невідповідність критеріям визнання активом (через фізичний знос, моральне старіння тощо);
- часткова ліквідація об'єкта ОЗ.

2. Уцінка ОЗ (відображення суми зменшення вартості об'єкта ОЗ внаслідок переоцінки) [16].

Надходження на підприємство ОЗ відображаються на дебеті рахунку 10 лише за певних умов:

- не потребує монтажу (об'єкт готовий до використання одразу після надходження на підприємство);
- вводиться в експлуатацію негайно (об'єкт починає використовуватися у виробничому процесі або для інших цілей одразу після надходження).

Якщо хоча б одна з цих умов не виконується, то для відображення надходження ОЗ використовується рахунок 15 «Капітальні інвестиції» [16].

Приклад господарських операцій з обліку надходжень ОЗ на ПАТ «АМКР» наведена у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Господарські операції з обліку надходження ОЗ на ПАТ «АМКР»

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн
1	2	3	4	5
Придбання за плату				
1	Оприбуткування самоскид МАЗ	152	631	3 000
2	Відображення податкового кредиту з ПДВ	641	631	600
3	Відображення послуг з монтажу	152	685	15
4	Введено самоскид МАЗ в експлуатацію	105	152	3 015
Отримання безкоштовно				
5	На суму справедливої вартості збільшено додатковий капітал	104 (або 152)	424	56
6	Відображено витрати з доставки	152	631	4
7	Введено токарний верстат по металу в експлуатацію	104	152	60
8	Нараховано амортизацію	23	131	1
9	На суму пропорційну амортизації визнано дохід від безоплатного отримана	424	745	1
Внесок в статутний капітал				
10	Отримано розбірну естакаду як внесок в статутного капіталу	152	46	70
11	Отримано послуги з транспортування естакади	152	685	3
12	Отримано роботи з установки та монтажу естакади	152	685	5
13	Сплачено постачальникам послуг і робіт	685	311	8
14	Зареєстровано розбірну естакаду як внесок в статутний капітал	46	401	70
15	Введено об'єкт ОЗ в експлуатацію	103	152	78

Продовження таблиці 2.12

1	2	3	4	5
Отримання в обмін на подібний об'єкт				
16	Передано автомобіль та списано його залишкову вартість (в сумі не більше справедливої вартості)	377	105	230
17	Списано суму зносу автомобіля, який передається	131	105	50
18	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ виходячи з договірної вартості	377	641	46
19	Донараховано податкові зобов'язання з ПДВ – якщо мінімальна база з п. 188.1 ПКУ перевищує договірну	949	641	6
20	Списано на витрати суму перевищення залишкової вартості автомобіля над його справедливою вартістю	977	105	20
21	Оприбутковано автомобіль за сумою справедливої вартості переданого	152	631	230
22	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	46
23	Відображено залік зобов'язань	631	377	276
24	Введено автомобіль в експлуатацію	105	152	230

Джерело: сформовано за даними підприємства

Інформація про облік ремонтів та поліпшень ОЗ на підприємстві наведена у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Облік ремонтів та поліпшень ОЗ на ПАТ «АМКР»

Ремонти	Поліпшення
Підтримання об'єкта в робочому стані, або відновлення робочого стану та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, включаються до складу витрат.	Модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта ОЗ.
Відображення у витратах: Дт 23, 91, 92, 93, 94 Кт 685, 631, 20, 66, 65 тощо	Збільшення первісної вартості об'єкта ОЗ, який поліпшується: Дт 15 Кт 685, 631, 20, 66, 65 тощо Дт 10 Кт 15

Джерело: сформовано за [4]

Рішення про характер та ознаки робіт, які виконуються на підприємстві, приймається керівником [4].

Витрати на ремонт та поліпшення ОЗ, які визнаються в БО, також враховуються при розрахунку податку на прибуток. Такі витрати включаються до складу витрат, що зменшують базу оподаткування підприємства, за умови їх відповідності вимогам ПКУ [48].

Винятки: витрати на ремонт негосподарських ОЗ збільшують фінансовий результат до оподаткування лише у тих підприємств, які

використовують різниці з розділу III ПКУ (п. 138.2 ПКУ) [48].

Приклад типових господарських операцій при ліквідації ОЗ на ПАТ «АМКР» наведений у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Господарські операції при ліквідація об'єкта ОЗ на ПАТ «АМКР»

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
Відображення ліквідації основних засобів				
1	Списано залишкову вартість верстату, що ліквідується	976	104	30 000
2	Списано суму зносу верстату, що ліквідується	131	104	90 000
3	Відображено витрати на демонтаж верстату, що ліквідується	976	685, 631, 66, 65	7 000
Відображення оприбуткування запасів, отриманих від демонтажу				
4	Оприбутковано запаси від демонтажу верстату	207	746	15 000

Джерело: сформовано з даними підприємства

Під час ліквідації ОЗ підприємство зобов'язане нарахувати податок на додану вартість на ринкову вартість ОЗ, але не нижче їх балансової вартості на момент ліквідації. Винятки, коли ПДВ не нараховується наведені на рис. 2.4.

ПДВ не нараховується при ліквідації об'єктів ОЗ	
1.	У разі їх знищення або руйнування унаслідок дії обставин непереборної сили
2.	Якщо така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, включаючи випадки викрадення
3.	Коли платник податку надає контролюючому органу відповідний документ про знищення, розібрання або перетворення необоротних активів в інший спосіб, у результаті чого необоротний актив не може використовуватися за первісним призначенням

Рисунок 2.4 – Винятки, коли ПДВ не нараховується при ліквідації об'єктів ОЗ

Джерело: побудовано автором на основі [4; 48]

Підприємство, веде облік податку на прибуток з урахуванням різниць згідно з розділом III ПКУ, тому має певні особливості визначення оподаткованого прибутку при ліквідації об'єктів ОЗ. При ліквідації ОЗ до

оподатковуваного прибутку додається його неамортизована вартість за даними БО. Одночасно з цього прибутку віднімається сума амортизації, яка вже була нарахована на даний ОЗ в податковому обліку [4; 48].

Інформація щодо обліку при продажі ОЗ на ПАТ «АМКР» наведена у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 – Типовий облік продажу основного засобу на ПАТ «АМКР»

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, тис. грн
1	Переведено легковий автомобіль до складу утримуваних для продажу	286	105	470
2	Списано суму зносу автомобіля	131	105	350
3	Отримано передоплату за автомобіль	311	680	660
4	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	643	641	110
5	Передано легковий автомобіль покупцю	680	712	660
6	Списано залишкову вартість	943	286	470
7	Закрито розрахунки з ПДВ	712	643	110

Джерело: сформовано за даними підприємства

Підприємства, які є платниками ПДВ (базова ставка – 20%) яким є ПАТ «АМКР», зобов'язане сплачувати цей податок при продажу своїх ОЗ. Момент сплати ПДВ визначається за правилом першої події:

- якщо спочатку отримується оплата, то ПДВ сплачується в момент отримання коштів;
- якщо спочатку відбувається відвантаження, то ПДВ сплачується в момент відвантаження основного засобу [48].

База оподаткування при продажу ОЗ визначається як договірна вартість, за якою вони були продані, однак не може бути нижчою за залишкову бухгалтерську вартість на початок місяця, в якому відбувся продаж [4; 48].

Для платників податку на прибуток, які застосовують різниці згідно з розділом III ПКУ до яких також відноситься ПАТ «АМКР», при продажу ОЗ ФЗ до оподаткування визначається таким чином:

1. До фінансового результату додається залишкова бухгалтерська вартість ОЗ.

2. З фінансового результату віднімається залишкова податкова вартість ОЗ [4; 48].

На основі первинних документів з обліку ОЗ формуються облікові реєстри (книги, відомості, журнали тощо), у яких зібрано, систематизовано та узагальнено інформацію про господарські операції за ОЗ (Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів БО №356) [33].

Для узагальнення інформації про наявність та рух ОЗ, інших необоротних матеріальних активів і зносу необоротних активів, призначений Журнал 4 (за кредитом рахунків 10, 11, 13, 15) [3; 33].

Аналітичний облік ОЗ та їх зносу ведеться за допомогою карток обліку. Ці картки містять інформацію про кожен об'єкт, його тип (власний або орендований), а також призначення (виробниче або невиробниче).

Між даними аналітичного та синтетичного обліку в облікових реєстрах на кінець місяця має бути узгодженість [33].

Для заповнення Журналу № 4 використовуються первинні та зведені облікові документи, зокрема акт введення в експлуатацію ОЗ, акт приймання-передачі ОЗ, акт списання, розрахунок амортизації та ін. [3; 33].

У Журналі № 4, розділі I, графі 3 фіксується: вибуття ОЗ через продаж, безоплатну передачу, уцінку, що відображається за кредитом рахунку 10.

Графа 6 розділу I Журналу № 4 містить інформацію про: суми нарахованої амортизації та скоригованого зносу необоротних активів пов'язані з їх дооцінкою та втратою корисності [3; 33].

Інформація про капітальні інвестиції (уведення в експлуатацію ОЗ, вибуття внаслідок продажу тощо) відображаються у розділі II Журналу № 4 (за кредитом рахунку 15). Відомість 4.1 використовується для аналітичного обліку капітальних інвестицій за дебетом рахунку 15 [3; 33].

Далі за даними бухгалтерських реєстрів формується Головна книга.

Ведення Головної книги здійснюється протягом усього календарного року. Для кожного синтетичного рахунку в ній виділяється окрема сторінка.

Щодо ОЗ, то у ній записується:

- початкове та кінцеве сальдо за рахунком 10;
- обороти за місяць за кредитом 10 рахунку, об'єднані в одну суму;
- обороти за місяць за дебетом 10 рахунку, які визначаються як сума за кореспондуючими рахунками із журналів [33].

Для перевірки правильності ведення облікових реєстрів підприємство може використовувати оборотну відомість за рахунками. Ця відомість формується на основі даних про обороти на рахунках БО Головної книги, після того, як до неї внесено обороти з усіх журналів. Важливо, щоб суми оборотів за дебетом та кредитом рахунків збігалися [33]. Приклад фрагменту оборотно-сальдової звітності за рахунками 10, 13 на ПАТ «АМКР» за 2022 рік наведено у табл. 2.16.

Таблиця 2.16 – Фрагмент оборотно-сальдової відомість за рахунками 10, 13 на ПАТ «АМКР» за 2022 рік, тис. грн

Найменування рахунку	Сальдо на початок року		Обороти		Сальдо на кінець року	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10 «ОЗ» (за ПВ)	122510787		4110500	1121089	125500198	
131 «Знос ОЗ»		70565333	1068358	37006494		106503469
...						

Джерело: сформовано автором за даними підприємства

А вже на основі даних Головної книги та оборотної відомості формуються баланс, звіт про сукупний дохід та інші фінансові звіти (рис. 2.5).

ФЗ на ПАТ «АМКР» – це система узагальнених даних про фінансовий стан та результати діяльності підприємства за певний період, що складається з таких форм:

- Звіту про фінансовий стан (Балансу);
- Звіту про сукупний дохід;
- Звіту про рух грошових коштів;
- Звіту про зміни у власному капіталі;
- Приміток до ФЗ [43].

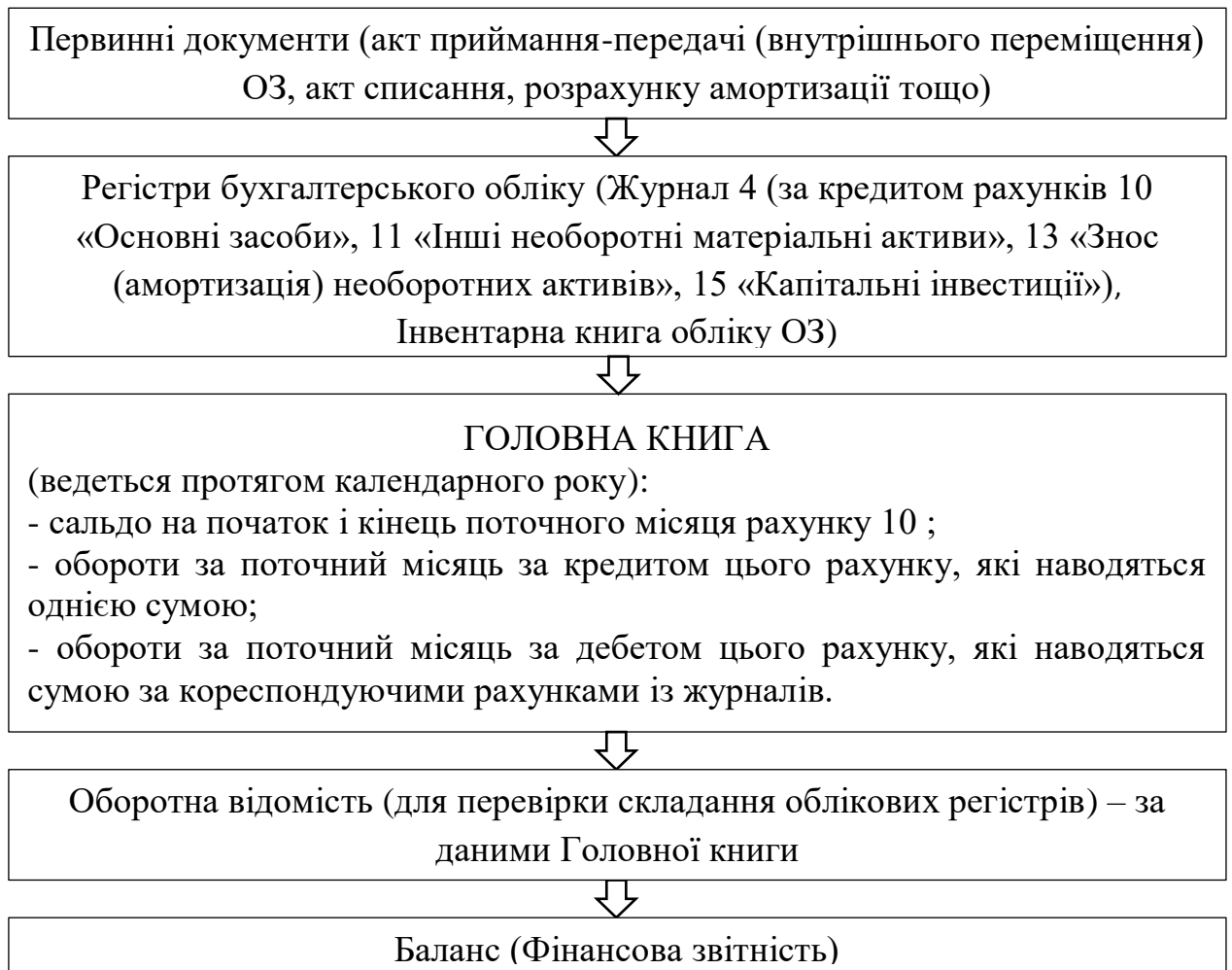

Рисунок 2.5 – Схема обліку ОЗ від первинних документів до ФЗ на підприємстві

Джерело: сформовано автором на основі [33]

ФЗ дає користувачам інформацію, необхідну для прийняття рішень, зокрема й про ОЗ [7].

У МСФО 16 [35] наводиться перелік інформації відносно кожного класу ОЗ, яка розкривається у фінансових звітах (рис. 2.6).

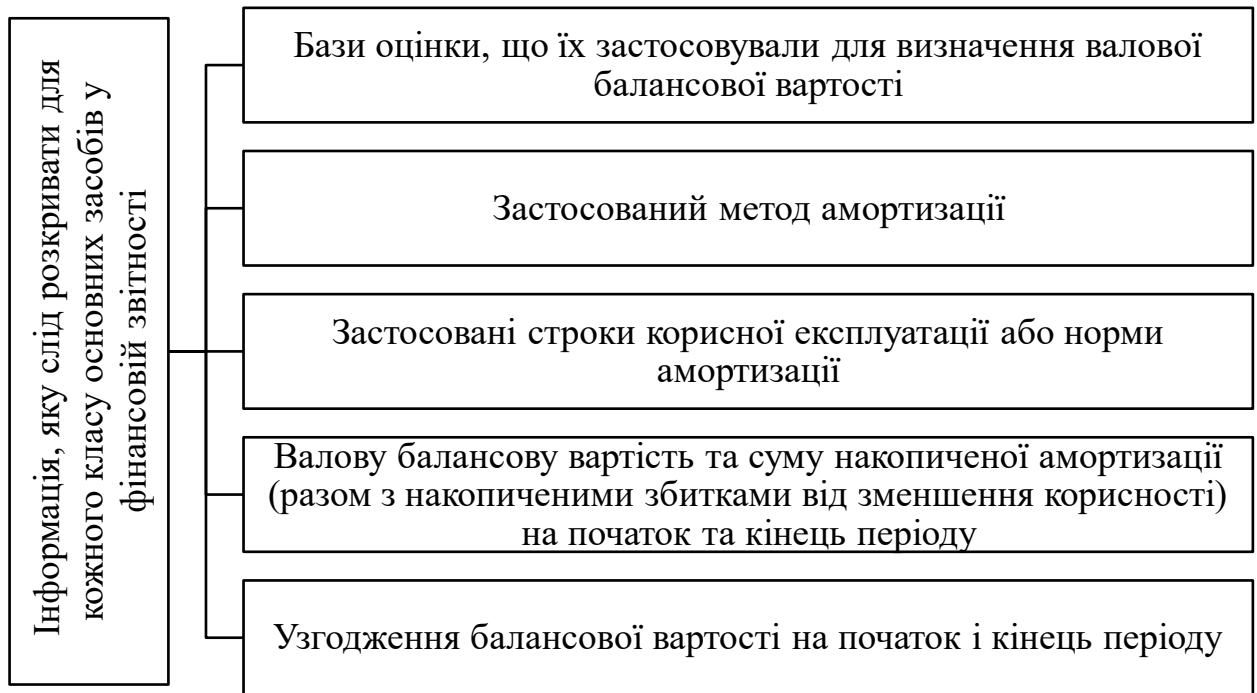

Рисунок 2.6 – Інформація, яку слід розкривати для кожного класу ОЗ у фінансовій звітності відповідно до МСБО 16

Джерело: побудовано автором на основі [35]

Інформація про ОЗ у ФЗ ПАТ «АМКР» відображається на основі комплексу документів (акти про заміну (модернізацію), приймання-передачі, вводу в експлуатацію, інвентаризаційні описи тощо) та реєстрів (журналів, книг обліку та ін.):

1. У I розділі активу балансу:

- рядок 1010 «Основні засоби» (відображається загальна залишкова вартість ОЗ, яка розраховується як різниця між первісною вартістю та зносом);

- рядок 1011 «Первісна вартість ОЗ» (сальдо на кінець періоду за рахунком 10 в оборотній відомості або в Головній книзі);

- рядок 1012 «Знос ОЗ» (залишок на кінець періоду за рахунком 131 у Головній книзі або в оборотній відомості) [43].

2. У Примітках до ФЗ (Примітка 6): розкриває інформацію про групування ОЗ за видами (будівлі, транспортні засоби, машини та обладнання тощо), про рух ОЗ (надходження, внутрішнє переміщення та

вибуття) за актами вводу в експлуатацію, внутрішнього переміщення, приймання-передачі, списання ОЗ та інвентарними картками обліку об'єкта ОЗ [43].

Податкова звітність ПАТ «АМКР» – це система документів, що подаються до контролюючих органів України у встановлені законодавством строки. Ця система звітності слугує для обчислення та сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів до бюджету держави.

Інформація про ОЗ відображається у податковій звітності ПАТ «АМКР» у декількох документах (табл. 2.17).

Для формування інформації пов'язаної з ОЗ (різниці, які виникають при нарахуванні амортизації ОЗ та які можуть збільшувати чи зменшувати фінансовий результат) у податковій декларації з податку на прибуток підприємств використовується ряд документів, а саме:

1. Розрахунок амортизації ОЗ: цей документ містить детальну інформацію про нараховану амортизацію за кожним об'єктом ОЗ протягом звітного періоду. Він складається на основі первинних документів та бухгалтерських реєстрів, що підтверджують факт нарахування амортизації.

2. Первинні документи, які фіксують факт надходження, вибуття, переміщення, зміни стану ОЗ, а також документи, що підтверджують нарахування амортизації, наприклад, акти приймання-передачі, накази про зміну вартості ОЗ, бухгалтерські довідки тощо.

3. Бухгалтерські реєстри: записи на рахунку 10 «Основні засоби» та інших рахунках БО, які використовуються для відображення операцій з ОЗ, включаючи нарахування амортизації [9].

Щодо податкової декларація з ПДВ, то у ній відображаються дані про операції з ПДВ, пов'язані з придбанням та продажем ОЗ [48].

Для підтвердження права на відшкодування ПДВ (податковий кредит), сплаченого при придбанні ОЗ, необхідно мати первинні документи (акти приймання-передачі, рахунки-фактури, платіжні документи) та інші докази, що підтверджують використання ОЗ у оподатковуваних операціях (облікові

реєстри, відомості) [48].

Для нарахування ПДВ при продажі ОЗ також необхідно мати первинні документи (договір купівлі-продажу, акт приймання-передачі, інші документи, що підтверджують перехід права власності на ОЗ, платіжні документи тощо) та інші докази, що підтверджують факт продажу та використання ОЗ в оподатковуваних операціях [48].

Таблиця 2.17 – Інформація про ОЗ у податковій звітності

№ з/п	Додаток	Код рядка (характеристика)
1	2	3
1		Податкова декларація з податку на прибуток підприємств
		<p>1. Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів та на які збільшується фінансовий результат (п. 138.1 ст. 138 розділу III ПКУ):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.1.1: Сума нарахованої амортизації ОЗ або НА відповідно до НП(С)БО або МСФЗ; - 1.1.1.1: Сума уцінки та втрат від зменшення корисності ОЗ або НА, включених до витрат звітного періоду; - код рядка 1.1.2: Сума залишкової вартості окремого об'єкта ОЗ або НА у разі ліквідації або продажу такого об'єкта; - 1.1.3: Сума залишкової вартості окремого об'єкта невикористаних ОЗ або невикористаних НА у разі ліквідації або продажу такого об'єкта; - 1.1.4: Сума витрат на ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення невикористаних ОЗ чи невикористаних НА.
	Додаток РІ «Різниці» (до рядка 03РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств)	<p>2. Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів та на які зменшується фінансовий результат (п. 138.2 ст. 138 розд. III ПКУ):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.2.1 АМ: Сума розрахованої амортизації ОЗ або НА відповідно до п. 138.3 ст. 138 розд. III ПКУ; - 1.2.1.1: Сума дооцінки ОЗ або НА у межах попередньо віднесених до витрат уцінки відповідно до НП(С)БО або МСФЗ; - 1.2.1.2: Сума вигід від відновлення корисності ОЗ або НА у межах попередньо віднесених до витрат втрат від зменшення корисності ОЗ або НА відповідно до стандартів обліку; - 1.2.2: Сума залишкової вартості окремого об'єкта ОЗ або НА, визначеної з урахуванням положень ст. 138 розд. III ПКУ, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта; - 1.2.3: Сума первісної вартості придбання або виготовлення окремого об'єкта невикористаних ОЗ або невикористаних НА та витрат на їх ремонт, реконструкцію, модернізацію або інші поліпшення, у тому числі віднесених до витрат відповідно до стандартів обліку, у разі продажу такого об'єкта невикористаних ОЗ або НА, але не більше суми доходу (виручки), отриманої від такого продажу.

Продовження таблиці 2.17

1	2	3
	Додаток АМ «Інформація щодо нарахованої амортизації» (до рядка 1.2.1 додатка РІ)	Відображаються показники балансової вартості основних засобів та нематеріальних активів, сум амортизації за звітний (податковий) період відповідно до п. 138.3 ст. 138 ПКУ, підсумковий результат з графи 5 рядка 1.2.1 цього додатка переноситься до рядка 1.2.1 додатка РІ Декларації.
2.		Податкова декларація з податку на додану вартість
	(Додаток 1)	<p>I. Податкові зобов'язання: Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставками 7 % і 14 %, крім ввезення товарів на митну територію України: - код рядка 1.1: операції, що оподатковуються за основною ставкою (продаж ОЗ).</p> <p>II. Податковий кредит: Містить рядки, де відображаються дані про ПДВ, сплачений при придбанні ОЗ: - код рядка 10: Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження, створення) товарів/послуг та необоротних активів на митній території України; - код рядка 11: Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи.</p>

Джерело: сформовано автором на основі [9; 48]

Таким чином, можна зробити висновок, що на ПАТ «АМКР» для обліку ОЗ використовуються модифіковані форми з урахуванням специфіки роботи підприємства. Інформація про такі форми, порядок заповнення та зберігання відповідних первинних документів визначається в наказі про облікову політику підприємства. Для узагальнення даних про ОЗ у облікових регістрів, взаємної перевірки правильності записів по окремих синтетичних рахунках щодо таких активів, складання бухгалтерської звітності, використовується Головна книга. А бухгалтерський та податковий облік ОЗ на ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» ведеться відповідно до норм чинного законодавства України, а також з урахуванням специфічних особливостей та технологічних процесів, характерних для діяльності підприємства. Використання системи SAP ERP та наявність кваліфікованого персоналу дозволяють забезпечити точність та ефективність обліку ОЗ.

2.3 Проблемні аспекти обліку та оподаткування основних засобів і можливі шляхи їх вирішення

Дослідивши теоретичні та практичні аспекти обліку і оподаткування ОЗ на основі ПАТ «АМКР», можна зазначити ряд проблемних аспектів, які потребують комплексного вирішення.

ПАТ «АМКР» є великим гірничо-металургійним підприємством України, яке має значні обсяги ОЗ, що зумовлює певні особливості в їх обліку:

1. Висока вартість: підприємство володіє значною кількістю ОЗ з високою вартістю, таких як доменні печі, ливарні машини, локомотиви, самоскиди, екскаватори, дробильні машини та інша гірничодобувна та металургійна техніка [43]. А реконструкція та модернізація таких активів також досить фінансово затратна (наприклад у 2021 р. відбулася модернізація доменної печі №9 на суму 270 млн доларів [17]). Тому необхідно правильно і ретельного оцінювати вартість таких активів та вплив на їх фінансовий стан підприємства. А складність оцінювання ОЗ може полягати в наявності різних підходів до їх оцінки, зміні вартості ОЗ з часом, впливом інфляції на визначення вартості активів тощо [35].

2. Розташування ОЗ на значній території, що ускладнює їх облік та контроль (за даними офіційного сайту підприємства загальна площа гірничо-збагачувального виробництва складає 4848,7 гектарів землі (кар'єри, зовнішні відвали порожніх, хвостосховища, промислова площадка) [43]).

3. Специфіка технологічних процесів на підприємстві: ПАТ «АМКР» характеризується складними та багатоетапними технологічними процесами, які включають: добуток та збагачення корисних копалин, виплавка та переробка металів, виготовлення готової продукції [43]. А це впливає на облік ОЗ, тому що вони піддаються значному зносу (за даними ФЗ ОЗ на підприємстві мають досить високий ступінь зносу [43]), що потребує правильного визначення та обліку амортизації. Вибір методу амортизації,

розрахунок амортизаційних відрахувань та відображення амортизації в БО є досить складними завданнями. Помилки в обліку таких розрахунків можуть призвести до спотворення ФЗ підприємства.

Також до основних проблем обліку та оподаткування на ПАТ «АМКР» можна віднести:

1. Недосконалість нормативної бази. Податкове законодавство України та інші нормативно-правові акти, що регулюють облік та оподаткування ОЗ, постійно змінюються (прийнято безліч законів України про зміни до ПКУ [48] та різних постанов і наказів щодо змін у нормативній базі з обліку ОЗ [14]) Ці зміни не завжди є чіткими та зрозумілими, що призводить до неоднозначного трактування норм законодавства та може призвести до виникнення спорів з контролюючими органами.

2. Необхідність постійного підвищення кваліфікації працівників. Так як підприємство веде облік (зокрема облік ОЗ) і складає ФЗ за міжнародними стандартами, а це в свою чергу потребує додаткових знань та навичок у фахівців. Є певні нюанси щодо обліку ОЗ у міжнародних стандартах порівняно з національними (наприклад, у МСБО 16: відсутні спеціальні вимоги до обліку МНМА та незавершеного будівництва (його відображають частіше у складі ОЗ), має лише три методи амортизації які переглядаються на кінець року, а також коли актив не використовують його однаково амортизують та ін.) [35]. У міжнародних стандартах використовується термінологія, яка не завжди відповідає звичній для українських бухгалтерів. Тому МСФЗ ставить перед бухгалтерами нові виклики, адже ці стандарти ґрунтуються на застосуванні професійного судження, а не на чітко визначених методиках (Концептуальна основа ФЗ [24]).

3. Високе податкове навантаження (ставки податку на прибуток (18%), податку на додану вартість (20%), інших податків та зборів, пов'язаних з ОЗ, знаходяться на досить високому рівні (особливо враховуючи те, що підприємство здійснює господарські операції на великі суми), що призводить до значних фінансових витрат для підприємства та зниження його

рентабельності) [43; 48].

4. Вплив війни в Україні на діяльність підприємства :

- у 2022 році виробничі потужності «АМКР» були задіяні лише на 20-25% своєї максимальної потужності. Це зумовлено двома ключовими факторами: зменшення експортних можливостей та обмеження в енергопостачанні (перебої з електропостачанням, Інтернетом, доступом до первинних документів ускладнило і ведення бухгалтерського та податкового обліку ОЗ) [43];

- підприємство надавало значну допомогу місту у вигляді: палива, матеріалів, спецтехніки для зведення фортифікаційних споруд, також ОЗ (комп'ютери та тепловізори) [43].

- нестабільність економічної ситуації, висока інфляція та девальвація гривні (на кінець 2022 р. індекс зростання цін в Україні становив 26,6% [11]) роблять довгострокове планування та оцінку ефективності використання ОЗ складними завданнями для підприємства;

- загальна мобілізація спеціалістів, зокрема й з обліку ОЗ (кількість працівників заводу, мобілізованих з початку війни, сягнула 3 500 з 18 000, за словами виконавчого директора Мауро Лонгобардо)[43].

Таким чином, ознайомившись з проблемними аспектами обліку та оподаткування ОЗ, можна визначити деякі рекомендації для ПАТ «АМКР».

По-перше, потрібно регулярно моніторити зміни в законодавстві, що стосується обліку та оподаткування ОЗ та своєчасно вносити ці зміни до системи відповідно до оновлених вимог. А також вести прозорий та чіткий податковий облік та співпрацювати з контролюючими органами для вирішення спірних питань.

По-друге, підвищення кваліфікації працівників на ПАТ «АМКР» у сфері МСФЗ можливо зробити у двох варіантах:

1. Працівників можна відправляти на курси та тренінги, що дозволяють їм отримати міжнародні сертифікати за межами підприємства (наприклад курси «АСРМ: МСФЗ», «ДипИФР.Інтенсив» [27], «МСФЗ: перші кроки»

[38], курс підготовки до сертифікації ACCA DipIFR [28], тренінги «Основи МСФЗ», «Консолідація за МСФЗ» та ін. [28]). При цьому доречно розробити план щодо графіку та фінансування навчання працівників та затвердити його з керівництвом.

2. Навчання на самому підприємстві: розробити навчальні програми для працівників у вигляді тренінгів та бізнес-ігор або направляти до університету АрселорМіттал в Україні (відкриття якого відбулося 22 вересня 2014 року, і з цього моменту більше 230 тис. осіб вже пройшло навчання) [43].

По-третє, забезпечити оптимізацію оподаткування ОЗ, наприклад, за рахунок використання податкових пільг та знижок (ретельно вивчити у ПКУ всі доступні пільги та знижки, пов'язані з ОЗ, та надалі використовувати їх для мінімізації податкового навантаження) [48].

А взагалі для вирішення проблемних моментів з обліку та оподаткування ОЗ, підприємству доцільно регулярно робити аналіз та діагностику, де визначати відповідні проблемні аспекти (проблемні зони, помилки та невідповідності), оцінювати ризики (штрафи, пені, суперечки з контрагентами, втрата репутації тощо), встановлювати пріоритети (напрямки для вирішення проблем, ґрунтуючись на їх значущості, ризиках та можливостях для покращення). А потім на основі проведених діагностик вже розробляти відповідну стратегію оптимізації (визначати цілі та необхідні ресурси, розробляти план дій, вибирати методи вирішення проблем, тощо).

Таким чином, можна зробити висновок, що система обліку та оподаткування ОЗ на ПАТ «АМКР» є досить складною та відіграє важливу роль у його фінансовій діяльності. Тому її вдосконалення може дати підприємству низку переваг, таких як: збільшення точності та достовірності інформації про ОЗ; оптимізація витрат; зниження ризиків втрат, пошкоджень та крадіжок відповідних активів; підвищення ефективності використання ОЗ; забезпечення дотримання податкового законодавства; зміцнення фінансового становища та підвищення ринкових позицій підприємства.

ВИСНОВКИ

Здійснивши критичний аналіз підходів до визначення та класифікації ОЗ, можна зазначити, що на разі не існує єдиного підходу до трактування економічної сутності та групування таких активів. Термін «основні засоби» та інформація про їх види визначаються як у нормативно-правових актах (національні та міжнародні стандарти, ПКУ та ін.), так і в різноманітних працях науковців.

На основі проведеного аналізу можна сформулювати загальне визначення, яке характеризує ОЗ як матеріальні активи підприємства, які задіяні у виробництві або наданні послуг, мають тривалий термін служби (більше року) та зберігають свою натурально-речову форму.

Ознайомившись з критеріями визнання та оцінюванням ОЗ згідно нормативно-правових документів, що регламентують порядок їх обліку та оподаткування, можна зробити висновок, що ОЗ визнається активом, якщо він має економічну цінність для підприємства та його можливо достовірно оцінити.

А оцінка ОЗ здійснюється на основі різних видів вартостей визначених у національних та міжнародних стандартах БО. До найпоширеніших видів можна віднести первісну (вартість, за якою ОЗ вперше обліковуються на підприємстві), залишкову (вартість за якою ОЗ відображаються в бухгалтерському балансі) та справедливую вартість (ціна, за якою ОЗ можна продати на відкритому ринку за звичайних умов).

Проведений аналіз діяльності та основних аспектів облікової політики, зокрема у розрізі ОЗ, ПАТ «АМКР», показав, що підприємство здійснює облік ОЗ та складає звітність за міжнародними стандартами БО та ФЗ. А для автоматизації всіх процесів використовує систему SAP ERP, яка дозволяє забезпечити точність та ефективність обліку ОЗ.

Дослідивши особливості БО та оподаткування ОЗ на ПАТ «АМКР» від їх оприбуткування до вибуття, можна визначити, що будь який рух таких

активів на підприємстві насамперед відображається у відповідних первинних документах. До основних документів з первинного обліку ОЗ можна віднести акти введення в експлуатацію, приймання-передачі, внутрішнього переміщення, списання ОЗ, а також інвентарні картки обліку таких об'єктів.

Інформація з обліку наявності та руху ОЗ на підприємстві відображається на відповідних синтетичних та аналітичних рахунках (використовується основний рахунок 10 «Основні засоби» із субрахунками з подальшою деталізацією).

На основі первинних документів з обліку ОЗ на підприємстві формуються облікові реєстри (книги, відомості, журнали тощо), у яких наводиться систематизована інформація про господарські операції за ОЗ, як приклад: Журна №4.

За даними бухгалтерських реєстрів вже формуються оборотна відомість та Головна книга, яка узагальнює інформацію про всі господарські операції на синтетичних та аналітичних рахунках.

Для складання бухгалтерської звітності за ОЗ використовується необхідна інформація з Головної книги. Таким чином відбувається завершальний етап обліку щодо ОЗ.

На основі всього дослідження було визначено певні проблемні аспекти щодо обліку та оподаткування ОЗ на ПАТ «АМКР» (наприклад, постійні зміни у законодавчій базі з ОЗ, доволі високе податкове навантаження, потреба у достатньо кваліфікованих працівниках, а наразі ще й воєнні виклики) та запропоновано деякі рекомендації для можливого їх вирішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. АрселорМіттал Кривий Ріг. LIGA. URL: https://file.liga.net/ua/companies/arselormittal_krivoi_rog_krivorojstal (дата звернення: 19.04.2024).
2. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку / О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. – с. 23-27.
3. Бухгалтерський облік II : навч. посібник / А. П. Косяк, А. В. Зубенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 326 с.
4. Бухгалтерський облік основних засобів: від придбання до вибуття
• FactorAcademy. FactorAcademy. URL: <https://factor.academy/blog/ru/buhgalterskij-oblik-osnovnix-zasobiv-vid-pridbannya-do-vibuttya/> (дата звернення: 09.05.2024).
5. Бухгалтерський облік [Текст] : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 460 с.
6. Бухгалтерський фінансовий облік [текст]: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів [Ф. Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2009. – 912 с.
7. Все про бухгалтерську звітність - MCG. MCG. URL: <https://mcg-iv.com/vse-pro-buhgaltersku-zvitnist/> (дата звернення: 13.05.2024).
8. Гончаренко А., Мельник Т. Визнання та оцінка основних засобів підприємства за національними та міжнародними стандартами. Економіка та суспільство. 2022. № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-11>.
9. Державна податкова служба України. Офіційний портал. URL: <https://tax.gov.ua> (дата звернення: 06.05.2024)
10. Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація / Н. Р. Домбровська // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси.

- 2012. – Вип. 9(1). – С. 340-349. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escnof_2012_9%281%29__51.

11. Економічна правда. Інфляція в Україні в 2022 році становила 26,6% – Держстат. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/01/10/695830/> (дата звернення: 03.06.2024).

12. Єрмак О.І. Фінансовий облік - I (облік активів): навч. посіб. / О.І. Єрмак. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – Чернігів : Деснян. правда, 2009. – 314 с.

13. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк; МОНМС України, НУ «Львівська політехніка». – 3-тє вид., допов. та переробл.. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2011. – 844 с.

14. Законодавство України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> (дата звернення: 03.06.2024)

15. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» №2658-III від 12.07.01 р.: [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14> (дата звернення: 10.03.2024).

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України 30.11.99 р. № 291. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.99 р. за №893/4186 (із наступними змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 12.05.2024)

17. Інформаційна платформа «GMK Center». URL: <https://gmk.center/ua/> (дата звернення: 10.04.2024)

18. Історія розвитку АрселорМіттал Кривий Ріг (Криворіжсталі) - Історія Кривого Рогу. Історія міста від заснування до сьогодення - Історія

Кривого Рогу. URL: <https://history.1kr.ua/publication/715> (дата звернення: 09.04.2024).

19. Касич А.О., Леуська С.М. Порівняльний аналіз визначення основних засобів за міжнародними та національними стандартами. Економіка та суспільство. 2018. Випуск 18. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/127.pdf.

20. Кафка С. М. Основні засоби: класифікація для цілей обліку / С. М. Кафка // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2013. – № 1. – С. 87-92. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2013_1_19.

21. Класифікація основних засобів. МОГОЛ АЛЬФА. URL: <https://www.mogol-alfa.com.ua/ua/buhgalterski-novini/klasifikaciya-osnovnih-zasobiv/> (дата звернення:15.03.2024).

22. Коваленко О.В., Громова І.В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2014. Вип. 7. С. 20-27.

23. Колісник О. П., Поліщук М.С. Теоретичні аспекти обліку основних засобів. Економіка і суспільство. 2018. Вип. 19. С. 1282-1289.

24. Концептуальна основа фінансової звітності. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (дата звернення:17.04.2024).

25. Кудлаєва Н. В. Визнання та оцінка основних засобів: реалії сьогодення / Н. В. Кудлаєва // Проблеми системного підходу в економіці. - 2019. – Вип. 1(2). – С. 107-114. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_1\(2\)__19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_1(2)__19).

26. Кундря-Висоцька О. П. Бухгалтерський фінансовий облік : навч. посібник / О. П. Кундря-Висоцька. – Київ : УБС НБУ, 2012. – 399 с.

27. Курси МСФЗ 2024 – дистанційне навчання ACCA DipIFR, МСФЗ. Фінансова академія Актив - №1 в дистанційному навчанні. URL: <https://finacademy.net/ua/certified-programs/kursy-msfo> (дата звернення: 05.06.2024).

28. Курси МСФЗ в Україні - BDO. Міжнародна аудиторська компанія BDO - BDO. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/services-2/consulting/ifrs/training> (дата звернення: 05.06.2024).

29. Кухта К. О., Орошан Т. А. Класифікація основних засобів як важлива передумова їх обліку та аналізу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21-22. С. 106-111.

30. Лютова Г. М., Атамась О. М. Класифікація основних засобів як важлива передумова їх обліку та аналізу. *Фінансовий простір*. 2018. №3 (31). С. 147-154.

31. Мордвінцева Т. В. Основні засоби підприємства: економічна сутність / Т. В. Мордвінцева, К. О. Стулей // *Сталий розвиток економіки*. – 2013. – № 2. – С. 90-94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sre_2013_2_21.

32. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Мінфіну від 30 вер. 2003 р. № 561 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 07.04.2024).

33. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів бухгалтерського обліку: Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2000 р. № 356 (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.06.2024).

34. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 05.04.2024).

35. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (дата звернення: 03.03.2024).

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України 27.04.2000 р. № 92.

Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 03.03.2024).

37. Облік і звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. (навч.- метод. комплекс) / З. В. Задорожний, В. М. Панасюк, Є. К. Ковальчук, Л. Я. Бобрівець. – 2-ге вид. [випр. і доповн.]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 304 с.

38. Онлайн-курс «МСФЗ: перші кроки» | FactorAcademy. Бухгалтерські курси | Курси онлайн для бухгалтера | Бухгалтерський облік | Фактор академія. URL: <https://factor.academy/landing/msfz-persh-kroki> (дата звернення: 05.06.2024).

39. Основні засоби: визнання та класифікація. (ОНЛАЙН ГАЗЕТА). URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/615/596> (дата звернення: 16.03.2024).

40. Основні засоби підприємства - МОГОЛ АЛЬФА. URL: <https://www.mogol-alfa.com.ua/ua/buhgalterski-novini/osnovni-zasobi-pidpriyemstva/> (дата звернення: 14.05.2024).

41. Осовська, Г. В. Економічний словник [Текст] / Г. В. Осовська, О. О. Юшкевич, Й. С. Завадський. – К. : Кондор, 2009. – 360 с.

42. Оспіщев В. І. Сучасний підхід до класифікації основних засобів на підприємствах роздрібної торгівлі / В. І. Оспіщев, А. А. Єремія // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2010. – Вип. 1. – С. 146-152. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2010_1_24.

43. Офіційний сайт ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/>(дата звернення: 11.04.2024).

44. Оцінка основних засобів згідно МСФЗ - Парето. Оціночна компанія Парето. URL: <https://pareto.com.ua/ua/blog/ots-nka-osnovnikh-zasob-v-msfz-m-zhnarodnikh-standart-v-f-nansovo-zv-tnost/> (дата звернення: 08.04.2024).

45. Оцінка основних засобів. Головбух. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7102-otsnka-osnovnih-fondv> (дата звернення: 09.05.2024).

46. Первинні документи в бухобліку | Блог бухгалтера від М.Е.Дос. М.Е.Дос – своєчасна звітність та простий обмін документами. URL: <https://medoc.ua/blog/pervinni-dokumenty-v-buhobliku> (дата звернення: 27.04.2024).

47. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 05.04.2024).

48. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755- VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.03.2024).

49. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року № 88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 12.04.2024).

50. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.03.2024).

51. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання : Наказ М-ва фінансів України від 13.09.2016 р. № 818. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text> (дата звернення: 18.05.2024).

52. Про затвердження типових форм первинного обліку, наказ Держкомстату України від 29.12.1995 р. № 352 [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: https://zakononline.com.ua/documents/show/63417__682421
(дата звернення: 15.05.2024).

53. Радзивилюк Ю. В. Особливості класифікації основних засобів на промислових підприємствах / Ю. В. Радзивилюк // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. - 2010. - Вип. 7(3). - С. 64-68. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2010_7\(3\)__10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2010_7(3)__10) (дата звернення: 13.04.2024).

54. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: конспект лекцій. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 258 с. - Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23018> (дата звернення: 10.03.2024).

55. Стемковська І.В., Герчанівська С.В. Теоретичні підходи до трактування економічної суті основних засобів. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 3 (08). С. 344-349.

56. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування та звітність: Підручник. – 7-ме вид. доп. і перероб. - К.: Алерта, 2016. - 928 с.

57. Фінансовий облік : навчальний посібник / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – К. : Знання, 2015. – 662 с.

58. Що таке SAP ERP та яку програму викростовувати як альтернативу в Україні | A4 Company. A4 Company. URL: <https://a4.com.ua/scho-take-sap-erp/> (дата звернення: 13.04.2024).

59. Яременко Л.М. Теоретичні підходи до сутності та класифікації основних засобів. Економічний вісник університету. 2015. Вип. №27 (1). С. 144-148.

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А

Історія вартісного критерію віднесення необоротних активів до складу основних засобів протягом дії положень ПКУ зображена на рисунку 1.

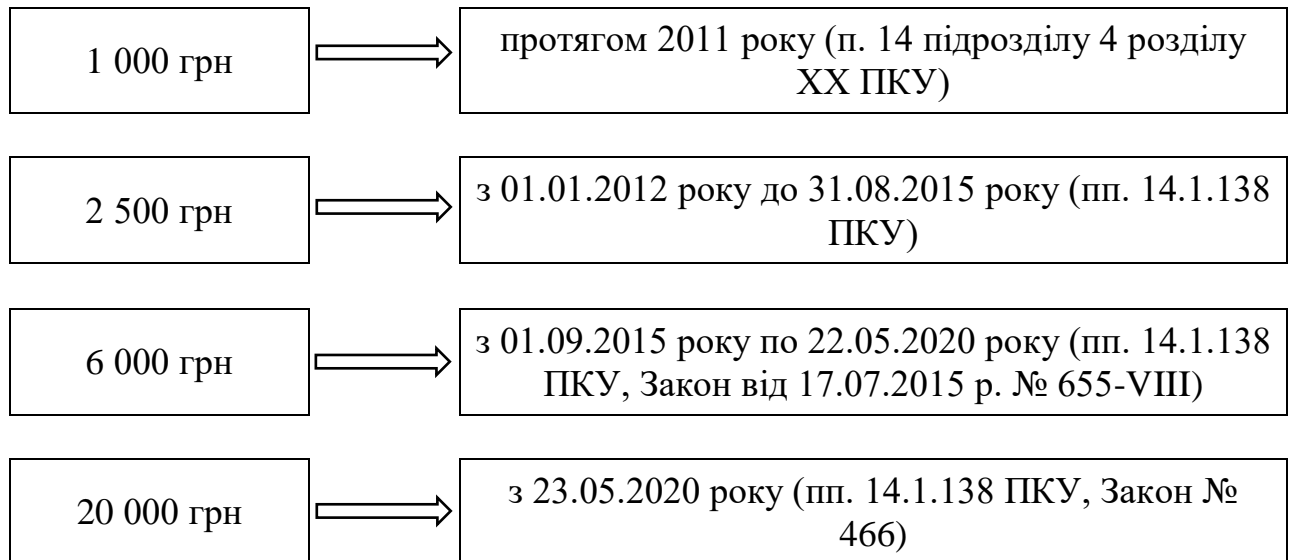

Рисунок 1 – Історія вартісного критерію віднесення необоротних активів до складу основних засобів за ПКУ

Таким чином, починаючи з 2011 року вартісний критерій віднесення необоротних активів до складу основних засобів для цілей застосування норм ПКУ зріс у 20 разів.

ДОДАТОК Б

Таблиця 1 – Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів за ПКУ

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 - земельні ділянки	-
група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 - будівлі	20
споруди	15
передавальні пристрої	10
група 4 - машини та обладнання	5
З них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 20000 гривень	2
група 5 - транспортні засоби	5
група 6 - інструменти, прилади, інвентар, меблі	4
група 7 - тварини	6
група 8 - багаторічні насадження	10
група 9 - інші основні засоби	12
група 10 - бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України	-
група 11 - малоцінні необоротні матеріальні активи	-
група 12 - тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 - природні ресурси	-
група 14 - інвентарна тара	6
група 15 - предмети прокату	5
група 16 - довгострокові біологічні активи	7

ДОДАТОК В

Таблиця 2 – Нормативно-правове регулювання обліку основних засобів

Рівень	Характеристика	Назва нормативного документу
I рівень	Законодавчий – визначає сутність бухгалтерського обліку, його завдання, основні поняття, що використовуються, порядок регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку	Конституція України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV
II рівень	Нормативний – регулює методологічні засади ведення обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів	Національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (НП(С)БО 7 «Основні засоби», МСБО 16 «Основні засоби» та інші)
III рівень	Методичний – містить детальні інструкції, роз'яснення та приклади, які полегшують розуміння та виконання вимог вищестоящих нормативних актів	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів; Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку; Інші нормативно-правові акти
IV рівень	Організаційний – формується в рамках системи управління конкретного підприємства	Наказ про облікову політику підприємства; Робочий план рахунків для обліку необоротних матеріальних активів; Наказ про проведення інвентаризації; посадові інструкції; графіки документообігу та інвентаризації; регламенти бухгалтерських та інших адміністративних служб; порядок організації та реалізації внутрішнього контролю

ДОДАТОК Г

Таблиця 3 – Вибір вартісної оцінки основних засобів за НП(С)БО 7

Ситуація	Вартість, яка обирається для оцінки ОЗ
Придбання ОЗ за плату	Первісна вартість
Отримання ОЗ в обмін на подібний актив	Залишкова вартість переданого об'єкта. Якщо залишкова вартість перевищує його справедливую вартість, то первісною вартістю об'єкта основних засобів є справедлива вартість переданого об'єкта з включенням різниці до витрат звітного періоду
Отримання ОЗ в обмін на неподібний актив	Справедлива вартість переданого об'єкта, збільшена/зменшена на суму грошових коштів чи їхніх еквівалентів переданих під час обміну
Безоплатне отримання ОЗ	Справедлива вартість з урахуванням витрат на їхню доставку, введення в експлуатацію та інших витрат за п. 8 НП(С)БО 7
Внесення ОЗ до статутного капіталу	Здійснюється за погодженою між засновниками справедливою вартістю з урахуванням витрат на їхню доставку та введення в експлуатацію та інших витрат за п. 8 НП(С)БО 7
Переведення ОЗ з оборотних активів (товарів, готової продукції)	Фактична собівартість таких активів, яка визначається за НП(С)БО 9 «Запаси» та НП(С)БО 16 «Витрати»
Оцінка на дату складання звіту про фінансовий стан (балансу)	Залишкова (балансова) вартість або справедлива вартість
Оцінка повністю амортизованих ОЗ	Ліквідаційна вартість або справедлива вартість

ДОДАТОК Д

Таблиця 4 – Історія створення і розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Дата	Подія
4 серпня 1934 року	Отриманий перший чавун в доменній печі №1. Початок історії комбінату.
20 серпня 1939 року	Отримана перша плавка бесімерівської сталі.
31 березня 1949 року	Задута доменна піч №1.
12 серпня 1956 року	Введений в експлуатацію безперервний дрібносортовий стан 250-1.
28 лютого 1957 року	Відбулося гаряче випробування блюмінга 1250-1.
12 квітня 1957 року	Введений в експлуатацію безперервний чотирьохнитковий дротяний стан 250-1.
25 грудня 1957 року	На введеному в експлуатацію 35-тонному конвертері отримана перша післявоєнна криворізька сталь. Завод став підприємством з повним металургійним циклом.
18 березня 1958 року	Запущена перша черга стану блюмінга 1150.
31 грудня 1960 року	Почала працювати 600-тонна мартенівська піч №1.
1964 року	Введений в дію блюмінг 1300-2.
1968 року	Створено управління головного механіка та залізничного транспорту металургійного виробництва.
8 липня 1972 року	У мартенівському цеху став до ладу перший двохванний сталеплавильний агрегат.
30 грудня 1974 року	Задута наймогутніша в світі доменна піч №9 корисним об'ємом 5000 метрів кубічних. Разом з нею почала роботу ТЕЦ №3.
1996 року	Почалась реструктуризація комбінату. Новокриворізький гірничо-збагачувальний комбінат увійшов до складу Криворізького державного гірничо-металургійного комбінату «Криворіжсталь» на правах його структурного підрозділу, створений агропромисловий комплекс.
1997 року	До комбінату приєднали коксохімічний завод.
2001 рік	На базі окремих виробничих потужностей рудоуправління імені Кірова утворено шахтоуправління з підземного видобутку руди, як окремий підрозділ комбінату «Криворіжсталь».
2004 рік	Підприємство перейменували на ВАТ «Криворізький гірничо-металургійний комбінат».
2005 рік	Підприємство входить до складу компанії «Міттал Стіл».
2007 рік	Підприємство входить до складу корпорації «АрселорМіттал».
Червень 2007 рік	Зміна назви підприємства з ВАТ «Міттал Стіл Кривий Ріг» на ВАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».
11 серпня 2008 рік	Після проведення капітального ремонту з реконструкцією була задута доменна піч №8 корисним об'ємом 2700 м ³ .
2 червня 2010 рік	Початок будівництва першої машини безперервного лиття заготовок.
21 квітня 2011 рік	Перейменування підприємства на Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг».
Жовтень 2011 рік	Завершено будівництво першої в ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» машини безперервного лиття заготовок.

Продовження додатку Д

Березень 2012 рік	Фонд державного майна України підтвердив виконання ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» своїх інвестиційних зобов'язань у соціальній сфері.
23 липня 2015 рік	Введена в експлуатацію після реконструкції з впровадженням природоохоронних заходів доменна піч №6. Капітальний ремонт I розряду доменної печі №6 став одним з ключових проєктів інвестиційної програми.
12 жовтня 2016 рік	Пуск комплексу з приготування та вдування пиловугільного палива в доменну піч №9.
21 лютого 2017 рік	Розпочато будівництво нового відділення безперервної розливки сталі (ВБРС) №2. Компанія інвестувала в будівництво нового виробничого об'єкту понад 72 млн. \$. Потужність нової машини безперервного лиття заготовок складає 1,3 млн. тонн на рік.
27 лютого 2017 рік	На підприємстві розпочали гарячі випробування на новій коксовій батареї №6, за новітньою технологією трамбування шахти – першої у своєму роді в Україні.
27 грудня 2017 рік	Завершено будівництво першої черги хвостосховища «Центральне» - спеціальної гідротехнічної споруди, призначеної для складування порожньої руди та відходів збагачення. Проєкт реалізований в рамках інвестиційної програми підприємства з модернізації виробництва та зниження навантаження на навколишнє середовище.
3 травня 2018 року	На підприємстві розпочали гарячі випробування на новій коксовій батареї № 5.
11 липня 2019 рік	Розпочались гарячі випробування нової двопозиційної установки пічківш і машини безперервного лиття заготовок № 3.
Березень 2020 рік	Компанія зупиняє роботу двохванного сталеплавильного агрегату № 6. Вивід з експлуатації ДСПА-6 знаменує закриття мартенівського цеху підприємства.
14 травня 2020 рік	На підприємстві зупинили роботу дільниці № 1 цеху блюмінг. В рамках Стратегії сталого розвитку компанія поетапно відмовляється від застарілих технологій, забезпечуючи оновлення виробничих потужностей з впровадженням природоохоронних проєктів.
14 квітня 2021 рік	Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Ігор Петрашко та Генеральний директор «АрселорМіттал Кривий Ріг» Мауро Лонгобардо підписали Меморандум для реалізації нових інвестиційних проєктів.
Липень 2021 рік	Компанія розпочала комплексну реконструкцію доменної печі № 9
Березень 2022 рік	Через повномасштабну війну в Україні «АрселорМіттал Кривий Ріг» скоротив роботу до технічного мінімуму, щоб упоратися з нестачею основної сировини.
3 липня 2022 року	Переважна частина колективу, включно з менеджментом та працівниками-іноземцями, працює на 2/3 навантаження.
Жовтень 2022 рік	Розпочато процес виведення з експлуатації найстарших коксових батарей №№1 та 2. Після зупинки роботи цих батарей викиди забруднюючих речовин від коксохімічного виробництва зменшаться на 37%.
Січень 2023 рік	«АрселорМіттал Кривий Ріг» виводить з експлуатації свою найстаршу агломераційну фабрику, яка раніше забезпечувала агломератом доменний цех №1 на рівні 8000 тонн на добу.

ДОДАТОК Е

Таблиця 5 – Структура виробництва ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Виробництво	Структура
Шахтоуправління	<ul style="list-style-type: none"> - дільниці очисного виймання та нарізних робіт; - прохідницька дільниця підземного будівництва; - дільниця дробильно-сортувальна фабрика; - інші допоміжні дільниці.
Гірничо-збагачувальне	<ul style="list-style-type: none"> - гірничотранспортний підрозділ (рудоуправління, дробильні фабрики №№3, 4, гірничотранспортний цех, управління залізничного транспорту); - дробильно-збагачувальний підрозділ (дробильна фабрика, рудозбагачувальні фабрики №№ 1, 2, цех шламового господарства); - допоміжні цеха (цех технологічного водопостачання, цех мереж та підстанцій, ремонтний цех).
Коксохімічне	<ul style="list-style-type: none"> - вуглепідготовчий цех (основним завданням цеху є прийом, відвантаження, зберігання вугільних концентратів, а також підготовка шихти і подача її у вугільні башти коксових цехів); - коксовий цех №1 (призначений для отримання коксу та коксового газу з вугільної шихти, яка подається по конвеєрних трактах вуглеподачі з вуглепідготовчого цеху); - цех уловлюванн (основним завданням цеху є охолодження коксового газу, витяг з нього продуктів коксування і подальша передача його в цех сіркоочищення); - цех сіркоочищення (призначений для очищення коксового газу від сірководню з наступним одержанням з сірководневого газу сірчаної технічної кислоти).
Металургійне:	
Агломераційний департамент	<ul style="list-style-type: none"> - агломераційний цех №1; - агломераційний цех №2; - агломераційний цех №3.
Департамент з виробництва чавуну та сталі	<ul style="list-style-type: none"> - доменний цех №1 (у складі доменні печі №№ 6, 7, 8); - доменний цех №2 (до складу цеху входить одна з найбільших в Європі доменна піч №9); - конвертерний цех (у цеху здійснюється виплавка киплячих, напівспокійних, спокійних, легованих і низьколегованих марок сталі); - цех підготовки потягів (у цеху ведеться підготовка сталерозливних потягів для конвертерного цеху, роздягання і доставка злитків в обтискні цехи прокатного переділу; - вогнетривко-вапняний цех (забезпечує цехи сталеплавильного і аглодоменного виробництва вапном, конвертерного виробництва – вогнетривками та вогнетривкою масою для торкретування конвертерів); - копровий цех (у цеху здійснюється переробка металобрухту і скрапу, а також їх навантаження в потяг для подальшої виплавки сталі в сталеплавильних цехах); - цех ремонту металургійних печей для проведення ремонтів вогнетривкової кладки металургійних агрегатів в цехах аглодоменного, сталеплавильного і прокатного департаментів.

Продовження додатку Е

Прокатний департамент	<ul style="list-style-type: none">- цех Блюмінг – призначений для виробництва заготовки для дрібносортних і дротяних станів підприємства, а також виробництва заготовки для відвантаження на експорт;- сортопрокатний цех №1 (три дрібносортних і один дровий стан) – виробництво арматурних профілів, куточків, смуг, катанки, кіл, квадратів;- сортопрокатний цех №2 (два дрібносортних стани) – виробництво арматурних профілів, кіл, квадратів;- прокатний цех №3 – виробництво кругів і катанки з конструкційних марок сталі, арматурного прокату в мотках;- вальцетокарний цех (розточування, ремонт, фрезерування валків для випуску металопрокату, що відповідає вимогам світових стандартів);- цех переробки металопродукції (виробництво наплавочного, зварювального дроту, а також металевої сітки та нестандартних виробів для цехів підприємства, виробництво гнучої арматури і металопрокату кратних мірних довжин).
-----------------------	---

ДОДАТОК Є

**ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
НА 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах українських гривень)**

АКТИВИ	Примітки	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
1	2	3	4	5
Непоточні активи				
Основні засоби	6	59,836,707	57,920,560	60,311,463
Інвестиційна нерухомість	6	2,395	2,635	12,679
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	6	348,344	380,563	338,643
Загальна сума непоточних активів		60,187,446	58,303,758	60,662,785
Поточні активи				
Поточні запаси	7	14,495,239	7,438,127	9,948,534
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	8	26,303,048	19,702,417	22,571,356
Поточні фінансові інвестиції		-	-	1,429
Поточні податкові активи, поточні	10	3,328,865	1,935,478	3,195,554
Інші поточні нефінансові активи		111,518	102,085	159,545
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	1,374,859	867,691	1,005,218
Загальна сума поточних активів		45,613,529	30,045,798	36,881,636
Загальна сума активів		105,800,975	88,349,556	97,544,421

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Примітки	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року	31 грудня 2019 року
1	2	3	4	5
Власний капітал				
Статутний капітал	12	3,859,533	3,859,533	3,859,533
Нерозподілений прибуток		45,725,551	30,119,720	29,378,818
Актуарні різниці (прибутки/збитки)		(1,710,735)	(1,777,618)	(1,284,862)
Інші резерви		28,677,651	28,677,651	28,677,651
Загальна сума власного капіталу		76,552,000	60,879,286	60,631,140
Непоточні зобов'язання				
Непоточне забезпечення на винагороди працівникам	14	2,602,636	2,846,473	2,183,668
Інше непоточне забезпечення	19	1,264,851	1,566,615	1,404,404
Довгострокові банківські кредити	15	982,015	2,327,942	3,047,624
Торговельна та інша непоточна кредиторська заборгованість		305,481	497,962	372,022
Відстрочені податкові зобов'язання	13	2,204,257	2,365,594	3,133,782
Загальна сума непоточних зобов'язань		7,359,240	9,604,586	10,141,500
Поточні зобов'язання				
Інші поточні забезпечення		12,356	8,257	7,786
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	16, 17, 18, 20	18,560,564	12,210,040	24,198,315
Поточні податкові зобов'язання, поточні		527,343	596,609	136,815
Інші поточні фінансові зобов'язання	21	2,228,306	4,534,976	2,354,777
Інші поточні нефінансові зобов'язання		561,166	515,802	74,088
Загальна сума поточних зобов'язань		21,889,735	17,865,684	26,771,781
Загальна сума зобов'язань		29,248,975	27,470,270	36,913,281
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		105,800,975	88,349,556	97,544,421

Від імені керівництва Компанії:

Maurizio Lenobardo,
 Генеральний директор
 ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Оліго Сергій Анатолійович,
 фінансовий директор – головний бухгалтер
 ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Примітки на сторінках 117-118 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

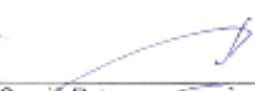
ДОДАТОК Є1

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН НА 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ (у тисячах українських гривень)

АКТИВИ	Примітки	31 грудня 2022 року	31 грудня 2021 року
1	2	3	4
Непоточні активи			
Основні засоби	6	22,872,692	59,836,707
Інвестиційна нерухомість	6	715	2,395
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	6	105,935	348,344
Загальна сума непоточних активів		22,979,342	60,187,446
Поточні активи			
Поточні запаси	7	14,021,719	14,495,239
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	8	7,886,000	26,303,048
Поточні податкові активи, поточні	10	6,515,960	3,328,865
Інші поточні нефінансові активи		325,687	111,518
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	954,053	1,374,859
Загальна сума поточних активів		29,703,419	45,613,529
Загальна сума активів		52,682,761	105,800,975

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Примітки	31 грудня 2022 року	31 грудня 2021 року
1	2	3	4
Власний капітал			
Статутний капітал	12	3,859,533	3,859,533
Нерозподілений прибуток		(3,283,553)	45,725,551
Актuarні різниці (прибутки/збитки)		(1,040,692)	(1,710,735)
Інші резерви		28,677,651	28,677,651
Загальна сума власного капіталу		28,212,939	76,552,000
Непоточні зобов'язання			
Непоточне забезпечення на винагороди працівникам	14	1,820,270	2,602,636
Інше непоточне забезпечення	18	1,485,275	1,264,851
Довгострокові банківські кредити	15	2,475,694	982,015
Інші непоточні фінансові зобов'язання		265,115	305,481
Відстрочені податкові зобов'язання	13	-	2,204,257
Загальна сума непоточних зобов'язань		6,046,354	7,359,240
Поточні зобов'язання			
Інші поточні забезпечення		8,115	12,356
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	17	11,024,153	15,956,632
Поточні податкові зобов'язання, поточні		68,286	527,343
Інші поточні фінансові зобов'язання	20	6,763,381	4,832,238
Інші поточні нефінансові зобов'язання		559,533	561,166
Загальна сума поточних зобов'язань		18,423,468	21,889,735
Загальна сума зобов'язань		24,469,822	29,248,975
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		52,682,761	105,800,975

Від імені керівництва Компанії:

<p> Мауро Лонгобардо, Генеральний директор ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»</p>		<p> Сергій Пліско, Фінансовий директор – головний бухгалтер ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»</p>
--	---	--

ДОДАТОК Ж

**ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах українських гривень, за виключенням даних на акцію)**

Стаття	Примітки	2021 рік	2020 рік
1	2	3	4
Дохід від звичайної діяльності	22	109,303,155	63,496,684
Собівартість реалізації	24	(74,561,304)	(58,845,530)
Валовий прибуток		34,741,851	4,651,154
Інші доходи	25	521,083	324,998
Витрати на збут		(109,339)	(48,092)
Адміністративні витрати	26	(3,511,390)	(2,159,849)
Інша витрата	27	(605,870)	(701,915)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		31,036,335	2,066,296
Фінансові доходи	28	195,131	22,373
Фінансові витрати	29	(542,670)	(1,240,995)
Прибуток (збиток) до оподаткування		30,688,796	847,674
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	13	(5,472,728)	(106,772)
Прибуток (збиток) від діяльності, що триває		25,216,068	740,902
Прибуток (збиток)		25,216,068	740,902

(в українських гривнях)

Стаття	Примітки	2021 рік	2020 рік
1	2	3	4
Базовий прибуток (збиток) на акцію від діяльності, що триває	12	6.53	0.19
Загальна сума базового прибутку (збитку) на акцію		6.53	0.19
Розбавлений прибуток (збиток) на акцію від діяльності, що триває	12	6.53	0.19
Загальна сума розбавленого прибутку (збитку) на акцію		6.53	0.19

Стаття	Примітки	2021 рік	2020 рік
1	2	3	4
Прибуток (збиток)		25,216,068	740,902
Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки програм з визначеною виплатою	14	81,564	(600,922)
Загальна сума іншого сукупного доходу, який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток, до оподаткування		81,564	(600,922)
Загальна сума іншого сукупного доходу, до оподаткування		81,564	(600,922)
Податок на прибуток, що відноситься до переоцінки пенсійної програми з визначеною виплатою у складі іншого сукупного доходу	13	(14,681)	108,166
Сумарний податок на прибуток, що відноситься до компонентів іншого сукупного доходу, який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток		(14,681)	108,166
Загальна сума іншого сукупного доходу		66,883	(492,756)
Загальна сума сукупного доходу		25,282,951	248,146

Від імені керівництва Компанії:

Мауро Лонгобардо,
Генеральний директор
ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Плічно Сергій Анатолійович,
Фінансовий директор – головний бухгалтер
ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ДОДАТОК Ж1

**ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах українських гривень, за виключенням даних на акцію)**

Стаття 1	Примітки 2	2022 рік 3	2021 рік 4
Дохід від звичайної діяльності	21	43,818,410	109,303,155
Собівартість реалізації	23	(55,829,721)	(74,561,304)
Валовий прибуток		(12,011,311)	34,741,851
Інші доходи	24	596,185	521,083
Витрати на збут		(42,846)	(109,339)
Адміністративні витрати	25	(1,805,121)	(3,511,390)
Інша витрата	26	(36,967,188)	(605,870)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		(50,230,281)	31,036,335
Фінансові доходи	27	25,141	195,131
Фінансові витрати	28	(1,155,305)	(542,670)
Прибуток (збиток) до оподаткування		(51,360,445)	30,688,796
Податкові доходи (витрати)	13	2,351,341	(5,472,728)
Прибуток (збиток) від діяльності, що триває		(49,009,104)	25,216,068
Прибуток (збиток)		(49,009,104)	25,216,068

(в українських гривнях)

Стаття 1	Примітки 2	2022 рік 3	2021 рік 4
Базовий прибуток (збиток) на акцію від діяльності, що триває	12	(12,70)	6,53
Загальна сума базового прибутку (збитку) на акцію		(12,70)	6,53
Розбавлений прибуток (збиток) на акцію від діяльності, що триває	12	(12,70)	6,53
Загальна сума розбавленого прибутку (збитку) на акцію		(12,70)	6,53

Стаття 1	Примітки 2	2022 рік 3	2021 рік 4
Прибуток (збиток)		(49,009,104)	25,216,068
Інший сукупний дохід, до оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки програм з визначеною виплатою	14	817,125	81,564
Загальна сума іншого сукупного доходу, який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток, до оподаткування		817,125	81,564
Загальна сума іншого сукупного доходу, до оподаткування		817,125	81,564
Податок на прибуток, що відноситься до переоцінки пенсійної програми з визначеною виплатою у складі іншого сукупного доходу	13	(147,082)	(14,681)
Сумарний податок на прибуток, що відноситься до компонентів іншого сукупного доходу, який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток		(147,082)	(14,681)
Загальна сума іншого сукупного доходу		670,043	66,883
Загальна сума сукупного доходу		(48,339,061)	25,282,951

Від імені керівництва Компанії:

Мауро Лонгбардо,
Генеральний директор
ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Сергій Плічко,
Фінансовий директор – головний бухгалтер
ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ДОДАТОК 3

Таблиця 6 – Характеристика 10 великих металургійних компаній України за 2022 рік

Компанія	СЕО	Виторг, млрд грн	Збиток/ прибуток, млрд грн	Динаміка виторгу, %	Працівників, осіб
1. «Метінвест»	Ю. Риженков	268,1	(70,9)	-45	71 377
2. «Запоріжсталь»	Р. Слободянюк	46,9	(4,9)	-46	9 305
3. «АрселорМіттал Кривий Ріг»	М. Лонгобардо	43,8	(49)	-60	17 221
4. «Ferrexpo»	Л. Дженовезе	40,4	7,1	-41	8 000
5. «АВ Метал Груп»	О. Тульчінська	12	0,024	-36	3 221
6. «Южкокс»	В. Литовка	9,5	(1,2)	+31	1 179
7. «Південний ГЗК»	К. Федін	9,3	(0,64)	-82	5 473
8. «КЗРК»	С. Новак	6,3	1,1	-44	5 548
9. «Дніпровський металургійний завод»	В. Баш	5,4	0,019	-45	2 910
10. «Дніпроспецсталь»	С. Кійко	5	(1,9)	-49	3 159

ДОДАТОК И

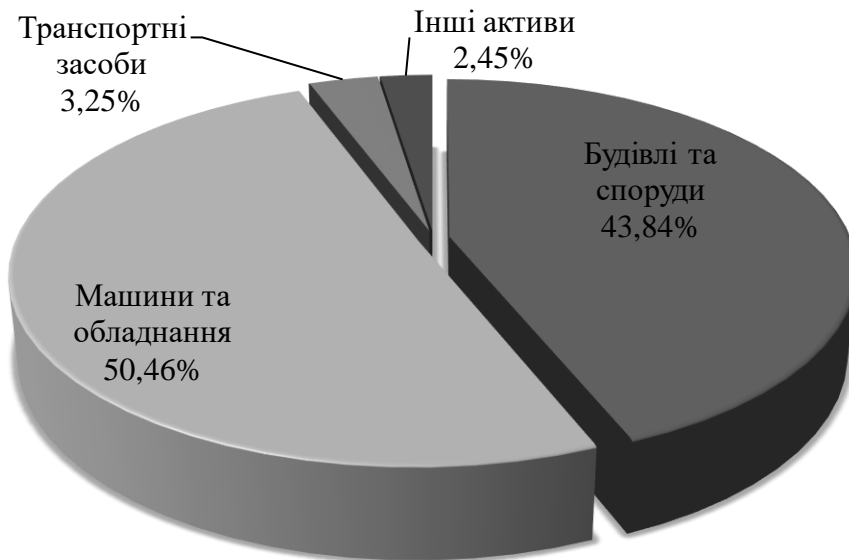

Рисунок 2 – Структура ОЗ на ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» за 2020 рік

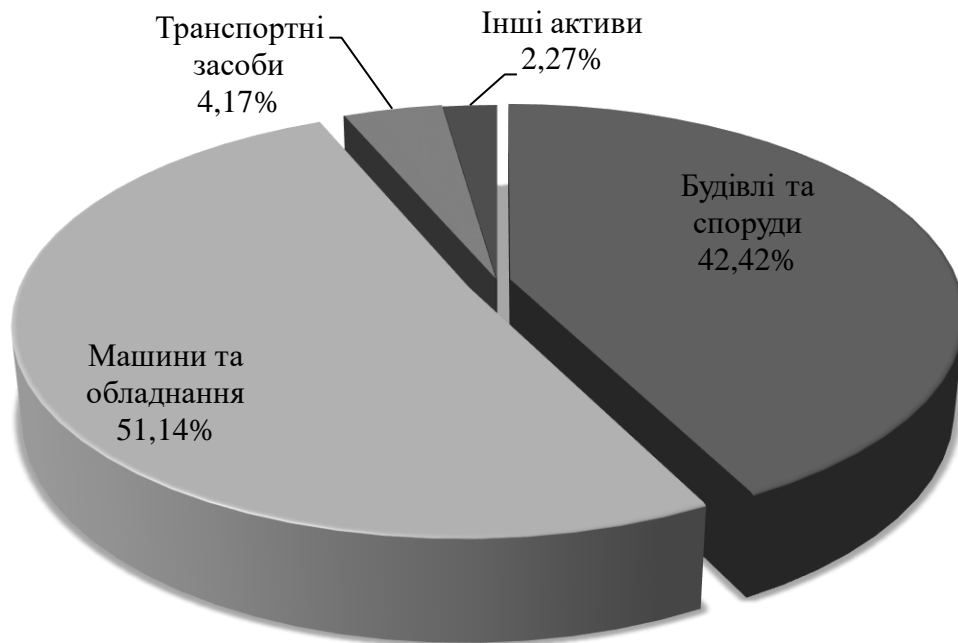

Рисунок 3 – Структура ОЗ на ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» за 2021 рік

Продовження додатку И

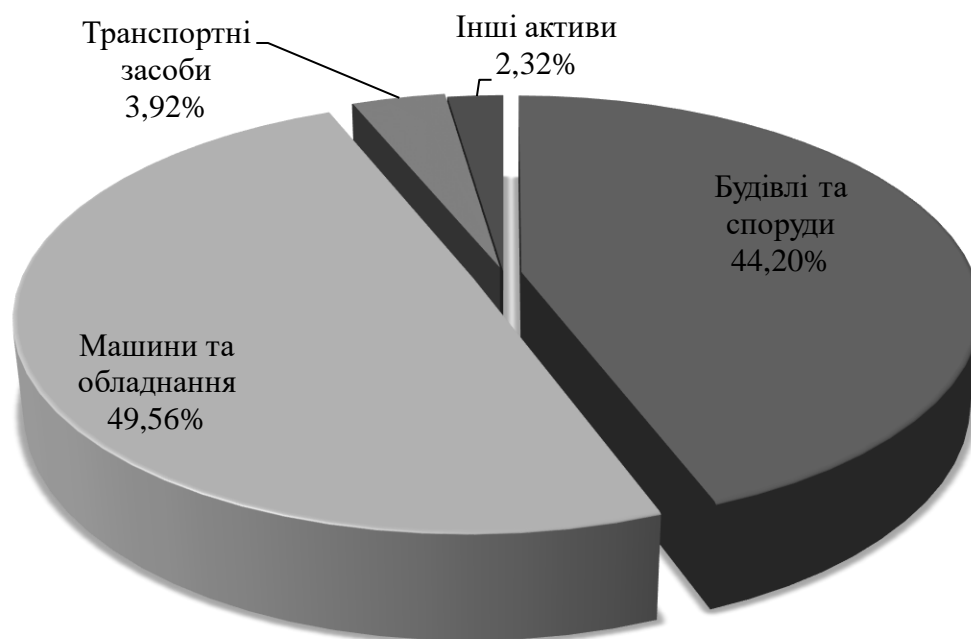

Рисунок 4 – Структура ОЗ на ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» за 2022 рік

ДОДАТОК І

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(у тисячах українських гривень)

4. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Заява про відповідність

Ця фінансова звітність є консолідованою фінансовою звітністю Групи, яка підготовлена у відповідності до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ») та відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо підготовки та подання консолідованої фінансової звітності підприємств.

Цю консолідовану фінансову звітність було підготовлено на основі припущення про здатність Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, що передбачає реалізацію активів та погашення зобов'язань під час звичайної господарської діяльності, як описано у Примітці 35.

Основа підготовки консолідованої фінансової звітності

Ця консолідована фінансова звітність Групи була підготовлена на основі принципу історичної собівартості, за винятком пенсійних зобов'язань, які оцінюються у відповідності до МСБО 19 «Виплати працівникам» та фінансових інструментів, які оцінюються відповідно до положень МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Історична вартість переважно визначається на основі справедливої вартості компенсації, сплаченої в обмін на товари і послуги.

Справедлива вартість визначається як ціна, яка була б отримана у результаті продажу активу або сплачена у результаті передачі зобов'язання у звичайній операції між учасниками ринку на дату оцінки, незалежно від того, чи підлягає ця ціна безпосередньому спостереженню або оцінці із використанням іншої методики оцінки. Під час оцінки справедливої вартості активу або зобов'язання Група бере до уваги характеристики відповідного активу або зобов'язання так, ніби учасники ринку враховували ці характеристики під час визначення ціни активу або зобов'язання на дату оцінки.

Справедлива вартість для цілей оцінки та/або розкриття у цій консолідованій фінансовій звітності визначається на такій основі, за виключенням операцій виплат на основі акцій, які входять у сферу застосування МСФЗ 2, операцій оренди, які входять у сферу застосування МСФЗ 16, та інших вартостей, які мають певну схожість зі справедливою вартістю, але не є справедливою вартістю, такі як чиста вартість реалізації згідно з МСБО 2 або вартість при використанні згідно з МСБО 36.

Окрім того, для цілей консолідованої фінансової звітності оцінки справедливої вартості розподіляються за категоріями на Рівні 1, 2 або 3 у залежності від того, наскільки вхідні дані, використані для оцінок справедливої вартості, піддаються спостереженню, і важливості таких вхідних даних для оцінки справедливої вартості у цілому:

- вхідні дані Рівня 1 являють собою ціни котирування (без коригування) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання, до яких підприємство може мати доступ на дату оцінки;
- вхідні дані Рівня 2 являють собою вхідні дані (окрім цін котирування, віднесених до Рівня 1), які можна спостерігати для активу чи зобов'язання прямо або опосередковано; та
- вхідні дані Рівня 3 – це вхідні дані для активу чи зобов'язання, яких немає у відкритому доступі.

Основа консолідації

Дочірніми підприємствами називаються компанії, над якими Група має контроль. Контроль досягається тоді, коли Група має владні повноваження щодо об'єкта інвестування, зазнає ризиків або має права щодо змінних результатів діяльності об'єкта інвестування; та має здатність використовувати свої владні повноваження щодо об'єкта інвестування для впливу на результати його діяльності. дочірні підприємства консолідуються із дати, коли контроль переходить до Групи (на дату придбання чи створення), і припиняють консолідуватися із дати, коли контроль втрачається.

Операції між компаніями Групи, залишки за операціями та нереалізовані прибутки або збитки від таких операцій виключаються повністю під час консолідації. В облікову політику дочірніх підприємств, за необхідності, вносяться зміни для забезпечення їхньої відповідності із політикою, прийнятою Групою.

Продовження додатку І

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(у тисячах українських гривень)

Компанія переоцінює наявність чи відсутність контролю, якщо факти чи обставини вказують на зміну одного чи декількох елементів контролю, вказаних вище.

У випадку коли Група має переважну більшість прав голосу в об'єкті інвестування, вона продовжує оцінювати, чи достатньо цих прав голосу для забезпечення її практичної здатності керувати значущими видами його діяльності одноосібно і чи є права голосу Групи достатніми для надання їй владних повноважень над об'єктом інвестування

Група враховує усі відповідні факти та обставини під час оцінки того, чи є права голосу Групи в об'єкті інвестування достатніми для надання їй владних повноважень над ним, у тому числі:

- розмір утримуваного Групою пакету голосів порівняно із розміром та ступенем розосередженості пакетів інших утримувачів прав голосу;
- потенційні права голосу, утримувані Групою, інших утримувачів голосів або інших сторін;
- права, які виникають внаслідок інших контрактних угод; та
- будь-які додаткові факти та обставини, які вказують на те, що Група має або не має можливості керувати значущими видами діяльності у період часу, коли необхідно прийняти рішення, включно з порядком розподілу голосів під час голосування на попередніх зборах акціонерів.

Операції із неконтрольованими частками

Група відображає операції із неконтрольованими частками як операції із власниками капіталу Групи. Для операцій придбання неконтрольованих часток різниця між будь-якою компенсацією сплаченою та відповідною часткою балансової вартості придбаних чистих активів дочірнього підприємства відображається у складі власного капіталу. Прибутки або збитки у результаті продажу неконтрольованих часток також відображаються у складі власного капіталу.

Коли Група втрачає контроль або істотний вплив над підприємством, то збережена частка володіння у ньому переоцінюється до її справедливої вартості, причому зміна балансової вартості визнається у складі прибутку або збитку.

Функціональна валюта

Функціональною валютою Групи є українська гривня («гривня» або «грн»), валюта основного економічного середовища, у якому підприємство здійснює свою діяльність.

Операції в іноземних валютах

Операції, деноміновані у валютах, які відрізняються від функціональної валюти, визнаються за курсами обміну, які були встановлені Національним банком України та діяли на дати відповідних операцій. На кінець кожного звітного періоду монетарні статті, деноміновані в іноземних валютах, перераховуються у функціональну валюту за курсами обміну, які діяли на звітну дату. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються із використанням курсів обміну валют, які діяли на дату первісного визнання. Немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, перераховуються із використанням курсів обміну валют, які діяли на дату визначення справедливої вартості. Курсові різниці за монетарними статтями визнаються у складі прибутку або збитку того періоду, в якому вони виникають.

Курсові різниці, що виникають в результаті операційної діяльності, відображаються у складі інших операційних витрат або доходів, інші курсові різниці відображаються у складі фінансових витрат або доходів.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»
ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

Курси обміну валют, які діяли у відповідні періоди, представлені таким чином:

	Станом на 31 грудня 2022 року	Середній курс за 12 місяців 2022 року	Станом на 31 грудня 2021 року	Середній курс за 12 місяців 2021 року
грн/дол. США	36.5686	32.4057	27.2782	27.2659
грн/євро	38.9510	34.0155	30.9226	32.2590

Валюта подання

Валютою подання цієї консолідованої фінансової звітності Групи є українська гривня.

Визнання доходів

Група визнає дохід від договорів з клієнтами згідно з МСФЗ 15, за яким доходи від реалізації визнаються для відображення передачі обіцяних товарів або послуг клієнтам у сумі, яка відображає суму компенсації, на яку Група, як передбачається, матиме право в обмін за ці товари та послуги. Група використовує п'яти етапну модель для визнання доходів:

- виявлення договору з клієнтом;
- виявлення зобов'язань щодо виконання у договорі;
- визначення ціни операції;
- розподіл ціни операції на зобов'язання щодо виконання у договорах;
- визнання доходів від реалізації тоді, коли (або як тільки) Група задовольняє зобов'язання щодо виконання.

Для договорів Групи з клієнтами зобов'язання щодо виконання виконується на певний момент часу, а не протягом певного часу – зокрема, на момент коли товари постачаються до клієнтів або перевізника, який доставить товари до його клієнтів. Контроль переходить на момент, коли товари стають доступними для перевізника або коли покупець отримує у володіння товари (коли покупець отримує ризики та винагороди/вигоди від володіння товарами). Цей момент часу залежить великою мірою від умов постачання, як визначено у відповідному договорі. Момент визнання доходів збігається з моментом передачі права власності на товари згідно з умовами постачання за договором (зазвичай на основі міжнародних умов торгівлі – Incoterms), коли клієнт отримує істотні ризики та винагороди від володіння товарами, а Група отримує право на платежі за доставлені товари.

Група не має практики надавати гарантії за продані товари своїм клієнтам. Договори Групи з клієнтами не містять будь-яких істотних фінансових компонентів. Ціна операції визначається як ціна договору, за вирахуванням змінної величини компенсації у вигляді торгових знижок (якщо такі є). Торгові знижки надаються клієнтам Групи на основі обсягів продажів. На кінець кожного звітного періоду керівництво оцінює найвірогіднішу суму цієї змінної величини компенсації і вносить відповідні коригування у суму доходів.

Визнання витрат

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони були понесені.

Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були понесені.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

Витрати за позиками

Витрати за позиками, які безпосередньо стосуються операцій придбання, будівництва або виробництва кваліфікованих активів, тобто активів, для підготовки яких до очікуваного використання або продажу потрібен значний період часу, додаються до первісної вартості цих активів до того моменту, поки такі активи не будуть, в основному, готові до їх очікуваного використання або продажу.

Курсові різниці, що виникають на основній сумі довгострокових кредитів банків, не включаються до суми витрат на позики.

Усі інші витрати за позиками визнаються у консолідованому звіті про сукупний дохід того періоду, в якому вони понесені.

Податок на додану вартість

Дохід від реалізації, витрати та немонетарні активи визнаються за вирахуванням суми податку на додану вартість («ПДВ»), крім випадків коли ПДВ, сплачений під час придбання активів або послуг, не підлягає відшкодуванню податковим органом; у такому випадку ПДВ визнається як частина витрат на придбання активу або частина витратної статті, в залежності від обставин.

Дебіторська і кредиторська заборгованість відображаються з урахуванням суми податку на додану вартість.

Оренда

Група оцінює, чи є договір орендою або чи містить він оренду, на початку дії договору. Договір є орендним або містить оренду, якщо він передає право контролювати використання ідентифікованого активу протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію. МСФЗ 16 встановлює принципи визнання, оцінки, подання оренди та розкриття інформації про неї. Мета полягає у тому, щоб забезпечити надання орендарями та орендодавцями доречної інформації у такий спосіб, щоб ці операції були подані достовірно.

Група як Орендар. Визначення того, чи є договір орендою, або чи містить договір оренду, ґрунтується на оцінці та аналізі змісту угоди на початку дії договору: договір є, чи містить оренду, якщо договір передає право контролювати користування ідентифікованим активом протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію.

На дату початку оренди Група визнає актив з права користування та орендне зобов'язання по відношенню до всіх договорів оренди, за виключенням короткострокової оренди (зі строком оренди 12 місяців чи менше) та оренди, за якою базовий актив є малоцінним. Група визнає орендні платежі, пов'язані з такою орендою, як витрати на прямолінійній основі протягом строку оренди.

На дату початку оренди Група оцінює актив з права користування за собівартістю, що складається з:

- а) суми первісної оцінки орендного зобов'язання, як описано в параграфі 26 МСФЗ 16;
- б) будь-яких орендних платежів, здійснених на, або до дати початку оренди, за вирахуванням отриманих стимулів до оренди;
- в) будь-яких первісних прямих витрат, понесених Групою; та
- г) оцінки витрат, які будуть понесені орендарем у процесі демонтажу та переміщення базового активу, відновлення місця, на якому він розташований, або відновлення базового активу до стану, що вимагається умовами оренди, окрім випадків, коли такі витрати здійснюються з метою виробництва запасів.

На дату початку оренди Група оцінює орендне зобов'язання за теперішньою вартістю орендних платежів, не сплачених на таку дату.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»
ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

На дату початку оренди орендні платежі, включені в оцінку орендного зобов'язання, складаються з вказаних далі платежів за право використання базового активу протягом строку оренди, які не були сплачені на дату початку оренди:

- а) фіксовані платежі, за вирахуванням будь-яких стимулів до оренди, що підлягають отриманню;
- б) змінні орендні платежі, які залежать від індексу чи ставки, первісно оцінені з використанням такого індексу чи ставки на дату початку оренди;
- в) суми, що, як очікується, будуть сплачені орендарем за гарантіями ліквідаційної вартості;
- г) ціна виконання можливості придбання, якщо орендар обґрунтовано впевнений у тому, що він скористається такою можливістю; та
- г') платежі в рахунок штрафів за припинення оренди, якщо строк оренди відображає реалізацію орендарем можливості припинення оренди.

Після дати початку оренди Група оцінює актив з права користування, застосовуючи модель собівартості.

Після дати початку оренди Група оцінює орендне зобов'язання:

- а) збільшуючи балансову вартість з метою відобразити процент за орендним зобов'язанням;
- б) зменшуючи балансову вартість з метою відобразити здійснені орендні платежі; та
- в) переоцінюючи балансову вартість з метою відобразити будь-які переоцінки або модифікації оренди, згідно вимог МСФЗ 16.

Група як Орендодавець. Група класифікує кожну зі своїх оренд або як операційну оренду, або як фінансову оренду.

Оренда класифікується як фінансова оренда, якщо вона передає в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на базовий актив. Оренда класифікується як операційна оренда, якщо вона не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий актив.

Група визнає орендні платежі від операційної оренди як дохід на прямолінійній основі.

Пенсійний план із визначеними виплатами

Група зобов'язана компенсувати Державному пенсійному фонду України кошти за пенсії, які виплачуються державою колишнім працівникам Групи, які працювали у шкідливих для здоров'я умовах праці (перелік професій «Список I» та «Список II») і, відповідно, отримали право виходу на пенсію та одержання пенсії раніше визначеного пенсійним законодавством віку, а також здійснює одноразові виплати при виході працівників на пенсію.

Цей пенсійний план з визначеними виплатами («План») не має фінансового фонду, і, відповідно, активів на його здійснення. Витрати, пов'язані з даним Планом, нараховуються у цій консолідованій фінансовій звітності з використанням методу прогнозованої облікової одиниці стосовно працівників, які мають право на такі виплати, причому актуарні оцінки проводяться на кінець кожного звітного періоду.

Чисте зобов'язання Групи відносно даного Плану розраховується шляхом оцінки суми майбутніх виплат, які належать працівникам за надані ними послуги у поточному та попередньому періодах.

Сума виплати потім дисконтується для визначення поточної вартості зобов'язання, яке відображається у консолідованому звіті про фінансовий стан. Ставка дисконтування оцінюється з використанням фактичної дохідності корпоративних цінних паперів, які мають високий рейтинг, або державних цінних паперів, які мають такий же термін погашення, як і відповідне пенсійне зобов'язання, та які торгуються на фондових ринках, та коригується з урахуванням середнього очікуваного рівня інфляції.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(у тисячах українських гривень)

Категорії витрат по пенсійному плану з визначеними виплатами представлені таким чином:

- вартість поточних послуг (включаючи вартість послуг поточного та минулих періодів, а також прибутки або збитки від скорочень і погашень по пенсійному плану);
- чисті процентні витрати; та
- переоцінка.

Група відображає вартість поточних послуг у складі прибутків та збитків, а саме, в складі собівартості реалізованої продукції, того періоду, в якому вони виникають. Чисті процентні витрати відображаються у складі фінансових витрат того періоду, в якому вони виникають. Переоцінка, яка включає актуарні прибутки та збитки, відображається негайно у консолідованому звіті про фінансовий стан із визнанням відповідних доходів або витрат у складі іншого сукупного доходу того періоду, в якому вони виникають. Переоцінка, визнана у складі іншого сукупного доходу, відображається негайно у складі власного капіталу і не буде змінювати свою класифікацію на прибуток або збиток в наступних звітних періодах.

Пенсійний план з визначеними внесками

Група здійснює внески до Державного пенсійного фонду України виходячи із заробітної плати кожного працівника. Витрати Групи за цими внесками відображаються у статті «Заробітна плата та відповідні нарахування» в складі собівартості реалізованої продукції. Ці суми включаються до складу витрат у тому періоді, в якому вони були понесені.

Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток за рік включають в себе суму поточного податку і відстроченого податку.

Поточний податок. Податок, який підлягає сплаті у поточному періоді, розраховується виходячи з суми оподаткованого прибутку за рік. Оподаткований прибуток відрізняється від прибутку або збитку, відображеного у консолідованому звіті про сукупний дохід, тому що в нього не включені статті доходів або витрат, які підлягають оподаткуванню або які відносяться на витрати в цілях оподаткування в інші роки, а також тому, що в нього не включаються статті, які ніколи не підлягатимуть оподаткуванню або які ніколи не відносяться на витрати в цілях оподаткування. Зобов'язання Групи з поточного податку на прибуток розраховується із використанням чинних податкових ставок станом на кінець звітного періоду.

Відстрочений податок. Відстрочений податок визнається стосовно тимчасових різниць між балансовою вартістю активів і зобов'язань у консолідованій фінансовій звітності та відповідними податковими базами, які використовуються для розрахунку оподаткованого прибутку шляхом використання методу балансового зобов'язання. Відстрочені податкові зобов'язання зазвичай визнаються щодо всіх тимчасових різниць, які відносяться на витрати, що враховуються для визначення об'єкту оподаткування, у тому обсязі, щодо якого існує ймовірність отримання оподаткованого прибутку, за рахунок якого можна буде реалізувати ці тимчасові різниці.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання оцінюються за податковими ставками, які, як очікується, будуть застосовуватися у тому періоді, в якому актив буде реалізований або буде погашене зобов'язання, на основі діючого податкового законодавства на кінець звітного періоду. Оцінка відстрочених податкових зобов'язань і активів відображає податкові наслідки, які можуть виникнути у результаті використання Групою на кінець звітного періоду того або іншого методу для відшкодування або погашення балансової вартості своїх активів та зобов'язань.

Поточний податок на прибуток підприємств і відстрочений податок на прибуток визнаються витратами або доходом у складі прибутку або збитку, крім податку на прибуток, який визнається в іншому сукупному доході чи в складі власного капіталу за операціями, які відображаються безпосередньо в іншому сукупному доході чи у складі власного капіталу.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ (у тисячах українських гривень)

Основні засоби

Основні засоби відображаються за собівартістю (первісною вартістю), за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності.

Первісна вартість об'єкта основних засобів включає: ціну придбання, включаючи імпортні мита і пов'язані з таким придбанням податки, які не відшкодовуються; витрати на встановлення та налагодження основних засобів, а також інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні до використання за призначенням.

Первісна вартість об'єктів основних засобів також одночасно збільшується зі створенням забезпечення на об'рунтовану розрахунком суму зобов'язань, яке відповідно до законодавства виникає у Групі щодо приведення земельних ділянок, на яких проводяться видобувні роботи, у стан, придатний для подальшого використання («рекультивация земель»). Таке збільшення відображається у вартості активів, до яких відноситься таке забезпечення.

Основними засобами вважаються матеріальні активи, що утримуються з метою їх використання в процесі виробництва або поставок товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року.

Строк корисного використання об'єктів основних засобів визначається експертним шляхом при передачі об'єктів основних засобів в експлуатацію. Строк корисного використання (експлуатації) об'єктів основних засобів переглядається у разі зміни очікуваних економічних вигід від його використання, а також на кінець кожного звітної періоду.

Амортизація основних засобів нараховується з метою списання первісної вартості об'єктів основних засобів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості протягом корисного строку використання активу із використанням прямолінійного методу. Строки корисного використання груп основних засобів представлені таким чином:

Групи основних засобів	Роки
Будівлі та споруди	10-50 років
Машини та обладнання	3-30 років
Транспортні засоби	5-15 років
Інші активи	2-20 років

Незавершене будівництво включає витрати, безпосередньо пов'язані з будівництвом основних засобів. Незавершене будівництво не амортизується. Незавершене будівництво визнається у складі основних засобів якщо активи готові до використання, тобто коли вони будуть перебувати у місці та стані, який забезпечує їхню експлуатацію відповідно до намірів керівництва.

Об'єкт основних засобів припиняють визнавати після вибуття або коли більше не очікується отримання майбутніх економічних вигід від продовження використання цього активу. Будь-який прибуток або збиток, який виникає у результаті вибуття або списання об'єкта основних засобів (розраховані як різниця між чистими надходженнями від вибуття активу та його балансовою вартістю), визнається у складі прибутку або збитку.

Зменшення корисності основних засобів та незавершених капітальних інвестицій

На кінець кожного звітної періоду Група переглядає балансову вартість своїх основних засобів та незавершених капітальних інвестицій з метою визначення чи існує будь-яке свідчення того, що ці активи зазнали збитку від зменшення корисності. У разі наявності таких ознак Група здійснює оцінку суми відшкодування відповідного активу для визначення розміру збитку від зменшення корисності (якщо таке зменшення корисності мало місце). Якщо неможливо здійснити оцінку суми відшкодування окремого активу, Група здійснює оцінку суми відшкодування одиниці, яка генерує грошові кошти, до якої належить даний актив.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(у тисячах українських гривень)

Сума очікуваного відшкодування являє собою більшу з величин: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж та вартості використання активу. При проведенні оцінки вартості використання активу сума очікуваних майбутніх грошових потоків дисконтується до їхньої теперішньої вартості з використанням ставки дисконтування до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та характерні для активу ризики, по відношенню до яких не були скориговані оцінки майбутніх грошових потоків.

Якщо, за оцінками, сума очікуваного відшкодування активу (або одиниці, яка генерує грошові кошти) менша від його балансової вартості, то балансова вартість активу (одиниці, яка генерує грошові кошти) зменшується до суми очікуваного відшкодування. Збитки від зменшення корисності одразу визнаються у складі прибутку або збитку.

У випадках коли збиток від зменшення корисності у подальшому сторнується, балансова вартість активу (або одиниці, яка генерує грошові кошти) збільшується до переглянутої оцінки його суми відшкодування, але таким чином, щоб збільшена балансова вартість не перевищувала балансову вартість (за вирахуванням амортизації), яка була б визначена за умови відсутності збитків від зменшення корисності активу (або одиниці, яка генерує грошові кошти), визнаних у попередні роки.

Поточні запаси

Поточні запаси Групи складаються із виробничих запасів (сировини і матеріалів), незавершеного виробництва, готової продукції та інших запасів.

Собівартість придбаних запасів включає витрати на придбання, які сплачуються відповідно до угоди з постачальником (за вирахуванням непрямих податків), суми непрямих податків, які пов'язані з придбанням запасів і які не відшкодовуються Групи, транспортних витрат та інших витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Первісною вартістю готової продукції і незавершеного виробництва є фактична виробнича собівартість, включаючи прямі витрати на сировину, заробітну плату, амортизацію та загальні виробничі накладні витрати, за виключенням нерозподілених виробничих накладних витрат та понаднормових сум виробничої собівартості запасів, які визнаються безпосередньо у складі собівартості реалізації. Первісна вартість іншої продукції, яка є здебільшого побічним продуктом при виробництві основної продукції, визначається виходячи з її очікуваної чистої вартості реалізації.

Під час списання запасів у виробництво, продажу й іншому вибутті, оцінка запасів проводиться за середньозваженою собівартістю.

Поточні запаси відображаються за меншою з двох величин: первісної вартості та чистої вартості реалізації. Чиста вартість реалізації визначається як ціна продажу, за вирахуванням витрат на завершення виробництва продукції та витрат на продаж.

Поточні податкові активи, поточні

Суми до відшкодування за розрахунками з бюджетом (податки до відшкодування та передоплати за податками) обліковуються за фактичною вартістю сплачених коштів. Доцільність створення резервів під знецінення таких сум до відшкодування аналізується на кінець кожного звітного періоду.

Аванси, видані постачальникам

Аванси видані постачальникам відображаються за фактичною вартістю сплачених коштів, за вирахуванням резервів під знецінення.

Аванси, одержані від покупців

Аванси, одержані від покупців відображаються за фактичною вартістю отриманих коштів.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(у тисячах українських гривень)

Забезпечення

Забезпечення визнаються, коли Група має поточне зобов'язання (юридичне або конструктивне) внаслідок минулої події, і при цьому вірогідним є те, що Група буде змушена погасити це зобов'язання, і можна зробити достовірну оцінку цього зобов'язання.

Сума, визнана як забезпечення, є найкращою оцінкою компенсації, необхідної для погашення поточного зобов'язання на кінець звітного періоду, з урахуванням усіх ризиків та невизначеності, характерних для цього зобов'язання. У випадках коли сума забезпечення оцінюється з використанням потоків грошових коштів, які, як очікується, будуть необхідні для погашення поточних зобов'язань у майбутньому, його балансова вартість відображає теперішню вартість цих потоків грошових коштів.

У випадках коли очікується, що виплати, необхідні для погашення суми забезпечення, частково або повністю будуть відшкодовані третьою стороною, відповідна дебіторська заборгованість визнається як актив, якщо існує достатня впевненість у тому, що таке відшкодування буде отримане, і суму дебіторської заборгованості можна визначити достовірно.

Довгострокові забезпечення Групи включають забезпечення майбутніх витрат з виведення активів.

Резерв майбутніх витрат з виведення активів (резерв на рекультивацию земель)

Відповідно до вимог чинного законодавства, Група повинна зробити рекультивацию земель, які зазнали змін у структурі рельєфу, екологічному стані ґрунтів і материнських порід та у гідрологічному режимі внаслідок проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт. Резерв під витрати на рекультивацию земель визнається в момент порушення земель. Сума резерву визначається виходячи з вартості очікуваного переліку робіт необхідних для демонтажу встановленого обладнання та приведення земельних ділянок, на яких розташовані активи, у стан, придатний для подальшого використання згідно з законодавством. Розрахована сума резерву дисконтується з використанням ставки дисконтування, що є ставкою до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі. Сума резерву переглядається на кожну звітну дату та у разі потреби коригується.

Зміна балансової вартості резерву коригується за рахунок статті первісної вартості основних засобів, окрім збільшень балансової вартості резерву, які відображають плин часу. Зміна балансової вартості резерву за рахунок плину часу визнається як фінансові витрати.

Умовні зобов'язання та активи

Умовні зобов'язання не визнаються у консолідованій фінансовій звітності. Вони розкриваються у примітках до консолідованої фінансової звітності, крім тих випадків коли ймовірність відтоку ресурсів, які втілюють економічні вигоди, є незначною.

Умовні активи не визнаються у консолідованій фінансовій звітності, але розкриваються у примітках, якщо існує достовірна ймовірність надходження економічних вигід.

Фінансові інструменти

Група визнає фінансові активи та фінансові зобов'язання у своєму консолідованому звіті про фінансовий стан, коли вона стає стороною у контрактних взаємовідносинах щодо певного інструмента.

Фінансові активи та зобов'язання первісно оцінюються за справедливою вартістю (окрім торгівельної дебіторської заборгованості, яка оцінюється за ціною операції). Витрати на здійснення операції, які безпосередньо стосуються придбання або випуску фінансових активів та фінансових зобов'язань (окрім фінансових активів та фінансових зобов'язань, які відображаються за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у складі прибутку або збитку) додаються до або вираховуються зі справедливої вартості фінансових активів або фінансових зобов'язань, відповідно, під час первісного визнання. Облікова політика щодо подальшої оцінки цих статей розкривається у відповідних розділах облікової політики, викладеної нижче.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

Метод ефективної відсоткової ставки

Метод ефективної ставки відсотка є методом розрахунку амортизованої вартості фінансового активу (зобов'язання) і розподілу відсоткових доходів (витрат) протягом відповідного періоду. Ефективна ставка відсотка є ставкою, яка забезпечує точне дисконтування оцінюваних майбутніх грошових потоків або надходжень за очікуваний строк дії фінансового активу до амортизованої собівартості фінансового активу. Під час розрахунку ефективної ставки відсотка Група оцінює очікувані грошові потоки шляхом урахування всіх умов договору за фінансовим активом і очікуваних кредитних збитків.

Фінансові активи

Фінансові активи Групи класифікуються як такі, що в подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти в касі та грошові кошти на рахунках у банках, які швидко конвертуються у готівку, та депозити з первісним терміном погашення менше трьох місяців.

Кредитне знецінення фінансових активів

Станом на кожну звітну дату Група оцінює резерв під збитки за фінансовим інструментом у розмірі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії фінансового інструменту, якщо кредитний ризик за таким фінансовим інструментом значно зріс із моменту первісного визнання.

По відношенню до торговельної дебіторської заборгованості, що є наслідком операцій у межах сфери застосування МСФЗ 15, станом на звітну дату Група завжди оцінює резерв під збитки в розмірі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії інструменту. Стосовно торговельної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, простроченої понад 180 днів, резерв створюється в розмірі 100% від суми такої заборгованості.

Щодо всіх інших фінансових активів, Група визнає кредитні збитки за весь строк дії інструменту, коли спостерігалось значне збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання. Якщо станом на звітну дату кредитний ризик за фінансовим інструментом не зазнав значного зростання з моменту первісного визнання, Група оцінює резерв під збитки за таким фінансовим інструментом у розмірі, що дорівнює 12-місячним очікуваним кредитним збиткам.

Група оцінює очікувані кредитні збитки за фінансовим активом у спосіб, що відображає:

- об'єктивну та зважену за ймовірністю суму, визначену шляхом оцінки певного діапазону можливих результатів;
- часову вартість грошей;
- обґрунтовано необхідну та підтверджувану інформацію про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов, що може бути одержана без надмірних витрат або зусиль станом на звітну дату.

Фінансові зобов'язання

Фінансові зобов'язання первісно оцінюються за справедливою вартістю, за вирахуванням витрат на здійснення операції. Фінансові зобов'язання у подальшому оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної відсоткової ставки.

Продовження додатку I

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»
ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

Припинення визнання фінансових зобов'язань

Група виключає фінансове зобов'язання (або частину фінансового зобов'язання) зі свого консолідованого звіту про фінансовий стан тоді й лише тоді, коли воно погашається: тобто тоді, коли зобов'язання, передбачене договором, виконано або анульовано, або коли сплив термін його виконання. Різниця між балансовою вартістю фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання), яке було погашене або передане іншій стороні, та виплаченою компенсацією, включаючи будь-які передані грошові активи або прийняті зобов'язання, визнається в прибутку або збитку.

Актуарні різниці

Актуарні різниці складаються з накопиченого іншого сукупного збитку, що виникає при визнанні змін в актуарних оцінках.

Інші резерви

Інші резерви складаються з накопичених курсових різниць, сформованих до 31 грудня 2014 року включно, а також з резервного капіталу, що використовується для покриття витрат, пов'язаних з відшкодуванням збитків та позапланових витрат. Резервний капітал сформовано у розмірі 15.0% від статутного капіталу шляхом щорічних відрахувань 5.0% чистого прибутку Групи у попередніх періодах. При повному чи частковому використанні коштів резервного капіталу він повинен бути сформований знову або поповнений шляхом наступних щорічних відрахувань з прибутку Групи до досягнення ним 15.0% від статутного капіталу. Рішення щодо щорічних відрахувань до резервного капіталу приймається Загальними зборами акціонерів. Резервний капітал не підлягає подальшому розподілу у вигляді дивідендів.

Інформація за сегментами

Звітність за сегментами подається з урахуванням точки зору керівництва і стосується тих підрозділів Групи, які визначені як операційні бізнес-сегменти. Операційні бізнес-сегменти визначаються на основі внутрішніх звітів, які готуються для осіб, які ухвалюють основні операційні рішення Групи. Підготовка цих внутрішніх звітів відбувається на тій самій основі, що й цієї консолідованої фінансової звітності.

ДОДАТОК І

Таблиця 7 – Порівняння нових (Наказ № 818) та старих (Наказ № 352) форм первинної документації з обліку основних засобів

№ з/п	Наказ № 352	Порядок № 818 (нові)
1	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. № ОЗ-1)	Акт введення в експлуатацію основних засобів
		Акт приймання-передачі основних засобів
		Акт внутрішнього переміщення основних засобів
<p>Якщо наказ № 352 містить усього одну форму на всі випадки надходження основних засобів, то наказ № 818 для цього передбачає аж 3 різні форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Акт введення в експлуатацію основних засобів застосовують для зарахування до складу основних засобів придбаних, створених (виготовлених), а також безоплатно отриманих основних засобів; - Акт приймання-передачі основних засобів використовують для оформлення передачі основних засобів покупцю, а також господарських з безоплатного отримання та передачі основних засобів; - Акт внутрішнього переміщення основних засобів призначений для оформлення внутрішнього переміщення основних засобів між підрозділами одного суб'єкта господарювання. 		
2	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (ф. № ОЗ-2)	Акт передачі на ремонт, реконструкцію та модернізацію основних засобів
		Акт приймання відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів
<p>Наказ № 818 (на відміну від наказу № 352) установлює окремі первинні документи для оформлення: передачі основних засобів на ремонт, реконструкцію або модернізацію; зворотного отримання основних засобів після ремонту, реконструкції чи модернізації.</p>		
3	Акт списання основних засобів (ф. № ОЗ-3)	Акт списання основних засобів (часткової ліквідації)
		Акт списання групи основних засобів
<p>На відміну від наказу № 352 бюджетний наказ № 818 установлює дві форми Акта списання основних засобів. Перша застосовується при списанні (частковій ліквідації) одиночного об'єкта основних засобів. Друга буде незамінна при списанні одночасно декількох об'єктів основних засобів, однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання.</p>		
4	Акт списання автотранспортних засобів (ф. № ОЗ-4)	Акт списання транспортних засобів
5	-	Акт списання вилучених документів з бібліотечного фонду
6	Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини (ф. № ОЗ-5)	-
7	Інвентарна картка обліку основних засобів (ф. № ОЗ-6)	Інвентарна картка обліку об'єкта основних засобів
		Інвентарна картка групового обліку основних засобів
		Інвентарна картка обліку тварин і багаторічних насаджень
8	Опис інвентарних карток по обліку основних засобів (ф. № ОЗ-7)	-
9	Картка обліку руху основних засобів (ф. № ОЗ-8)	-
10	Інвентарний список основних засобів (ф. № ОЗ-9)	-

Продовження додатку І

Наказ № 818 не встановлює аналогів форм № ОЗ-7, ОЗ-8 і ОЗ-9. Водночас, п. 4 розд. І Порядку № 818 дозволяє суб'єктам держсектора в разі необхідності вести «Опис інвентарних карток з обліку основних засобів» та «Інвентарний список основних засобів» у довільній формі.		
11	Розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств) (форма № 03-14)	Розрахунок амортизації основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів)
		Розрахунок амортизації інших необоротних матеріальних активів
12	Розрахунок амортизації основних засобів (для будівельних організацій) (ф. № ОЗ-15)	-
13	Розрахунок амортизації по автотранспорту (ф. № ОЗ-16)	-
Відомості розрахунку амортизації за формами № ОЗ-14, ОЗ-15 і ОЗ-16 на сьогодні давно застаріли та не застосовуються. Тому наразі підприємства розробляють необхідні форми самостійно.		
14	-	Акт переоцінки основних засобів
Наказ № 352 не встановлює окремої форми для обліку результатів переоцінки основних засобів, тому підприємствам доводиться розробляти її самостійно. Наказ № 818 позбавлений такого недоліку, затверджений ним Акт переоцінки основних засобів чудово підходить для цих цілей.		

ДОДАТОК Й

ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»
(найменування юридичної особи)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 24432974

ЗАТВЕРДЖУЮ
Генеральний директор Лонгобардо Мауро
(посада, ініціали та прізвище)
Лонгобардо
(підпис)
«27» квітня 2023 р.

Акт введення в експлуатацію основних засобів

Кривий Ріг
(місце складання)

Інвентарний (номенклатурний) номер	Кількість	Первісна вартість	Сума всього	Знос		Ліквідаційна вартість	Строк корисного використання	Рік випуску (побудови)	Номер паспорта
				за одиницю	всього				
				1	2				
1030000879	1	110000	110000	-	-	10000	5	2022	-
Всього		110 000							

Проведено огляд Підйомник вантажний з електроприводом 6,2 метри
(назва об'єкта(ів))

у момент введення в експлуатацію об'єкт(и) знаходиться(яться) відділ збуту
(місцезнаходження об'єкта(ів))

Коротка характеристика об'єкта(ів) _____ =

Об'єкт технічним умовам відповідає/не відповідає _____ =
(вказати, що саме не відповідає)

Доробка не потрібна/потрібна _____ =
(вказати, що саме потрібно)

Результати випробування об'єкта(ів) _____ =

Інші відомості _____ =

Висновок комісії готовий до використання за цільовим призначенням

Перелік документації, що додається технічний паспорт

Голова комісії	<u>інженер</u> (посада)	<u>Хоменко</u> (підпис)	<u>П. М. Хоменко</u> (ініціали та прізвище)
Члени комісії:	<u>бухгалтер</u> (посада)	<u>Савич</u> (підпис)	<u>Т. І Савич</u> (ініціали та прізвище)
	<u>комірник</u> (посада)	<u>Плічко</u> (підпис)	<u>Л. В. Плічко</u> (ініціали та прізвище)
Прійняв	<u>менеджер</u> (посада)	<u>Ігнатенко</u> (підпис)	<u>А. О. Ігнатенко</u> (ініціали та прізвище)
Здав*	<u>комірник</u>	<u>Плічко</u>	<u>Л. В. Плічко</u>

Продовження додатку Й

Відмітка бухгалтерської служби про відображення у регістрах бухгалтерського обліку:

Назва облікового регістру	За дебетом рахунку (субрахунку, коду аналітичного обліку)	За кредитом рахунку (субрахунку, коду аналітичного обліку)	Сума
-	104	152	110000

Особа, яка відобразила господарську операцію в бухгалтерському обліку

Савич
(підпис)

бухгалтер, Т. І Савич
(посада, ініціали та прізвище)

«27» квітня 2023 р.

Головний бухгалтер

Задорожний
(підпис)

Задорожний П.В.
(ініціали та прізвище)

* Заповнюється при зарахуванні об'єктів незавершених капітальних інвестицій до складу основних засобів при зміні матеріально відповідальної особи.

ДОДАТОК К

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України 13.09.2016 № 818

ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»
(найменування юридичної особи)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 24432974

Інвентарна картка № 127 обліку об'єкта основних засобів

Токарний верстат BD-X7 для токарної обробки невеликих виробів з металу
(повна назва об'єкта і його призначення)

Коротка індивідуальна характеристика об'єкта:

Інвентарний (номенклатурний) номер	Синтетичний рахунок, субрахунок	Рік випуску (побудови)	Паспорт, модель, тип, марка	Заводський номер	Місцезнаходження об'єкта	Матеріально відповідальна особа	
000701432	104.19	2023	BD-X7	B933815	Цех № 1	Іванов В. М.	
Дата, номер акта введення в експлуатацію	Дата, номер акта приймання-передачі*	Первісна вартість	Ліквідаційна вартість	Вартість, яка амортизується	Строк корисного використання	Знос**	Примітка
01.02.2024	-	55000,00	7000,00	48000,00	10		Прямолінійний метод амортизації

Отзнаки, що характеризують об'єкт	Пристосування і приладдя, що належать до об'єкта основних засобів			Дорогоцінні метали			
	назва	назва	назва	назва	назва	вид	маса
Діаметр обточування над станиною 180 мм, діаметр обточування над супортом 110 мм, відстань між центрами 370 мм	3-х кулачковий патрон Ø80 мм	4-х позиційний різцетримач	Нерухомий центр МК-2	-	-	-	-

Зміни у вартості об'єкта:

№ з/п	Дата відображення господарської операції	Зміст операції	Первісна (переоцінена) вартість	Ліквідаційна вартість	Вартість, яка амортизується	Знос	Строк корисного використання

* Заповнюється у разі безоплатного отримання об'єкта основних засобів.

** Заповнюється у разі безоплатного отримання об'єкта основних засобів від суб'єктів державного сектору.

Зворотний бік

Зміни в характеристиці об'єкта після проведення робіт з реконструкції (реставрації), модернізації, добудови, дообладнання та часткової ліквідації тощо.

Інформація про знос:

Дата введення в експлуатацію об'єкта 01.02.2024 Дата виведення з експлуатації об'єкта _____
Дата введення в експлуатацію об'єкта _____ Дата виведення з експлуатації об'єкта _____

№ з/п	Період, за який нарахована амортизація	Кількість місяців корисного використання (експлуатації)	Сума амортизації	№ з/п	Період, за який нарахована амортизація	Кількість місяців корисного використання (експлуатації)	Сума амортизації	№ з/п	Період, за який нарахована амортизація	Кількість місяців корисного використання (експлуатації)	Сума амортизації
1	лютий 2024	1	400,00								
2	березень 2024	1	400,00								
3	квітень 2024	1	400,00								

Інформація про рух об'єкта:

Внутрішнє переміщення				
№ з/п	дата	назва, номер документа	місцезнаходження об'єкта після переміщення	матеріально відповідальна особа

Дата	Назва, номер документа	Причина вибуття

Картку заповнив Радченко Бухгалтер Радченко І.М. «01» лютого 2024 р.
(підпис) (посада, ініціали та прізвище)

Відмітка про відкриття нової інвентарної картки обліку об'єкта основних засобів № _____